WİLLİ DİCKHUT

SOVYETLER BİRLİĞİNDE KAPİTALİZMİN RESTORASYONU

III

KOMÜN YAYINLARI

WİLLİ DİCKHUT

SOVYETLER BİRLİĞİNDE KAPİTALİZMİN RESTORASYONU

III. KİTAP

Komün Yayınları — Bilim Dizisi : 8

Dizgi : **Erenler Matbaası**
Baskı : **Haşmet Matbaası**
Kapak Baskısı : **Reyo Ofset**
Baskı Tarihi : **Şubat 1977**

Yönetim Yeri :

Nuruosmaniye Cad. Ata İşhanı No : 34/104 - CAĞALOĞLU

Yazışma Adresi :

P.K. 764 Sirkeci - İSTANBUL.

WİLLİ DİCKHUT

«Revolutionaerer Weg» («Devrimci Yol»)
Redaksiyon Birliği Yöneticisi

Sovyetler Birliğinde Kapitalizmin Restorasyonu

SOSYAL EMPERYALİZM

III. KİTAP

Türkçesi
A. Sever

KOMÜN YAYINLARI

Bu kitaptaki yazılar daha önce KPD (ML) ve KAB (ML) nin (Alman Komünist Partisi - ML ve Komünist İşçi Birliği - ML) yayın organı «Revolutionaerer Weg» («Devrimci Yol») in 7, 8, ve 9. sayılarında yayınlanmıştır. Daha sonra Ekim 1974'de «Revolutionaerer Weg»in Redaksiyon Birliği Yöneticisi Willi Dickhut tarafından kitap haline getirilmiştir. Bu çeviri «Die Restauration Des Kapitalismus İn Der Sawjetunion» isimli kitaptan A. Sever tarafından dilimize çevrilmiştir.

İÇİNDEKİLER

SOSYAL EMPERYALİZM

YENİ TİP KAPİTALİZMİN
SOSYAL EMPERYALİZM HALİNDE GELİŞMESİ

1. Emperyalizm Ve Sosyal Emperyalizm 9
2. Bazı Halk Demokrasisi Ülkelerinde Kapitalizmin Restorasyonu 16
3. Karşılıklı Ekonomik Yardım Konseyi Ve Uğradığı Değişim 25
4. COMECON Ülkelerinin Sosyal Emperyalizm Tarafından Yeni - Sömürgeci Tarzda Sömürülmesi 30

SOSYAL EMPERYALİZMİN EKONOMİK, SİYASAL VE ASKERİ YAYILMASI

1. Sosyal Emperyalizmin Genç Bağımsız Ülkelere Ekonomik Bakımdan Sızması 41
2. Sosyal Emperyalizmin Siyasi Ve Askeri Şantaj Siyaseti 61
3. Savaş Hazırlığı Ve Askeri Yayılma Biçimindeki Sosyal Emperyalist Siyaset 72

SOSYAL EMPERYALİZMİN, DÜNYA EMPERYALİST SİSTEMİYLE BÜTÜNLEŞMESİ VE DÜNYA ÖLÇÜSÜNDE ÇELİŞKİLER

1. Emperyalist Blokların Ekonomik Kenetlenmesi 82
2. Dünya Ölçüsünde Çelişkiler Ve Bunların Keskinleşmesi 93

3. Her İki Emperyalist Süper Gücün Ezilen Halklara Karşı İşbirliği 99
4. Sosyal Emperyalistlerin Sosyalist Çin'e Karşı Mücadelesi 114

SOSYAL EMPERYALİZMİN, EMPERYALİST DÜNYA SİSTEMİYLE İDEOLOJİK BÜTÜNLEŞMESİ
1. Konvergenz Teorisi - Kapitalizmin Restorasyonunun Gizlenmesine Yarayan Burjuva İdeolojik Kılıf 123
2. Evrim Teorisi - Kapitalizmin Restorasyonunun Ve Kapitalist Temelde İşbirliğinin İlerletilmesi Yönünde Amerikan Siyaseti 132
   a) Batı'nın Kapitalist Ekonomik Yardımı Yoluyla Ekonomik Sızma
   b) Batı Kültürünün Sokulması Yoluyla İdeolojik Sızma
3. Ekim Devrimi'nden Sonra Sosyalist İdeoloji Ve Kültürün Gelişimi 145
4. Sosyalist İdeoloji Ve Kültürün Tahribedilmesi Ve Burjuva İdeoloji Ve Kültürünün Sovyet Toplumuna Sızması 153

SOVYETLER BİRLİĞİ'NDE MARKSİST - LENİNİSTLERİN SORUNLARI
1. İşçi Sınıfının Sosyal Durumunda Değişiklik 161
2. Halk Kitlelerinin, Yeni Kapitalist Sınıf Sultasına Karşı Mücadelesi 168

ÖNSÖZ

«Sovyetler Birliği'nde Kapitalizmin Restorasyonu» yazısı, getirdiği Sovyet kaynaklı materyal ve temeldeki önemi nedeniyle öyle büyük bir ilgi gördü ki, yazının, kitap biçiminde yeniden basımına karar verdik.

İkinci ve üçüncü bölümler 1972'de tamamlandı ve o tarihten bu yana dünyadaki politik durumda bazı değişiklikler oldu. Eğer biz yine de metni yeniden kaleme almadıysak veya genişletmediysek bu, durum değerlendirmesinde temel olarak esasa ilişkin hiç bir değişiklik olmaması nedeniyledir. Okuyucu, emperyalistler ve sosyal-emperyalistlerin politikalarının ilke olarak aynı olduğunu, yalnızca bu iki politikanın kendilerini, taktik adımlar yoluyla, değişmiş durumlara uydurduğunu bizzat görebilir. Emperyalizmin özü değişmemiştir ve kendi sultasını idame ettirmek gücünde olduğu sürece de değişmeyecektir.

W. D. Ekim 1974

SOSYAL EMPERYALİZM

YENİ TİP KAPİTALİZMİN SOSYAL EMPERYALİZM HALİNDE GELİŞMESİ

1. Emperyalizm ve Sosyal emperyalizm

Dünya proletaryasının ve ezilen halkların emperyalizme karşı, ulusal ve toplumsal kurtuluş için devrimci mücadelesi, zamanımızın en güçlü akımını oluşturmaktadır. Emperyalizmin büsbütün çöküşünün ve sosyalizmin evrensel zaferinin yaklaştığı çağ başlamıştır.

Emperyalizm, kapitalizmin en yüksek aşaması olan tekelci devreyi oluşturur. Lenin bu konuda şöyle diyor:

«Emperyalizm tekeller ve mali sermayenin egemenliğinin oluştuğu, sermaye ihracının üstün bir önem kazandığı, dünyanın uluslararası tröstlerce paylaşımının

başladığı, tüm yeryüzü alanının en büyük kapitalist ülkelerce bölüşümünün tamamlandığı gelişme aşamasının kapitalizmidir.» (Lenin: «Kapitalizmin En Yüksek Aşaması Olarak Emperyalizm»)

Tekel gruplanmaları arasındaki rekabet mücadelesi, hammadde alanlarının ve pazarlarından yeniden bölüşümü mücadelesi müthiş bir ölçüde kızışmaktadır. Bu nedenle savaşlar ve savaş tehlikesi, batışına değin emperyalizme yapışık olarak kalacaktır.

II. Dünya Savaşı'ndan sonra eski sömürgelerin büyük çoğunluğu bağımsızlıklarını kazandılar ve böylece emperyalist dünya sistemine bir darbe indirdiler. Bazı ülkeler daha da ileri gittiler, sömürge çiftliklerini ve maden ocaklarını, fabrikaları ve ulaşım araçlarını emperyalistlerin elinden alıp yerli kapitalistlere verdiler veya devletleştirdiler, yani egemen yerli burjuvazinin kollektif mülkiyeti haline getirdiler. Bu durumda emperyalistlerin taktiklerini değiştirmeleri gerekiyordu. Açık sömürgecilik, yerini yeni sömürgeciliğe bıraktı. ABD emperyalizmi başta olmak üzere yeni sömürgeciler, bağımsızlıklarını elde etmiş ülkeleri eskiden olduğu gibi yine kendi denetimleri altında tutabilmek üzere yeni köleleştirme yöntemleri uyguladılar. Yeni sömürgeciler askeri baskı, sızma ve açık saldırı yoluyla bu ülkeler üstünde siyasal baskıda bulunmakta ve kendi kuklalarını iktidara getirmektedirler. Emperyalistler, askeri ve siyasal denetimin yanısıra, genç devletler üzerinde ekonomik baskı da uygulamaktadırlar. Siyasal özgürlüklerini kazanmış ülkelerin ekonomik bağımsızlıklarını da ele geçirmelerini, her türlü yolla önlemek sevdasındadırlar. Bu ülkelerin ekonomik gelişmelerini engellemeye ve onları emperyalist dünya sistemine zincirlemeye uğraşmaktadırlar. Bu ülkeler kendi hammaddelerinden ken-

dileri yararlanmasınlar, onları emperyalistlere bıraksınlar. Kendi öz endüstrilerini kurmasın, kendi iç pazarlarını işlemesin, aksine, kapılarını eskiden olduğu gibi yabancı mallara ve yabancı sermayeye açık tutsunlar.

Eski ABD-Başkanı Kennedy bir konuşmasında, yoksul ülkelere yapılan sermaye ihracının avantajlarını, emperyalist bir vurdumduymazlıkla şöyle açıklıyordu:

«1960 yılında yurt dışında 1700 milyon Dolar yatırım yaptık ve bu bize 2500 milyon Dolar geri getirdi. Bu 1700 milyonun 1000 milyon geri getiren 1500 milyonu, Batı Avrupa'ya yatırılmıştı. Buna karşın, sermayeye gereksinen gelişmemiş dünya bölümünden 1300 milyon Dolar geri geldi, oysa buralara yapmış olduğumuz yatırım 200 milyon Dolardan fazla değildi.»

Emperyalistler, «uluslararası işbölümü» bahanesi ardında, genç bağımsız ülkelerin ekonomik geriliğinden, sömürgeciliğin bu ağır mirasından gaddarca yararlanmaktadırlar. Bu ülkelere kendi öz endüstrisi temellerini kurmada yardım etmek yerine emperyalistler, yoksul ülkelerin «geleneksel mallar» üretimini teşvik etmekte, bu hammeddeleri yok pahasına satın almakta, bunları metropollerde işleyip mamul madde olarak aynı yoksul ülkelere gerisin geri satmaktadırlar.

Bu «geleneksel mallar» nelerdir? Bunlar eski sömürgecilerin, bu ülkelerin yüzlerce yıllık ekonomilerini yıktıktan sonra bu ülkeler için saptadıkları mallardır. Örneğin Fransız emperyalistleri, Cezayir'de onbinlerce hektar verimli araziyi nadasa bıraktırmış ve şarapçılığı geliştirmişlerdir. Oysa dinleri Cezayirlilere şarap içmeyi yasaklar. Bağımsızlığını kazandıktan sonra Cezayir, Fransız petrol şirketlerini devletleştirme ihtarında bulunduğunda Fransız emperyalistleri, Cezayir'in kendi

kullanmadığı ve bu nedenle Fransa'ya satmak zorunda olduğu şarabı boykot etme tehdidini savurdular. İngilizler Mısır'ın tarımını monokültürle harabetmekle ve heryere pamuk ekmekle kalmadılar, Mısırlı işadamlarının 19. Yüzyıl başlarında kurmuş oldukları fabrikaları da söktüler. Kolombia büyük bir kahve plantasyonu haline getirildi, Küba şeker ve tütüne bağlandı. Böylesi ülkeler bağımsızlıklarından sonra dahi, emperyalizm tarafından bozulmuş bir ekonominin sıkıntısını çekmektedirler. Yeni sömürgeciler, bu ülkeleri bağımlı halde tutabilmek için bunların tek yanlı gelişmelerinden yararlanmaktadırlar. Örneğin petrol ihraç eden ülkeler petrollerini ucuza satmak ve petrol ürünlerini pahalıya yurt dışından satın almak zorundadırlar. Dünya ticaret sistemini emperyalistler denetlemekte ve hammadde fiyatlarını düşürmektedirler. Birleşmiş Milletler verilerine göre Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerinin emperyalist devletlerden ithal ettikleri mamul mallar fiyatları 1950-1963 arasında % 50 yükselmiştir. Oysa aynı dönemde hammaddeler dünya pazar fiyatları % 38 lik bir düşüş göstermiştir. Bir jip satın alabilmek için Kolombia 1954 te 14 çuval kahveyi elden çıkarmak zorundaydı, 1969 da ise karşılık olarak 43 çuval vermek durumuna düşmüştü.

Bazı ülkeler emperyalistlerin baskısına teslim oldu ve büyük ölçüde sermaye ithaline izin verdiler. Diğer ülkeler, yerli ekonomilerini emperyalist rekabetten korumak amacıyla, yabancı yatırımları sınırlayan yasalar çıkarmaktadırlar. Yüzde yüzü yabancı kapitalistlere ait olan işletmeler yerine, giderek daha fazla, kısmen yabancı kapitalistlere (veya devletlere) ve kısmen yerli burjuvaziye (veya onun devletine) ait işletmeler kurulmaktadır. Kâr, işletme sahipleri arasında bölüşülmektedir. Yine de bu ortak işletmelerde (ve geniş ölçüde

yalnızca emperyalist işletmelerde de) söz konusu olan, kural olarak, aşağı yukarı çelik fabrikaları veya makina fabrikaları gibi yatırım malları endüstrisine ait işletmeler değildir. Bunun yerine emperyalistler, yoksul ülkelerin ucuz iş-güçlerinden en fazla kârı elde edebilecekleri, yoğun emeğe dayanan hafif endüstrileri tercih etmektedirler.

Yoğun emek gerektiren parçaların dışarda işlenip tekrardan emperyalist ülkeye nakledildiği «ücret ıslahı» yöntemi özellikle revaçtadır. Örneğin Batı Alman elektronik firmaları karmaşık parçaları Singapur'daki ve Malaysia'daki şubelerinde elle yaptırmakta, sonra bunları Batı Almanya'da son montaja vermektedirler. Yüksek nakil masraflarına rağmen bu şekilde, önemli tutarda para tasarrufunda bulunmaktadırlar. Aynı sonuca, yoksul bir ülkede yatırım yapmak zorunda kalmadan ulaşılabilinmektedir. Örneğin Batı Alman firmaları yarı mamul mallarını Yugoslavya'da bir ev-aletleri fabrikasına satmaktadırlar. Burada Yugoslav işçiler, sonra yeniden Batı Alman emperyalistlerine satılan buzdolapları ve fırınları çok düşük bir ücret karşılığında imal etmektedirler. Tekelci baylar için bu şekil, malları FAC'de (Federal Alman Cumhuriyeti) üretmekten daha ucuza gelmektedir. 20 Mayıs 1972 tarihli «Ticaret Gazetesi»ne göre aşağı yukarı her on Batı Alman gaz veya elektrik fırınından biri bu şekilde imal edilmektedir. Yugoslav işletmesi şekil olarak Batı Alman kapitalistlerinden tam anlamıyla bağımsızdır; gerçekte ise gelişmesi veya batışı, doğaldır ki, Batı Alman kapitalistlerinin ellerine terkedilmiştir.

Tüm bu yöntemler aynı hedefe yöneliktirler: yoksul ülkeler emperyalistlere bağımlı kalsınlar. Ekonomileri, emperyalist ekonominin bir uydusu, fabrikaları em-

peryalist tekellerin bağımlı, ikincil teslimatçı ve tamamlayıcı işletmeleri olsun.

Birinci ve ikinci kitaplar'da Sovyet revizyonistlerinin Sovyetler Birliği'nde nasıl proletarya diktatörlüğünü yıktıklarını, bürokratik tekelci burjuvazinin halk düşmanı diktatörlüğünü kurduklarını ve kapitalizmi restore ettiklerini gösterdik. Revizyonistlerin yeniden kurdukları kapitalizmin basit, ferdi-rekabet kapitalizmi olmadığını kanıtladık. Bu yeni kapitalizm, tekelci devlet kapitalizmidir; ve hatta yoğunlaşma derecesi, endüstri-mali sermaye kaynaşmasının derecesi, devletin tekellere bağımlılığının derecesi, Batı'ya oranla kıyaslanamaz bir yüksekliktedir. Söz konusu olan, alışılagelmiş kapitalizm değil, aksine, kapitalizmin en yüksek aşaması, yani emperyalizmdir.

Batı'da tekelci kapitalizm kendini münferit emperyalist ülkelerin sınırlarıyla ne kadar az sınırlandırıyorsa, Sovyetler Birliği'nde yeni kapitalizm de kendini yalnızca Sovyet halkının sömürülmesi ve baskı altına alınmasıyla o kadar az sınırlamaktadır. Bu emperyalizmde de, ekonomik yayılma güdüsü; sermaye ihracı ve diğer ülkelerin boyunduruk altına alınması güdüsü; saldırı ve savaş güdüsü; dünyanın yeniden paylaşımı güdüsü; egemendir. Bu, Kautsky'nin inandığı gibi diğer barışçı bir politikayla çözülebilecek, emperyalizmin «tercih ettiği bir politika» değildir, aksine, ekonomik bir yasallık, emperyalizmin en belirleyici karakteridir.

«Emperyalistler», der Lenin, «aşağı yukarı özel bir kötülükten dolayı değil, ulaşılmış yoğunlaşma derecesi onları, kâr elde edebilmek için bu yolu izlemeye zorladığından dolayı dünyayı kendi aralarında paylaşırlar.» (Lenin: «Kapitalizmin En Yüksek Aşaması Olarak Emperyalizm»)

Sovyetler Birliği'nde yeni kapitalizm mantıki olarak emperyalizm yönünde gelişmektedir; yeni tip kapitalizmden sosyal emperyalizme doğru, «yani lafta sosyalizm, gerçekte emperyalizm, oportünizmin emperyalizm halinde gelişmesi». (Lenin: «III. Enternasyonal'in Görevleri Üstüne» Batı'nın diğer emperyalist güçleri açıkça kapitalizmin temsilcisi, açıkça komünizmin ve ulusal kurtuluşun düşmanı olarak ortaya çıkarken, sosyal emperyalistler kendilerini «sosyalistler» olarak maskelemekte, yorulmaksızın «emperyalizme karşı mücadele»den ve «ezilen ülkelerin desteklenmesi»nden sözetmektedirler. Bunlar halklara saldırırken «iç işlere karışmamak»tan ve «barış içinde birarada yaşamak»tan dem vurmaktadırlar. Halkları yağmalarken onlara «dayanışma» ve «kişisel çıkarlara dayanmayan yardım» lafazanlıkları etmektedirler. Kendi emperyalist politikalarını haklı çıkarmaya koyulduklarında Marksizmi tahrif etmekten, Marx ve Lenin'i, sanki onlar sömürünün savunucularıymış gibi göstermekten çekinmemektedirler. Bu riyakâr politikayı; Sovyet halkını ve dünya halklarını aldatmak amacıyla, Lenin ve Stalin zamanındaki Sovyetler Birliği'nin ve komünizmin büyük saygınlığını, kendi anti-Sovyet, anti-komünist ve halklara düşman amaçları yararına kullanmak isteğiyle gütmektedirler. Özellikle emperyalizmin karakterinin içyüzünü anlamış olan ve ona karşı koyan halklar ve hükümetler, sosyal emperyalistlerin «anti-emperyalist» sözleriyle aldatılmaktadırlar, öyle ki, ABD emperyalizminin pençesinden kendilerini kurtaran ülkeler, bu şekilde sosyal emperyalizmin gırtlağına yem olmaktadırlar.

Bu nedenle sovyet sosyal emperyalistlerinin aynen ABD - emperyalistlerinin yöntemlerini kullanmaları, aynen onlar gibi kabaca ve açık bir şekilde ortaya çıkmaları beklenemez. Revizyonist Sovyetler Birliği'nin,

kendi sömürge alanını kurmaya henüz yeni koyulmuş ve bu nedenle tek tek ülkelerde etkinlik kazanmak için çeşitli kurnazlıklara ve aldatıcı yollara başvuran henüz çok genç bir emperyalist güç olduğu da hatırdan çıkarılmamalıdır. Bu nedenlerdir ki sosyal emperyalizm kredilerini sık sık, ABD-emperyalistlerine kıyasla önemli ölçüde daha uygun şartlarda vermektedir. Yeter ki önce bir ayağını buralara atsın. Kısmen daha cazip tekliflerle ABD'nin pazarlarını kapmaya uğraşan batı Alman ve özellikle Japon emperyalistleri de, neticede aynen böyle yapmaktadırlar. Bu şekilde Sovyetler Birliği'nin sermaye ihracı sık sık, ABD'ninkine kıyasla farklı biçimler almaktadır. Ancak dünya halkları bu aldatma manevralarına giderek daha az kanmaktadırlar. Zira Sovyet yöneticilerinin emperyalizmi, özünde, ABD emperyalizminden azıcık bile farklı değildir. Şeklen bağımsız ülkelerin halkları ve hükümetleri bu tecrübeyi giderek daha fazla edinmektedirler.

2. Bazı Halk Demokrasisi Ülkelerinde Kapitalizmin Restorasyonu.

II. Dünya Savaşı sırasında ve savaş sonrası yıllarında, bir dizi Avrupa ve Asya ülkelerinde yeni bir devlet biçimi doğdu: Halk demokrasisi. Sovyetler Birliği'nin başını çektiği anti-faşist koalisyonunun kazandığı zaferin etkisi altında ve bazı durumlarda Kızıl Ordu'nun doğrudan askeri desteğiyle, bu ülkeler hakları Alman, Japon, İtalyan saldırganlarının ve bunların kuklalarının faşist diktatörlüğünü yendiler ve halk demokrasisi iktidarlarını oluşturdular. 1949 da, Çin halkının kurtuluş savaşının, ABD-emperyalizminin hizmetinde olan Komintang-gericileri üzerindeki zaferinden sonra Çin'de de halk de-

mokrasisi kuruldu. Aynı yıl içinde, faşist devlet gücünün Stalin'in Kızıl Ordu'su tarafından paramparça edildiği Almanya'nın doğu bölümünde Sovyetler Birliği'nin himayesi altında halk demokrasisinin ön aşamasını oluşturan bir anti-faşist demokratik düzen kuruldu. Moğol Halk Cumhuriyeti'nde halk demokrasisi daha 1921 de, kurtuluş savaşının zaferinden sonra ilan edilmişti. Halk demokrasisi iktidarı her yerde, proletaryanın ve onun partisinin ,yani işgalcilere karşı mücadeleyi yönetmiş olan komünist partinin önderliği altında çeşitli anti-emperyalist sınıflar ve güçlerin birliği tarafından desteklendi. Halk demokrasisi, faşist güçlere karşı diktatörlük ve halk için demokrasi anlamını taşır. Halk demokrasisi henüz sosyalizm demek değildir. İlk olarak yalnızca anti-emperyalist, demokratik hedefler saptar: Tekel sahiplerinin ve büyük toprak sahiplerinin iktidarına son verilmesi, toprak reformunun uygulanması, ekonominin yeniden kuruluşu vs. Ancak, burjuva demokrasisinden de esasta farklıdır. Çünkü halk demokrasisinde devlet gücü burjuvazinin elinde değil, işçi sınıfının önderliğinde bir koalisyonun elindedir. Bu nedenle, Dimitrof'un 1948 de Bulgar İşçi Partisi (komünist) V. Parti Kongresi'ndeki kapanış konuşmasında vurguladığı gibi,

«Sovyet rejimi ve halk demokrasisi rejimi tek ve aynı iktidarın, yani şehir ve kır emekçileriyle ittifak içinde ve onların başında olan işçi sınıfının iktidarının iki biçimidir. Proletarya diktatörlüğünün iki biçimidir.»

Proletarya burjuvaziye karşı sert bir mücadeleyle, kapitalist mülkiyetin yok edilmesi ve tarımın kollektifleştirilmesi yoluyla halk demokrasisinden sosyalizme doğru ilerleyebilir. Proletarya eski devlet iktidarını zora dayanarak parçaladığı ve halk demokrasisi iktidarı-

nı kendi elinde tuttuğu için, burjuvazinin ve diğer gericilerin direncini kırabilecek durumda olduğu için, doğaldır ki ikinci bir kez devlet iktidarını ele geçirmeye ihtiyacı yoktur. Proletarya diktatörlüğünün varlığı, halk demokrasisinden sosyalizme organik bir geçişi mümkün kılar. Halk demokrasisi ülkelerinde sosyalizme geçiş, sosyalizmin yalnızca burjuva devlet aygıtının parçalanması ve proletarya diktatörlüğünün kurulması yoluyla gerçekleştirilebileceği şeklindeki Marksis-Leninist ilkeden bir sapma değil, bu ilkenin doğrulanmasıdır. Doğaldır ki halk demokrasisinin, modern revizyonistlerin «anti-tekelci demokrasi» leriyle en ufak bir ortak yanı yoktur.

Halk demokrasisi ülkelerinin sosyalizme geçişlerine, işçi sınıfı ile burjuvazi arasındaki şiddetlenmiş bir mücadele eşlik eder. Ve eğer Sovyetler Birliği'nde, Ekim Devrimi'nden kırk yıl sonra bile kapitalist bir restorasyon mümkün olduysa, aynı tehlike, sosyalist devrimin ekonomik görevlerinin dahi tamamlanmamış olduğu böylesi ülkelerde çok daha büyüktür. Bu nedenle Yugoslavya'da burjuva güçlerinin erkenden üstün gelebilmesi ve halk demokrasisi düzenini yokedebilmiş olmalarında şaşılacak bir yan yoktur. Bunun gibi, bir dizi ülkede halk demokrasisi düzeninin ağır sarsıntılara uğramış olması da hayreti gerektirmez; özellikle, Sovyetler Birliği'nin sosyalizm yolunda yürümeye son verdiği dönemde.

Kruşçev kliği Sovyetler Birliği'nde kapitalizmin restorasyonuna başladığında bu klik, ancak en azından dünya komünist hareketinin bir bölümünü kendi revizyonist çizgisine çekebildiği, halk demokrasisi ülkelerinin hiç olmazsa bir bölümünde kapitalist restorasyonu becerebildiği ve bu ülkeleri sovyet revizyonizminin siyasal

ekonomik ve askeri ileri karakolları haline getirebildiği ölçüde tutunabileceğini ta baştan biliyordu. Kruşçev ve ortaklarının işlerini yürütmeye hazır olan revizyonist güçlerin çeşitli komünist partilerde üstünlüğü elde etmelerini sağlamak zorundaydı .

Komünistlerin nisbeten zayıf bir kitle temeline sahip oldukları ve Sovyet birliklerinin işgali altındaki DAC'nde (Alman Demokratik Cumhuriyeti) Ulbricht etrafındaki grup oldukça hızlı bir şekilde yeni revizyonist rotaya saptı, öyle ki kapitalizmin restorasyonu nisbeten kolay ve göze çarpmayan bir biçimde cereyan etti. Fakat DAC ve Çekoslavakya istisna idiler. Diğer halk demokrasisi ülkelerinde parti yönetimlerinin büyük kısmı revizyonizme cephe aldılar ve bunun sonucu olarak, Kruşçev-kliği tarafından döndürülen binbir türlü entrikayla karşılaştılar.

Polonya'da ve Macaristan'da Kruşçev tarafından yönetilen karşı devrim özellikle dramatik biçimler aldı. SBKP (Sovyetler Birliği Komünist Partisi) XX. Parti Kongresi'nden sonra ve özellikle de «kişilerin putlaştırılmasına karşı mücadele» sonucunda tüm sosyalist ülkelerde, o zamana değin kendilerini saklamış olan karşı devrimci burjuva güçler boy gösterdiler. Bunlar, Kruşçev'in Stalin'e ani saldırısının yarattığı büyük karmaşa ve güvensizlikten, çeşitli komünist partilerin yönetimleri ne karşı ve bizzat sosyalist sistemin kendisine karşı büyük bir haçlı seferi başlatmak için yararlandılar. Çin'de bile 1957 ortalarında burjuvalar açıkça bir anti-komünist iftira kampanyasıyla ortaya çıktılar. Ama Çin Komünist Partisi'nin kararlılığı ve ideolojik sağlamlığı bu saldırıyı bozguna uğrattı. Polonya'da ve Macaristan'da eski sömürücü sınıfların temsilcileri, özellikle de burjuva aydınlar, «kişilerin putlaştırılmasıyla mücadele»

bahanesi ardında partiye saldırdılar. İşe, parti aygıtında değişiklikler ve mahkum edilmiş çeşitli karşı devrimcilerin haklarının geri verilmesi talepleriyle başladılar ve işi, Marksizm-Leninizme ve proletarya diktatörlüğüne karşı açıkça mücadele ilan etmeye vardırdılar. Parti içindeki burjuvazinin temsilcileri yönetimi ele geçirdiler. Tüm bu karşı devrimci entrikalar, başlangıç işaretini vermiş olan Kruşçev ve ortakları lütufkâr bir şekilde ihtiyatla davranırken, emperyalist yabancılar ve Tito-kliği tarafından coşkunca teşvik edildi.

Ekim 1956 da Polonya'nın çeşitli bölgelerinde karşı devrimci entrikalar baş gösterdi. Parti içindeki burjuva güçler bu durumdan yararlandılar: Parti yönetimi radikal bir biçimde değişikliğe uğratıldı. Daha 1948 de parti yönetiminden uzaklaştırılmış ve uzun yıllar hapiste yatmış olan ıslah olmaz karşı devrimci ve sabık troçkist Gomulka, yönetimi üstlendi. Bunu izleyen zaman içinde Gomulka, Kruşçev'in sadık bir hempası olarak kendini gösterdi. Gomulka'nın yönetimi altında Polonya'da kapitalizm özel bir açıklıkla restore edildi. Endüstrinin devletleştirilmesi yanısıra sosyalizmin en önemli şartlarından biri olan tarımın kollektifleştirilmesi kesintiye uğratıldı ve geniş ölçüde geriletildi. «Kleinen Statistischen Jahrbuch Polens 1969» («1969 Polonya Küçük İstatistik Yıllığı»), s. 157 ye göre, 1968 de 19,8 milyon hektarlık toplam tarımsal işlenir alandan 16,7 milyon hektarı (% 84) özel mülkiyetti. Buna karşın LPG'ninki yalnızca 227 000 hektar tutmaktaydı. LPG'lerde 1950-1955 arasında yıllık-ortalama olarak 600.000 ton tahıl elde ediliyordu, 1968 de ise bu yalnızca 200.000 tondu. Özel işletmelerde tahıl hasadı ise aynı zaman aralığında 9,5 milyon tondan (1950-1955 ortalaması) 15,1 milyon tona (1968) yükselmişti (aynı eser, s. 160). Burada, kooperatif çiftçilerinin özel parsellerinin de

LPG'nin hesabında gösterildiği, yani gerçek kooperatif-sel üretimin daha da küçük olarak düşünülmesi gerektiği gözönünde bulundurulmalıdır. (aynı eser, s. 149). Özel atölyelerin sayıları da önemli ölçüde arttı. Küçük burjuva özel mülkiyeti temelinde ferdi-kapitalist unsurlar, yağmurdan sonra türeyiveren mantarlar gibi kendiliğinden geliştiler. Kırsal alanda, küçük köylüler kitlesi daha da yoksullaşırken yeni bir kulaklık (varlıklı büyük çiftçi) ortaya çıkıyor. Şehir ve kırda yeniden yeralan ferdi-burjuvazi, Polonya bürokratik tekelci burjuvazisinin önemli bir müttefikidir. Kulaklar, yiyecek maddelerinin fiyatlarını yükseltmekte ve şehirlerin yiyecek tedarikini tehlikeye sokmaktadırlar. 1970 Aralık'ında işçiler Polonya'nın bir çok şehirlerinde, yaşam koşullarının bozulmasına karşı güçlü grevler ve gösteriler düzenlediler. Bununla Gomulka'ya, kapitalizmin restorasyonu yönünde caniyane politikasının faturasını sunuyorlardı. Polonyalı revizyonistler paniğe varan bir korkuyla müdürlüklerde değişiklikler yaptılar. Fakat revizyonist ve halk düşmanı politikalarında değişen bir şey olmadı.

Karşı devrim Macaristan'da daha da vahşi bir şekilde cereyan etti. Burjuva entellektüeller partiye ve sosyalizme her yönden saldırılarla ortamı hazırladıktan sonra, 23 Ekim 1956 da, Macar faşistleri ve ABD-emperyalizmi tarafından yönetilen karşı devrimci bir darbe patlak verdi. En geç bu anda parti yönetiminin, durumun ciddiyetini farketmesi ve proletarya diktatörlüğünün savunulması yönünde kararlı adımlar atması gerekirdi. Ama Parti bunun tam tersini yaptı. 24 ve 25 Ekim'de Merkez Komitesi toplandı. Macar Emekçileri Partisi birinci sekreteri Gerö görevden alındı, yerine sağ-oportünist ve Kruşçev yanlısı Kadar getirildi. Mer-

kez Komitesi yeni başbakan olarak, 1955 te sağ-oportünizm nedeniyle devlet ve parti yönetiminden uzaklaştırılmış olan karşı devrimci İmre Nagy'yi seçtirdi. Yeni yönetim, karşı devrimin bastırılması yönünde hiç bir girişimde bulunmadı. Hayır, aksine karşı devrimin başına geçti. İktidarı devralır almaz Nagy, Macaristan'ın sosyalist kesimden ayrılmasını ve Birleşmiş Milletler birliklerinin ülkeye girmelerini talep etti. Beyaz terör kuduruyordu. Faşist sürüler sokak ortasında komünistleri katlediyorlardı. İlk kez Kasım ortasında, faşistlerin iktidarı devralmalarının hemen arefesindedir ki, devrimci kitlelerin baskısı karşısında Merkez Komitesi Nagy-hükümetini görevden uzaklaştırma, devrimci bir işçi-köylü hükümetini iş başına getirme ve Varşova Paktı'nın Macaristan'da üslenen birliklerini karşı devrimin bastırılmasında destek olmaya çağırma kararı verdi.

Ancak bunun devamı nasıl oldu? Karşı devrim ve revizyonizmle köklü bir hesaplaşma yerine Kruşçev ve Kadar, gericilerin oynadıkları rolü zararsızmış gibi göstermek ve tüm suçu, karşı devrimcilere karşı mücadele edilmesini isteyen eski parti yönetimine yüklemek için ellerinden geleni yaptılar. Yaptıkları ilk açıklama karşı devrimci darbeyi, «Rakosi ve yanlılarının (eski parti yönetimi. yaz.) yaptıkları parti ve halk düşmanı hataları düzeltme, ulusal bağımsızlığı ve egemenliği koruma gibi asıl hedefleri olan bir kitle hareketi» olarak tanımlıyordu. İlk kez İmre Nagy hükümetinin zaafı, «tüm anavatanımızın varlığını tehlikeye» sokmuştu. MSİP (Macaristan Sosyalist İşçi Partisi-çev.) Geçici Merkez Komitesi'nin 5 Aralık 1956 daki «olayların nedenleri ve koşulları» hakkındaki kararında en başta, «son derece ağır suçlar ve hatalar» işlemiş olduğu söylenilen «Rakosi-Gerö-kliği» zikredildi. Nagy ise yalnızca,

«çaresizlik» içinde «karşı devrimci güçlerin saldırısını kolaylaştırmış» idi. (9 Aralık 1956 tarihli «Pravda» dan)

Görüldüğü gbi Kruşçev ve Kadar, karşı devrimi her ne pahasına olursa olsun günahsız gibi göstermek ve adeta Macar komünistlerine suç uydurmak istiyorlardı. Açık karşı devrim gerçi bastırıldı, ancak gizli karşı devrim galip gelmişti. Kadar, iktidarı aldıktan sonra ülkeyi kapitalist restorasyon yoluna soktu.

Revizyonist Şivkof ve yanlılarının, eski parti şefi ve başbakan Çervenkof'un etrafındaki komünistleri giderek iktidardan uzaklaştırdıkları ve daha sonra da partiden attıkları Bulgaristan'da da olaylar benzer şekilde cereyan etti. Veya Kruşçev yanlısı Zedenbal'in 1959 da parti ve devlet yönetimini ele geçirdiği, ülkesini bir Sovyet kolonisi ve Çin aleyhtarı histerinin bir ileri karakolu olma şeklindeki trajik yoluna soktuğu Moğol Halk Cumhuriyeti'nde de böyle oldu.

Kruşçev'in gayretleri bütün bunlara rağmen ancak kısmen başarılı olabildi. Çin, Arnavutluk, Kore ve Vietnam komünistleri, revizyonist teorilere şu veya bu biçimde karşı çıktılar ve o zamana kadar ki kendi Marksist-Leninist uygulamalarında ısrar ettiler. Romanya da Sovyetler Birliği'nin siyasal ve ekonomik vasiliğine giderek daha fazla karşı çıkmaktadır. Kruşçev, kendi rotasını izlemeyen sadık sosyalist ülkelere ve komünist partilere karşı tehdit ve şantajın akla gelen tüm silahlarını kullandı. 1960 yılında Romanya Komünist Partisi Parti Kongresi nedeniyle yapılan komünist partiler buluşmasında Kruşçev beklenmedik bir şekilde, Çin Komünist Partisi'ne karşı iftiralarla dolu bir «döküman» getirdi ve tüm partilerden Çin'i mahkum etmelerini istedi. Ancak Arnavutluk Emek Partisi temsilciliği, bir kardeş

partiyi, bizzat kendini de dinlemeksizin mahkûm etme düşüncesine karşı çıktı. Diğer bir çok parti, Kruşçev'in niyetini suya düşürecek bir şekilde Arnavutluk'un görüş noktasında birleştiler. Bunu izleyen yıllarda Kruşçev, kararlı tutumundan dolayı Arnavutluk'u cezalandırmak için elinden gelen her şeyi yaptı. 1960 ta Arnavutluk'ta kötü hasat felâketi baş gösterdiğinde, Kruşçev Arnavutluk'a tahıl göndermeyi reddetti. 1960 taki Moskova Konferansı'nda yaptığı konuşmasında Enver Hoca bu olayı ayrıntılıca anlatıyordu:

«Bu günler esnasında pek çok deneyler edindik. Tüm dünyaya tahıl satan Sovyetler Birliği'nin, Sovyet kardeş halkına, Marksizm-Leninizme ve sosyalist kampa sadık kalmış olan ve kendi suçu olmaksızın açlık felaketiyle karşı karşıya bulunan Arnavutluk halkı için verecek 50 000 ton tahılı yok muydu? Vaktiyle yoldaş Kruşçev bize 'ekmek yüzünden endişelenmeyin, sizin bir yılda tükettiğiniz kadarını bizde fareler yiyor' demişti. Demek ki, eğer Arnavutluk Emek Partisi yönetimi Sovyet yöneticilerinin iradesine boyun eğmezlerse, Arnavutluk halkı açlıktan kırılsın, tahılı Sovyetler Birliği fareleri yesinler daha iyi!»

Ama Arnavutluk boyun eğmedi. Kruşçev SBKP XXII. Parti Kongresi'nde yaptığı kapanış konuşmasında, sosyalist kamp içindeki görüş farklılıklarını ilk kez kamu oyu önüne getirip, Arnavutluk'a kabaca sövüp sayacak ve açıkça Arnavutluk parti ve devlet yönetiminin düşürülmesini talebedecek kadar ileri gittiği 1961 yılında da boyun eğmedi. Arnavutluk'unkine kıyasla daha az kararlı olan ve revizyonistlerin entrikaları karşısında teslimiyet gösteren partilere karşı Kruşçev ne gibi baskı yolları denemiş olmalı acaba?

3. Karşılıklı Ekonomik Yardım Konseyi Ve Uğradığı Değişim.

Eski sosyllist kampın bir bölümünde, giderek revizyonistlerin hakim olduğu, siyasal, ekonomik ve askeri bakımdan Sovyet Sosyal emperyalizmiyle sıkıca bağlı olan, iç ve dış politikalarını esas itibariyle sosyal emperyalist yöneticilerin isteklerine göre yönlendiren ülkelerden bir blok oluştu.

Kapitalizmin restorasyonu bu ülkelerin ekonomilerine, kendileriyle Sovyetler Birliği arasındaki ekonomik ilişkilere nasıl bir etkide bulunmaktadır? Bunu cevaplandırmak üzere SBKP XX. Parti Kongresi'nden sonra halk demokrasisi ülkelerinin ekonomi politikalarındaki değişiklikleri bir inceleyelim.

II. Dünya Savaşı'ndan sonra genç halk demokrasisi devletleri son derece kötü bir ekonomik durum gösteriyorlardı. Bu ülkelerin hemen hepsi eskilerden, emperyalist ülkelere yarı-sömürge bağımlılığı içindeydiler. Arnavutluk, Bulgaristan veya Romanya gibi devletlerde endüstri işletmeleri hemen hemen hiç yoktu. Polonya, Macaristan veya Çin gibi ülkelerde de endüstri tek yanlı olarak gelişmişti ve emperyalist satıcı ve alıcılara yönelikti. Savaşın ağır yıkımlarına ek olarak bir de batılı devletlerin ticaret boykotu ortaya çıkmıştı. Sovyetler Birliği bu ülkelere, siyasal ve ekonomik bakımdan bağımsız birer devlet haline gelebilmelerinde yardımcı olmak için —o zamanki gücüne uygun olarak— her şeyi yaptı.

Halk demokrasileri Lenin'in ve Stalin'in, iyi donatılmış bir ağır endüstrinin, bağımsız ve her yönden gelişkin bir ekonominin ön şartı olduğu yolundaki öğretilerine uydular. Bu çizgi tek tek ülkelerin özel koşullarını gözönünde tutmakla beraber, halk demokrasisi ül-

kelerinin ortak gereksinmelerine göre az veya çok homojen bir endüstri temelinden, Marksizmin genel geçerli tezlerinden hareket ediyordu. Bu çizgi, sosyalist kampın ülkeleri arasında ticareti ve kardeşçe işbirliğini asla reddetmiyordu, ancak, her ulusun temel olarak kendi öz kaynaklarına dayanması ve kendi halkının gereksinmelerine yönelmesi gerektiğinden hareket ediyordu. Dimitrof, Bulgar komünistlerinin V. Parti Kongresi'ndeki raporunda şöyle demekteydi:

«Halkımız, sosyalizm yolunda ekonomik kuruluşunu her şeyden önce kendi öz güçlerine ve ülkesinin yardım-kaynaklarına dayanarak kuracaktır, kendi emeğine, tutumluluğuna, kendi araç ve olanaklarının ekonomik ve amaca uygun kullanımına dayanarak... Ama halkımız, sosyalizmin büyük ülkesi Sovyetler Birliği'nin, pek çok emek ve pek çok çabadan tasarrufu sağlayacak ve gelişmeyi hızlandıracak olan cömert ve kardeşçe yardımına ve diğer halk demokrasisi ülkeleriyle planlı bir sıkı işbirliğine güvenmekten de mutludur.»

Sosyalist kesim ülkeleri arasındaki ticaret ve karşılıklı desteğin planlı ve tam bir eşitlik temelinde yürümesini sağlamak amacıyla 1949 da «Karşılıklı Ekonomik Yardım Konseyi» (Batı'da genellikle «Comecon» denilmektedir) kuruldu. 1950 sonuna kadar COMECON'a sekiz ülke (Arnavutluk, Bulgaristan, DAC, Polonya, Romanya, Sovyetler Birliği, Çekoslavakya ve Macaristan) katıldı. 1960 yıllarından bu yana Moğol Halk Cumhuriyeti ve Küba tam üye olarak ve Yugoslavya da aday üye olarak alındılar. Buna karşılık Arnavutluk çalışmalara artık katılmamaktadır. COMECON - üyelerinin eşitliği, Konsey kararlarının yürütülme aşamasına geçilmezden önce tüm üye devletlerin hükümetlerinin oybirliğiyle kabul edilmesi zorunluğu sayesinde sağlanmaktadır.

Sovyetler Birliği'nin yardımıyla tüm halk demokrasisi ülkelerinde önemli endüstrileşme projeleri gerçekleştirildi. 1955 yılına kadar çoğunluk ülkelerde demir - çelik kombinaları kuruldu. Bu şekilde, kurtuluştan önce halkın ancak % 8 inin endüstride çalıştığı Bulgaristan'da demir ve çelik kombinaları, elektrik santralleri, kimya fabrikaları ve makina yapım işletmeleri kuruldu. Çin'de çelik üretimi 1949 dan 1956 ya kadar % 400 yükseldi. Tüm ülkeler, kendi hammaddelerini işletmeye açmak için özel bir gayret gösterdiler. Örneğin DAC, yüksek fırınların haritası için linyit kömürü üretimini geliştirdi. Avrupa'nın tüm halk demokrasisi ülkelerinde toplam endüstri üretimi daha 1953 te, 1949 dakinin iki katından çok daha fazlaydı.

COMECON üye devletleri, geriliklerinin üstesinden gelmiş ve halklarının yaşam koşullarını büyük ölçüde iyileştirmiş olmalarını bu doğru politikaya borçludurlar. Eğer ekonominin çok yönlü sosyalist gelişmesi çizgisinde kalınmış olunsaydı, bu ülkeler bugün hiç kuşkusuz çok daha üstün başarılar gösterebilirler.

Bunun böyle olmamasının nedeni, COMECON - ülkelerinin ekonomi politikalarındaki radikal bir değişikliktir. Revizyonizmin Sovyetler Birliği'nde ve diğer sosyalist ülkelerde iktidara gelmesiyle revizyonist yöneticiler ekonominin çok yönlü bağımsız gelişmesi ilkesini bıraktılar ve emperyalist bir teori olan «uluslararası işbölümü» nü benimsediler.

Bu revizyonist politikanın temellerini Kruşçev SB KP XX. Parti Kongresi'ndeki konuşmasında şöyle ortaya koyuyordu:

«Bugün artık, uzun zaman boyunca sosyalizmin tek ülkesi olan ve kapitalist ülkelerle çevrelenmiş bulunan Sovyetler Birliği'nin yapmak zorunda olduğu gibi, her sosyalist ülkenin mutlaka ağır endüstrinin tüm dalları-

nı geliştirmesine gerek yoktur. Şimdi, güçlü bir sosyalist ülkeler dostluk birliği varolduğu ve savunma yeteneğini ve güvenliğini tüm sosyalist kesimin endüstriyel gücüne dayandırabileceği için her Avrupa halk demokrasisi ülkesi, en uygun doğal ve ekonomik koşullara sahip olduğu endüstri dallarını geliştirebilir, ve böyle malların üretiminde uzmanlaşabilir.»

Bu yeni görüş, SBKP'nin teorik organı olan «Komünist» in 1/1959 sayısında daha açık bir şekilde anlatılmaktaydı:

«Çin Halk Cumhuriyeti dışındaki halk demokrasisi ülkeleri için tam bir endüstri sistemi oluşturma zorunluluğu yoktu. Çünkü böyle bir kuruluş için bu ülkelerde, büyük bir alana, muazzam doğal zenginliklere ve büyük insan rezervlerine sahip olan Sovyetler Birliği ve Çin Halk Cumhuriyeti'ndeki kadar uygun koşullar bulunmamaktaydı. Sosyalist kesim ülkelerinin kardeşçe birliği ve gittikçe genişleyen ekonomik işbirliği sayesinde, her ülkeye, Sovyetler Birliği'nin endüstriyel yapısını kopya etmeksizin, en uygun doğal ve ekonomik kaynaklara sahip olduğu mamullerin üretiminde uzmanlaşabilecek şekilde kendi üretici güçlerini geliştirme imkanı veren uluslararası sosyalist işbölümü giderek daha da önem kazanmaktadır. Bu şekilde örneğin Arnavutluk, Bulgaristan ve Moğol Halk Cumhuriyeti için motorlu araçlar, traktörler, lokomotifler, demir döküm donatımları imali gibi ağır makina imali dallarını geliştirmek amaca uygun ve avantajlı olmazdı. Bu dallar, tüm sosyalist kesimin gereksinmesini karşılayabilecek durumda olan SSCB ve diğer bazı kardeş ülkelerde çoktandır geliştirilmişti... Ekonomik yeterlik eğilimleri halk demokrasisi ülkelerinin ekonomilerini çok olumsuz, buna karşın sovyet ekonomisini nisbeten önemsiz bir şekilde etkiler.»

Mahiyeti kolaylıkla anlaşılan Doğu Avrupa halk demokrasisi ülkelerinin alan ve nüfusça Sovyetler Birliği'nden daha küçük olduğu yollu bu bahane ardında, onlara, çok yönlü ekonomik gelişmeden feragat etmeleri, kendilerini, «geleneksel» azgelişmişlikleri sonucu «uygun koşullar»a sahip olmaları gereken bir kaç ekonomi dalında sınırlanmaları sağlanmaya çalışılmaktadır. Bu mantıkla, Belçika gibi öylesi küçük bir ülkenin veya Japonya gibi hammaddece öylesine kıt bir ülkenin nasıl olup ta endüstrileşebildiklerini anlamak olanaksızdır. Üstelik Polonya ve Çekoslavakya gibi COMECON - ülkeleri, yeraltı servetleri bakımından son derece zengindirler ve ayrıca Sovyetler Birliği'nden daha yüksek nüfus yoğunluğuna sahiptirler. Buna rağmen halk demokrasisi ülkeleri eğer «SSCB'nde çoktan beridir kurulmuş» olan endüstri dallarını geliştirirlerse bu, sözümona «amaca aykırı ve yararsız» oluyor.

Bu ülkeler bunun yerine, Sovyetler Birliği'nin sürüm pazarları ve bağımlı imalat atölyeleri haline dönüşmeliydi. Sovyetler Birliği'nin tüm ekonomi dallarını geliştirmesi doğaldı, zira orada «ekonomik yeterlik eğilimleri» hiç bir şekilde olumsuz etki yapmıyordu, ama nedense bu «ekonomik yeterlik eğilimleri» halk demokrasisi ülkelerinde «çok olumsuz etki» yapıyorlardı. Burada görülüyor ki, «uluslararası sosyalist iş bölümü» hiç eşit olmayan bir temele dayanmaktadır. Bu koşullar altında, «kardeşçe işbirliği» yollu güzel sözlerin hiç biri, halk demokrasisi ülkeleri ekonomilerinin Sovyetler Birliği'ne bağımlı oldukları ve «sosyalist kesimin bütünleşmesi» nin de bu bağımlılığı ebedileştirdiği gerçeğini gizleyemez. Çünkü o, «her bir ülkenin çıkarlarını, tüm sosyalist kesimin çıkarlarıyla uygun bir şekilde birleştirmektedir» (Kruşçev), yani açıkçası, bir dizi ülkeyi kendisine «bağlamak» isteyen Sovyetler Birliği yeni burjuvazisinin çıkarlarıyla.

Kruşçev çizgisinin gerçekleştirilebilmesinin şartı, COMECON-ülkelerinin bazılarında kapitalizmin restorasyonuydu. Bu restorasyon incelemiş olduğumuz gibi, komünist partileri iç zaafları, bu partiler içindeki revizyonist ve uzlaşıcı eğilimler yüzünden daha da kolaylaştı veya mümkün oldu. Ancak, önce Yugoslavya'da ve sonra da Sovyetler Birliği'nde olduğu gibi, kendi içinden bir restorasyon olmadı. Bu restorasyon kesin olarak, Sovyet revizyonistlerinin bu ülkelere kabaca müdahaleleriyle, alçak entrikalar ve gizli klikler oluşturmak yoluyla cereyan etti. Bu nedenle bu ülkeler ne Sovyetler Birliği gibi bağımsız sosyal emperyalist güçler haline geldiler ne de Tito'nun yaptığı gibi kendilerini batılı emperyalistlere sattılar. Bu ülkeler, sosyal emperyalizmin sömürgeleri haline geldiler.

Sömürgecilik emperyalizmin bir yasasıdır. O, günümüzde daima emperyalist politikanın bir ifadesidir. İster savunmasız ülkelerin askeri işgali ve idaresi yoluyeski sömürgecilik klasik biçiminde, ister şekilde bağımsız ülkelerin ekonomik olarak sömürülmeleri şeklindeki yeni sömürgecilik biçiminde veya eski sosyalist ülkelerin kısmen askeri işgalle, kısmen askeri işgal olmaksızın sosyal emperyalist Sovyetler Birliği'nin egemenlik ve nüfuzuna tam olarak bağımlı kılınması biçiminde olsun, her türlü sömürgecilik ile emperyalizm yasa gereği birbirlerine bağlıdırlar.

4. COMECON-Ülkelerinin Sosyal Emperyalizm Tarafından Yeni Sömürgeci Tarzda Sömürülmeleri

Revizyonistlerin deyimiyle «uluslararası sosyalist işbölümü» pratikte nasıl görünmektedir? Genel olarak

ifade edilirse durum, Sovyetler Birliği'nin, kendi dengeli ve çok yönlü ekonomisini koruduğu, iç tüketim için gerekli malların çoğunu önceden olduğu gibi bizzat kendisinin üretebileceği bir durumda olduğu şeklinde görünüyor. Oysa COMECON'un diğer üyeleri, kural olarak Sovyetler Birliği'nden daha ucuza üretebilecekleri belirli mallarda giderek daha fazla uzmanlaşıyorlar. Bu malları büyük miktarlarda üretiyor, Sovyetler Birliği'ne ve belli bir ölçüde de diğer COMECON ülkelerine veya Batı'nın kapitalist ülkelerine ve Üçüncü Düya'ya satıyorlar. Bu ülkeler bir yandan pazar olarak Sovyetler Birliği'nin eline bakıyorlar, çünkü uzmanlaşma çerçevesi içinde ürettikleri tüm malları bizzat tüketmeleri olanaksızdır. Öte yandan, kendilerinin uzmanlaşmadıkları büyük bir kısım malın, büyük ölçüde de kendi mallarını üretmede kullandıkları hammaddelerin ithali konusunda Sovyetler Birliği'ne (bir ölçüde de diğer COMECON üyelerine ve diğer kapitalist ülkelere) bağımlılar. Yani Sovyetler Birliği eskiden olduğu gibi nisbeten ekonomik yeterliğe sahiptir, diğer COMECON-ülkeleri ise tam olarak Sovyetler Birliği'ne teslim edilmişlerdir. Sosyal emperyalistlerin öylesine hayran oldukları «çıkarların sıkı birliği» bundan ibarettir.

Teoride, COMECON içindeki ilişkiler, asla ilgili ülke ile Sovyetler Birliği arasında iki yanlı ilişkiler değildir, aksine, tüm COMECON-üyeleri arasındaki «çok yönlü ve haklarda eşit olan işbirliği» ilişkileridir.

Pratikte ise durum tam bizim yukarıda açıkladığımız gibidir. Örnek olarak Polonya'yı alalım. «Kleinen Statistischen Jahrbuch Polens 1969» («1969 Polonya Küçük İstatistik Yıllığı»), s. 36 ya göre Polonya 1950 de ithal mallarının % 28.8 ini Sovyetler Birliği'nden, % 13,2 sini Çekoslavakya'dan, % 11,5 ini de DAC'den it-

hal etmekteydi. Bunlar Polonya'nın en fazla ticari ilişkilere sahip olduğu ülkelerdir. COMECON çok yönlü işbirliğini teşvik etmek durumunda olduğuna göre, 1968'e değin Çekoslavakya ve DAC'nin paylarının daha da iyileşmesi beklenirdi. Gerçekteyse bunun tam tersi oldu: Sovyetler Birliği'nin payı % 35,4 e yükseldi, ama Çekoslavakya'nınki % 8,0 a ve DAC'ninkiyse % 10,4 e düştü.

İhracatta da durum aynıdır. İhracatta Sovyetler Birliği'nin payı % 24,3 ten (1950) % 36,5 e (1968) yükseldi. Ama Çekoslavakya'nınki % 9,2 den % 8,6 ya ve DAC.ninki de % 13,9 dan % 8,0 a düştü (aynı eser, s. 238).

Polonya tek bir örnek değildir. Macar Matyas Szürös, sovyet dergisi «Neue Zeit» ın («Yeni Zaman») 14/1972 sayısında şöyle yazıyor: «Ülkemiz, Sovyetler Birliği ekonomisine binlerce bağla bağlıdır.» Ve şöyle devam ediyor :

«1947 de Macar dış ticaretinin % 13,1'i Sovyetler Birliği'nin payına düşmekteydi, 1955 te bu % 22, 1965 te % 35,6, 1975 te ise plana göre % 39 olacaktır. 1970 te sosyalist ülkelerle olan mal alışverişimizin % 55 i Sovyetler Birliği ileydi... 1971 de ulusal gelirin % 40 ını dış ticaretin oluşturması, Macar ekonomisinin gelişmesinde dış ticaretin rolünü kanıtlamaktaydı... Toplam Macar hammadde ithalinin % 41 i (son beş yıl içinde -yaz.) Sovyetler Birliği'nin payına düşmektedir. Sovyetler Birliği bazı mallarda (petrol, dizel benzini, nikel, demir cevheri, ham demir, kâğıt endüstrisi için gerekli odun,, maden yapı malzemesi) ithal ihtiyacımızın % 90-100 ünü karşılamaktaydı.»

23 Kasım 1968 tarihli «İzvestia», «Sovyetler Birliği», diye yazıyor, «Çekoslavak ekonomisinin petrol ihtiyacının tamamını karşılamaktadır.»

1956 da Bulgaristan ithal mallarının % 33 ünü Sovyetler Birliği'nden temin etmekteydi, 1968 de bu oran % 52 olmuştu. (Bakınız: Statistical Yearbook, People's Republic of Bulgaria 1969, s. 185 ve devamı). Bulgaristan 1956 da traktör ithalinin beşte üçünü Sovyetler Birliği'nden yapmaktaydı, geri kalanını da Çekoslavakya, Romanya ve DAC'nden. Ama 1968 de bunun yaklaşık yüzde yüzünü Sovyetler Birliği'nden karşılıyordu (aynı eser, s. 210). Bulgaristan'ın Sovyetler Birliği'nden dizel yağı ithali 19 000 tondan (1956) 409.000 tona (1968) yükseldi. Oysa aynı zaman aralığında, Romanya'dan yaptığı dizel yağı ithali 139 000 tondan 27 000 tona düşmüştü (aynı eser, s. 211). 1956 da Bulgaristan Sovyetler Birliği'nden 14 000 ve DAC'den de 41 000 saat satın alıyordu. 1968 de ise Sovyetler Birliği'nden 666 000 adet ve DAC'den yalnızca 600 adet saat satın aldı (aynı eser, s. 217). Bu örnekler COMECON ülkeleri arasındaki ekonomik ilişkilerin daima tek yönlü olarak Sovyetler Birliği'ne yönelik olduklarını göstermeye yeter.

«Uluslararası işbölümü» tek tek ülkelerde nasıl görünmekteydi? İşte birkaç örnek:

DAC dergisi «Wirtschaftswissenschaften» («Ekonomi Bilimleri») 5/1958 sayısında, COMECON çerçevesi içinde, münferit ülkelerin, yonga doğrama aletlerinin belli tiplerinde uzmanlaşmaları kararına varıldığı haberi veriliyordu. Buna uygun olarak Bulgaristan, bu aletlerden o zamana değin 25 tip imal ederken, bundan böyle yalnızca 13 tip imal etti; Macaristan 20 tip yerine yalnızca 16 tip; DAC 64 tip yerine yalnızca 56; Polonya 40 tip yerine yalnızca 35 tip; Romanya da 14 tip yerine yalnızca 6. Buna karşılık Sovyetler Birliği'nde tiplerin sınırlandırılması diye birşey sözkonusu değildi.

Sovyet «Ekonomiçeşkaya Gazeta» nın 41/1968 sayısına göre, «Macaristan'da harman makinası imal etmek yararlı değildi, çünkü Sovyetler Birliği'nin harman makinası üretiminde zengin tecrübeleri vardı. Bu nedenle macar tarım aletleri endüstrisi harman makinaları üretimini durdurdu ve D 4-K tipi traktörlerin imalinde uzmanlaştı.»

Bunlar kural dışı örnekler değildir. F.N. Sevyakov, DAC dergisi «Sowjetwissenschaft/Gesellschafswissenschaftliche Beitraege» («Sovyet Bilimi/Toplumbilimlerine Katkılar») (1969) da şöyle yazıyor:

«Endüstrileşme konusunda sosyalist ülkeler bilimsel - teknik devrim koşullarında, yeni kurulacak işletmeleri daha baştan uluslararası işbölümü sistemine koordine etmeli ve endüstrileşmeyi, iç pazar ve uluslararası pazar temelinde gerçekleştirmeliydiler.»

Yani burada «uluslararası işbölümü», COMECON-ülkelerinin toplam endüstri gelişmelerinin, tek tek herbir projenin ona bağlı olduğu temel ilkesi olarak görülmektedir.

Söylemiş olduğumuz gibi COMECON-ülkeleri, uzmanlaşma sürecinde ihmal etmek zorunda oldukları endüstri dallarında Sovyet teslimatına bağımlı olmaktadırlar. «Statistical Yarbook, People's of Bulgaria 1969», s. 68'e göre Bulgaristan, 1960 yılında 75.000 bisiklet imal etmişti, 1968 de ise yalnızca 24 612 adet, 1960 ta yalnızca 400 adet Sovyet yapısı bisiklet ithal ediyordu, 4008 adet te Macaristan, DAC ve Çekoslavakya gibi diğer ülkelerden. Oysa 1968 de Bulgaristan Sovyetler Birliği'nden 30 123 ve diğer ülkelerdeen de 588 bisiklet ithal etmek zorundaydı. (aynı eser, s. 217) Böylece Sovyet kapitalistleri yalnızca Bulgar imalatçılarının kendi iç pazarını kapmış olmakla kalmamakta, ayrıca, «kardeş ülkeler» in rekabetini de püskürtmüş olmaktadır.

Diğer bir örnek: Macaristan 1967 den 1968 e, yani bir yıl içinde traktör üretimini 3 583 adetten 2 797 adete indirdi («Statistical Yearbook 1968», s. 98). Oysa Sovyetler Birliği Macaristan'a olan traktör ihracatını 2 586 dan (1967), 2 644 adet traktöre (1968) çıkarttı. 1967 de Macaristan'a 604 traktör satan DAC, 1968 de bu ticaretini tamamen kaybederken, Macaristan'ın Çekoslavakya'dan yaptığı traktör ithalatı da 2 104 adetten 525 adete geriliyordu (aynı eser, s. 272).

Son zamanlarda Sovyetler Birliği, Macar ekonomisinin bağımlılığından daha da fazla yararlanmaya uğraşmaktadır. Fr. Th. Zölch, 8.6. 1972 tarihli «Frankfurter Rundschau» da şöyle yazıyordu :

«Moskova, ortaklarından, sovyet madenciliği ve üretim tesislerine kapsamlı yatırımlar yapmalarını, bunun yanısıra Sovyetler Birliği'ne hammadde teslimatı şeklinde geri ödenecek olan makinalar, üretim tesisleri, donatımlar ve benzeri şeyleri **kredi temelinde** teslim etmelerini istemektedir. Bu, Macaristan için aşırı bir talep olarak görünmektedir.»

Sosyal emperyalistler «uluslararası sosyalist işbölümü» ve «ekonomik bütünleşme» dedikleriyle, COMECON-ülkelerini Sovyet malları için güvenilir sürüm pazarları haline getirme amacını gütmektedirler. «Bütünleşme», sosyal emperyalizme bağımlı ülkelerin kendi ekonomik bağımsızlıklarını talep etmelerini, kendilerini bu bağımlılık ilişkisinden kurtarmalarını ve gerektiğinde başka pazarlara yönelmelerini giderek daha da zorlaştırmaktadır. Bu, işin bir yanıdır. Öte yandan ise, «işbölümü» sosyal emperyalistlere, fazla sermayelerini, sovyet ihtiyaçları için gerekli belirli ürünleri sovyet işletmelerinden daha ucuza ve daha kârlı olarak imal

edebilecek olan yabancı işletmelerin kurulmasında yatırım olarak kullanabilmeyi mümkün kılmaktadır.

Ne Sovyet kaynaklarının ne de diğer COMECON ülkeleri kaynaklarının (saptayabildiğimiz kadarıyla) Sovyet kredilerinin yüksekliği hakkında veya hiç değilse COMECON - ülkelerinin Sovyetler Birliği'ne olan borçlarının oranına ilişkin kesin rakamlar vermemeleri anlamlıdır. Sovyet dış ticaret bakanı Patoliçev'in «Dış ticaret» adlı kitabında bu konuda yalnızca şöyle denilmektedir: «Sovyetler Birliği Bulgaristan'a önemli, uzun vadeli kredi sağlamıştır.» veya: «SSCB, Küba'ya kapsamlı, uzun vadeli kredi sağlamıştır.» veya: «Moğolistan'a SSCB ihracatı, bu ülkeden olan, Moğol Halk Cumhuriyeti'ne sağlanan uzun vadeli krediler karşılığında yapılan ithalatına oranla daima daha büyüktür.» «Bunun ne anlama geldiğini 1971 ticaret bilançosu göstermektedir. Moğol Halk Cumhuriyeti'nin Sovyetler Birliği'ne olan ticaret açığı 92,2 milyon Ruble tutarındadır ve Sovyetler Birliği'ne yapılan ihracat bedelini 71,5 milyon Ruble miktarında aşmaktadır. Buna göre Moğol Halk Cumhuriyeti'nin yıllık borçlanması 80 - 100 milyon Ruble olarak alınabilir. Bu borçların bir kısmının affı, sosyal emperyalistlerin Çin Halk Cumhuriyeti'ne karşı gelecekteki saldırıları için bir yığınak-bölge olarak ihtiyaç duydukları Moğol Halk Cumhuriyeti'nin ekonomik, siyasal ve askeri bakımdan tam olarak boyunduruk altına alınmasının bedelidir.

Brejnev, SBKP XXIV. Parti Kongresi'ndeki konuşmasında, 1966 - 1970 yıllarında «sosyalist ülkelerde» Sovyetler Birliği'nin «teknik desteği» ile 300'ün üstünde endüstri ve tarım işletmesinin kurulmuş olduğunu söylüyordu. 1971 de COMECON tarafından kurulan ve üçte birinin (399,3 milyon Ruble) Sovyetler Birliği'nin

denetiminde olduğu 1 milyar transfer edilebilir Rublelik ana sermayeye sahip olan «Uluslararası Yatırım Bankası», COMECON ülkelerinin önemli ölçüde krediye dayandıklarını kanıtlamaktadır. «Uluslararası Yatırım Bankası Kuruluşuna İlişkin Anlaşma» da şöyle denilmekteydi :

«Bankanın temel görevi, uluslararası işbölümü, üretimde uzmanlaşma ve işbirliği, hammadde ve akaryakıt temelinin ortak çıkarlar içinde genişletilmesine ilişkin, Banka üyelerinin ekonomik gelişmelerinde ortak çıkarları olan diğer ekonomi dallarındaki işletmelerin kuruluşuna ilişkin projelerin gerçekleştirilmesi için kısa ve orta vadeli kredilerin sağlanmasıdır.»

Yani sosyal emperyalistler kendilerine yalnızca sürüm-pazarları sağlamak istememektedirler. Ayrıca, sermaye ihracı da yapmaktadırlar (borç biçiminde); üstelik aynen diğer emperyalistler gibi, ihraç edilen sermayenin, «ortak çıkarlar»a ilişkin, yani alan ülkenin çıkarlarına değil, alan ülkenin veren ülkeye bağlanmasına ilişkin projeler için harcanacağını da açıkça belirtmektedirler. (Sosyal emperyalist siyasetin bu görüşünü gelecek bölümde COMECON dışındaki ülkelere Sovyet sermaye ihracı konusunda daha yakından açıklayacağız).

Burada önemli olan, COMECON ülkeleri ekonomilerinin yeni sömürgeci bağımlılıklarıdır. Ama bu bağımlılık aynı zamanda, sosyal emperyalistlere, faiz ve fiyat manipülasyonu (güdümü) yoluyla ek bir sömürüyü daha mümkün kılmaktadır. COMECON ülkeleri dengesiz gelişimleri nedeniyle Sovyet ihraç mallarına kesinkes gereksindikleri için, Sosyal emperyalistler Sovyet mallarının fiyatlarını dilediklerince yükseltebilmektedirler. Ve

öte yandan bu ülkelerin, böylesi büyük miktarlarda ürettikleri özel malları, Sovyetler Birliği'ne satmaktan başka çareleri olmadığı için, sosyal emperyalistler bu malların fiyatlarını da düşürebilmektedirler.

Teoride, COMECON üyeleri arasındaki ticarette fiyatlar, «objektif bir temele» yani «belli ölçüde düzeltilmiş dünya ticaret fiyatları» na (Woprossy Ekonomiki, 8 / 1968) dayanırlar. Bu fiyatlar sözümona, kapitalist dünya-pazarında egemen fiyatlara uyarlar; dünya-pazarının haksızlıklarından «temizlemek» amacıyla fiyatlar küçük ölçüde «düzeltilir». Bu durumda Sovyetler Birliği kural olarak, kendi mallarını dünya piyasasında, yani kapitalist ülkelere kaça satıyorsa, COMECON ülkelerine de, daha zayıf ticaret ortağı yararına ufak bir farkla aynı fiyata satması beklenir.

Uygulamada ise öyle görünüyor ki sosyal emperyalistler kendi COMECON ortaklarından daima, Batı'nın kapitalist ülkelerinden istedikleri fiyatlarla hiçbir ilişkisi olmayan tefeci fiyatları talep etmektedirler.

Bunu bir örnekle, Sovyetler Birliği'nin her iki Alman devletiyle olan ticaretiyle göstermek istiyoruz. Tablo 1 de, 1971 de DAC ve FAC'nin aynı Sovyet ihraç malları için ne kadar ödeme yapmak zorunda olduklarını resmi Sovyet dış ticaret istatistiklerine göre hesapladık. Kaynakların yalnızca değer rakamlarını verdiği ve miktarlarını vermediği malları hesaba katmak olanağı olmadı.

Aynı şekilde, «kaldıraç makinaları», «petrol ve petrol ürünleri» veya «konserveler» gibi malara ait rakamlar da hesaba katılmadı, çünkü böyle sınıflandırmalar o derece çeşitli malları kapsamaktadır ki, parça başına fiyatın hesaplanmasının bir anlamı olmazdı.

TABLO I

DAC ve BRD'ye sovyet ihracının (1971) teslim edilen miktara ve Ruble olarak elde edilen paraya göre hesaplanmış fiyatları. İhraç rakamları, sovyet dış ticaret yıllığı «Wneschnjaja torgowlja SSSR sa 1971 god», s. 147-149 ve 192-193 ten alınmıştır.

İHRAÇ MALLARI	DAC	FAC	
taşkömürü	12.63	6,94	Ruble/ton
demir cevheri	7.52	6.19	»
manganez cevheri (*)	16.60	16.07	»
Krom cevheri	37.97	50.14	»
pirit	7.60	6.89	»
kalite amyant	121.37	108.86	»
dökme demir	39.98	41.58	»
hurda demir	30.77	25.88	»
magnezyum	620.30	571.20	»
benzol	71.10	33.82	»
tuluol	55.00	26.14	»
metanol	50.09	36.23	»
apatit hülasası	15.57	12.15	»
lifli odun	13.81	16.01	Ruble/m^3
testere odunu	40.74	40.40	»
kontrplak	118.46	141.67	»
sülfit selülöz	144.27	142.14	Ruble/ton
sülfat selülöz	126.55	115.85	»
pamuk ipliği	699.24	617.64	»
keten kıtığı	217.08	174.65	»
barsak	1.04	0.92	Ruble/deste
buğday	66.09	58,11	Ruble/ton

(*) 1970 verisi — fiyatlar redaksiyon tarafından hesaplanmıştır.

Tablodan görüldüğü gibi, listeye alınan malların büyük bir çoğunluğu için BRD'nin ödediği fiyatlar, DAC'nin ödemek zorunda olduğu fiyatlara oranla önemli ölçüde düşüktür, bazı durumlarda yarı yarıya, hatta daha da düşüktür.

Sovyet ithalatına gelince, bu konuda bir karşılaştırma yapmak daha zordur. Çünkü Sovyetler Birliği'nin hem DAC'nden hem de BRD'den ithalettiği ürünler gayet azdır. Örneğin, kireçli potas alınabilir : 1971 de Sovyetler Birliği Batı Almanya'dan 2 725 ton kireçli potas ithal ediyordu ve bunun için 554 000 Ruble ödüyordu, yani ton başına 203 Ruble (Jahrbuch Wneschnjaja torgowlja SSR, 1971, s. 195). DAC'nden ise 2 210 ton kireçli potas ithal ediyor ve buna 404 000 Ruble ödüyordu, yani ton başına yalnızca 183 Ruble (aynı eser, s. 153). İthal ettiği sentetik kauçuk için Sovyetler Birliği BRD'ye ton başına 679 Ruble ödüyordu (3 164 ton için 2 149 000 Ruble; aynı eser, s. 196). DAC ise sentetik kauçuk ihracından ton başına bunun ancak yarısını, yani 355 Ruble almaktaydı (11 252 ton için 4 112 000 Ruble; aynı eser, s. 154).

Bu vurgun nedeniyle COMECON ülkeleri Sovyetler Birliği karşısında büyük bir ticaret açığı göstermektedirler. Bu açık, 60 yılları başlarında endüstrileşme plânlarını elle tutulur bir şekilde sınırlandırmıştır ve kendini esas olarak hayvancılığa vermiş olan Moğol Halk Cumhuriyeti gibi tarım ülkelerinde özellikle spektakülerdir. Moğolistan'ın ticaret açığı milyon Ruble olarak şöyle görünüyor :

	İTHALAT	İHRACAT	AÇIK
1970	178,0	52,6	125,4
1971	163,8	71,5	92,3

(aynı eser, s. 13)

Küba 1971 de Sovyetler Birliği'nden 602 milyon Ruble değerinde mal ithal etti ama Sovyetler Birliği'ne yalnızca 288,9 milyon Ruble değerinde mal sattı (aynı eser, s. 15). Bu, Sovyetler Birliği'ne karşı 313,1 milyon Rublelik bir ticaret açığı demektir, yani toplam ihracat değerinin yaklaşık iki katı. 1957 den beri COMECON ülkeleri bloğunun ticaret bilançosu Sovyetler Birliği karşısında her yıl (1965 hariç) olumsuzdur.

SOSYAL EMPERYALİZMİN EKONOMİK SİYASAL VE ASKERİ YAYILMASI

1. Sosyal Emperyalizmin Genç Bağımsız Ülkelere Ekonomik Bakımdan Sızması.

Kruşçev'in iktidarı ele almasından bu yana, ama özellikle de 60 yılları başından itibaren Sovyet yöneticileri genç Asya, Afrika ve Latin Amerika devletlerinde yoğun bir siyasal ve ekonomik faaliyet yürüttüler. Resmi ziyaretler ve dostluk gösterileri, Sovyetlerin birçok genç devlete yaptığı borç şeklindeki geniş yardımlarla ve bu ülkeler ile Sovyetler Birliği arasındaki ticarette ani bir büyümeyle elele gidiyordu. Tüm bunlar, «anti-emperyalist mücadele» ve «çıkar gözetmeyen ekonomik yardım» gerekçesiyle sürdürülmekteydi. Sovyet «kalkınma yardımı», ABD-emperyalizminin yeni sömürgeci «kalkınma yardımı»na gerçek bir seçenek olarak görülmeliydi. Kruşçev ve Kennedy, şu veya bu yeni bağımsız ülkenin devlet başkanına tatlı dil dökmede birbiriyle yarışıyor; birbirinden cömert borçlar, birbirinden daha cazip kalkınma projeleri, daha çok teknisyen, danışman ve uzmanlar sunuyorlardı.

Tüm bu «emperyalizme ve yeni sömürgeciliğe karşı mücadele» tiyatrosunun, boyunduruk altındaki halkların ekonomik kuruluşlarına gerçek destekle en ufak bir ilgisi yoktur. Sosyal emperyalist bir devlet halinde yozlaşmış olan bugünkü Sovyetler Birliği gibi bir ülkeden bu zaten beklenemez de. Gerçekte Sovyet revizyonistlerini, yeni-sömürgeciliğe katılmaya başlamak ve yeni sömürge alanlarını COMECON sınırlarının ötesine yaymaktan başka birşey ilgilendirmiyordu. ABD - emperyalizmi ve sosyal emperyalizm son tahlilde, aynı hedefe varmaya çalışmaktadırlar: genç devletlerin ekonomik geriliklerinden yararlanmak; büyük miktarda sermaye ihraç edebilmek, sürüm pazarlarını, hammadde kaynaklarını elllerinde tutabilmek ve ucuz işgüçlerini sömürebilmek için bu durumu sonsuzlaştırmak.

Elbette sosyal emperyalistler, eski emperyalistlerde alışılageldiği gibi yabancı ülkelerde yalnızca kendi mülkiyetlerinde olan fabrikalar, işletmeler veya maden ocakları kurmaya henüz cesaret edememektedirler. Ama sermaye ihracının çeşitli biçimleri vardır. Sovyet sermaye ihracı esas olarak krediler ve ödünç vermeler olarak, yani daha Lenin zamanında bile tanınan biçimde yapılmaktadır. Lenin, «Kapitalizmin En Yüksek Aşaması Olarak Emperyalizm»de bunu Fransa örneğiyle çizmektedir :

«Fransa, ihraç ettiği sermayesini esas olarak Avrupa'ya ve özellikle de Rusya'ya (10 milyar Franktan az değil) yatırmıştır; burada söz konusu olan **ödünç** sermayedir, endüstri işletmelerine yatırılan sermaye değil, devlet borçlanmalarıdır. İngiliz sömürgeci - emperyalizminden ayırmak üzere Fransız emperyalizmi, tefeci - emperyalizmi olarak adlandırılabilir.»

Lenin şöyle devam ediyor :

«Alışılagelmiş görünüş şudur: bir borç verirken, borcun bir kısmının, krediyi veren ülke mallarının, özellikle de silah, gemi vs. nin satın alımına harcanacağı şartı konulur. Son iki on yılda (1890-1910) Fransa bu yola çok sık başvurmuştur. Sermaye ihracı böylece, mal ihracını teşvik eden bir araç oluyor.»

Doğaldır ki yoksul bir ülkeye verilen her borç emperyalist bir nitelik taşımaz. Sosyalist ülkeler, faizsiz veya düşük faizli krediler vererek veya özel şartlara bağlı olmaksızın bağışlarda bulunarak bu ülkelerin ekonomik gelişmelerine gerçek bir katkıda bulunabilirler. Eskinin sosyalist Sovyetler Birliği'nin 20 yıllarından itibaren Çin, Türkiye ve Afganistan gibi genç devletlere verdiği kalkınma yardımları, bu ülkeler halklarının emperyalizme karşı ve kuruluş için mücadelelerinde gerçek bir destekti. Bugün bu görevi, birçok Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelesine cömert yardımlar sağlayan Çin Halk Cumhuriyeti üstlenmiştir. Şimdilerde Çin, 30 yıllık faizsiz krediyle Tanzanya ve Zambia için 2 000 km. uzunluğunda, 1,2 milyar DM. değerinde Tan-Zam tren hattını kurmaktadır.

COMECON ülkelerine olduğu gibi, Üçüncü Dünya devletlerine ilişkin Sovyet siyaseti, «uluslararası işbölümü»ne ve özel olarak ta «yarar»a, daha doğru söylemek istersek yoksul ülkelerin «geleneksel» bağımlılıklarından yararlanmaya dayanmaktadır. SBKP XXIII. Parti Kongresi'nde yaptığı konuşmasında Kossigin şöyle diyordu :

«Bu işbirliği Sovyetler Birliği'ne uluslararası işbölümünden etraflıca yararlanma yönünde ayrıca daha da çok olanaklar sunmaktadır; bu ülkelerin geleneksel mallarını daima artan miktarlarda satın alabiliriz - pamuk,

yün, kürk, bitki yağı, meyva, kahve, kakao çekirdeği, çay, diğer hammaddeler ve mamul maddeler.»

Anlamlı makalesi «Sosyalist Devletlerle Azgelişmiş Ülkeler Arasındaki Ekonomik İşbirliği»nde (4/1968 sayılı «Narodny Asii i Afriki» dergisinde, almancası: DAC dergisi «Sowjetwissenschaften / Gesellschaftwissenschaftliche Beeitraege», 1969, s. 54 ve sonrası) J.F. Şamray aynı şekilde, «bazı hammaddelerin ve materyallerin üretiminde tarihten gelen uzmanlaşmadan yararlanma»nın nasıl «amaca uygun» olduğunu anlatmaktadır. Hattâ daha da ileri gitmektedir. Yoksul ülkeler, «İşlenmemiş hammaddeler yanısıra yarı işlenmiş mamuller de ihraç etmelidirler. Bu, nakil masraflarında tasarrufu sağlar ve ayrıca, geri kalmış ülkelerin ihracat gelirlerinde bir yükselmeyi de mümkün kılar... Buna karşın sosyalist ülkelerde bu yolla, ithal edilmiş hammaddelerin ilk işlenmelerinin yapılması ve bu ülkelerin ekonomik yapıları nedeniyle daha az kârlı olan işletmelerden vazgeçmesi sonucu, araçlardan tasarruf sağlanmış olur... Bu görüş açısından, sosyalist devletlerin ihracatı ve özellikle de kullanımları orada sosyalist ülkelerin ilgilendiği mallar için (verilen durumda hammaddeler için) ek ihracat olanakları sağlayabilecek olan böylesi tesis ve donatımları azgelişmiş ülkelerde büyütmeleri, özellikle yararlı bir etkide bulunmaktadır.

Sorunun böyle çözümü, azgelişmiş ülkeler için de yararlıdır, çünkü bu onlara, sosyalist ülkelerden yaptıkları alımları yeni kurulan bu fabrika ve atölyelerin ürünleriyle ödeme, üretim kapasitelerinden tam olarak yararlanılabilecek olan modern donatımlı endüstri işletmeleri kurma vs. olanağı verir...

Örneğin BAC (Birleşik Arap Cumhuriyeti), DAC

tarafından kurulan pamuk kombinasının değerini pamuklu dokuma ile ödemektedir.»

Tüm bunlar kelime kelime, ABD emperyalizminin yeni-sömürgeci uygulamalarının bir tanımı da olabilirdi. Emperyalistler kendilerini, yoksul ülkelerden hammaddelerini almak, bunları kendi ülkelerinde işlemek ve yeniden ihraç etmekle sınırlamanın her zaman kârlı olmadığını daima hızla kavrarlar. Onlar için çoğunlukla daha uygun olanı, hammaddeleri yerinde işlemek ve tam ve yarı-mamul malları metropole ihraç etmek üzere, yoksul ülkelere makinalar veya hazır fabrikalar satmaktır. Böylece yalnızca imalat ve nakil masraflarını düşürmüş olmazlar. Ayrıca, emperyalist ülkelerin «ekonomik yapıları» nedeniyle «daha az kârlı olan» üretim dallarının tümünü, son derece kârlı olacakları «düşük ücretli ülkeler»e kaydırabilirler. Böylesi projeler hiç bir şekilde, yoksul ülkeler halklarının gereksinmelerinin karşılanmasına hizmet etmezler, bu ülkelerin ekonomilerinin çok yönlü ve bağımsız gelişmelerini de asla ilerletmezler. Bu projeler iç pazara değil, emperyalistlerin kâr çıkarlarına yöneliktir. Bu işletmelerin, yerli burjuvazinin gelirini büyüteceği bile iddia edilemez, çünkü, yukarıdaki alıntıda da anlatıldığı gibi, işletmelerin imal ettiği malların «satışı», uzun zaman için, genç devletin Sovyetler Birliği'ne olan borcunun ödenmesine ayrılacaktır. Sovyetler Birliği işletme donatımları vermekte ve buna karşılık, borcun geri ödenmesi olarak üretimin en büyük kısmını talebetmektedir. Sosyal emperyalistler yoksul ülkelere, noksanlıkları halinde bu işletmelerin çalışamayacakları yedek parçaları ve çoğunlukla belirli hammaddeleri devamlı olarak satarak kendilerine bir sürüm pazarı güvencelemekle kalmamakta, aynı zamanda yoksul ülkeleri daha da borçlandırmaktadırlar.

26 Mayıs 1972 tarihli «Handelsblatt»ın («Ticaret Gazetesi») bildirdiğine göre Hint dış ticaret bakanı Mişra, Sovyetler Birliği'nin Hindistan'a, «SSCB'ne geri ihraç edilmek üzere imal edilecek cıvata ve vida için çelik sevkiyatı» teklifinde bulunduğunu açıklamıştır. Ticaret protokolü 1972 yılı için, Hindistan'ın Sovyetler Birliği'ne «tekstil ve kozmetiklerin yanısıra özellikle akümülâtör, elektrik kablosu, kimyasal maddeler ve boya» teslim etmesini öngörmektedir. Hindistan'n en büyük endüstri işletmelerinden biri olan Bhilâi Çelik İşletmesi, Sovyet kredisiyle kurulmuştu ve şimdilerde yine Sovyet yardımıyla genişletilmektedir. Bu işletme hukuksal açıdan Hint devletinin malı olmasına rağmen, yani Hindistan'ın büyük toprak sahiplerinin ve bürokratik kapitalistlerinin kollektif malı olmasına rağmen, hemen hemen yalnızca Sovyet teknisyenlerince yönetilmektedir ve bu işletmenin çelik üretiminin büyük kısmı Sovyetler Birliği'ne teslim edilmektedir. Bir Hint gazetesi de şöyle yazıyor : «Rusya Sudan'dan satın aldığı pamuğu işlenmek üzere gemiyle Hindistan'a getirmekte ve bunu iplik olarak tekrar Rusya'ya nakletmektedir.»

Sovyet dış ticaret bakanı Patoliçev, «sowjetunion Heute»nin («Günümüzde Sovyetler Birliği») 11 / 1972 sayısında şöyle yazıyor :

«Ayrıca önemli olan, azgelişmiş ülkelerle aramızdaki giderek artan ilişkilerin, bu ülkelerin ekonomilerinin sömürülmesi emperyalist sisteminin tam aksi olan **istikrarlı işbölümü** niteliği kazanmasıdır.» (altı yazar tarafından çizildi).

Veya Şamray'ın yukarıda alınan makalesinde denildiği gibi :

«Sosyalist devletin azgelişmiş ülkelerle olan ilişkileri böyle bir yönelme sayesinde sağlam bir ekonomik temelde kurulabilir. Bu tip ilişkiler krediler üstüne kurulursa bu sağlamlılık özellikle daha da güçlenir, çünkü böylece azgelişmiş ülkelere istikrarlı bir sürüm ve sosyalist ülkelere, belli malların istikrarlı bir alımı sağlanmış olur.»

Bu, yoksul ülkelerin, ürünlerini isteseler de istemeseler de sosyal emperyalistlere satmak zorunda olmalarını sağlayacak şekilde sıkı sıkıya Sovyetler Birliği'ne bağlanmaları demektir.

Yeni bağımsız devletlerin boyunduruk altına alınmasının diğer bir yolunu da silah ticareti oluşturmaktadır. Bu konuda doğaldır ki kesin rakamlara ulaşılamamaktadır. Ancak Sovyetler Birliği'nin Mısır, Hindistan ve İran gibi ülkelere muazzam miktarlarda silah satmakta olduğu genel olarak bilinmektedir. Doğaldır ki Sovyetler Birliği'nin işgal edilmiş bölgelerini İsrail saldırganlarından kurtarmak isteyen Mısır'a silah satmasına itiraz edilemez. Ancak, komşuları Çin'e ve Pakistan'a karşı saldırgan bir siyaset izleyen ve aynen İran gibi, halk kitlelerinin gittikçe daha da güçlenen direnişlerini vahşi bir şekilde ezen Hindistan konusunda iş başkadır. Sovyetler Birliği bugüne değin yalnızca Hindistan'a yaklaşık 300 milyon Sterlin'lik (2400 milyon DM.) silâh teslim etmiştir. İran'da Şah-rejimi 1967 e değin Sovyetler Birliği'nden yaklaşık 200 milyon Dolarlık silâh alımı yapmıştır. Tijao Guan-hua'nın 15 Kasım 1971 deki Birleşmiş Milletler Genel Kurul Toplantısı'ndaki konuşmasında vurguladığı gibi Çin Halk Cumhuriyeti, «saldırganlığa karşı mücadele eden devletlere ve halklara karşılıksız askeri yardım» yapar ve «silah satıcısı olarak davranma»yı reddederken, sosyal em-

peryalistler çeşitli ülkelerin haklı veya haksız silâh ihtiyaçlarından, bu ülkeleri borçluluğa ve bağımlılığa mahkûm etmek yönünde yararlanmaktadırlar.

Ülkesinin 1970 te «Japonya'ya, Tokyo hükümetinden kredi yardımı olarak aldığından 33,7 milyon Rupi daha fazla geri ödemek zorunda» kaldığını, «Dünya Bankası'nın sermaye yardımının (-116,2 milyon Rupi), Sovyetler Birliği yardımının (-212 milyon), Çekoslavakya yardımının (-71,7 milyon), Polonya yardımının (-35,7 milyon) ve Yugoslavya yardımının (-1,7 milyon) negatif» olduğunu bildiren (16 Ağustos 1971 tarihli «Frankfurter Rundschau»ya göre) Hindistan maliye bakanı Şavan'ın verileri, bazı ülkelerin emperyalistlere olan ağır borç yüklerinin bir tablosunu çizmektedir. 7 Nisan 1972 tarihli «Handelblatt»ın bildirdiğine göre 1971-72 bütçe yılında Hindistan, Sovyetler Birliği'nden yeniden 223,5 milyon Rupi tutarında borç almak ve aynı anda ona 409,1 milyon Rupi borç ödemek zorundadır.

Bu nedenle, E. K. Semenov'un, «Zusammenarbeit im Namen des Fortschristts»te («İlerleme Adına İşbirliği») (Moskova, 1968) aşağıdaki gibi yazması insana bir alay gibi gelmektedir :

«Bu biçim ilişkiler, Batı'nın tekelleriyle ortak işletmeler kurmaya ilgi duymayan Hint orta-burjuvazisi için özellikle avantajlıdır, zira bu şekilde, bağımsızlıklarını kaybetme tehlikesine maruz kalmayacaklardır.»

Bu arada, yalnız Sovyetler Birliği değil, revizyonistlerin hakim olduğu diğer ülkelerin de «kalkınma yardımı»na katılmaya başladıklarına işaret etmek gerekir. Ancak bu, bu ülkelerin bağımsız emperyalist güçler haline gelmiş olmaları anlamına gelmez: bu ülkeler eskiden olduğu gibi bizzat Sovyet sosyal - emperyalizminin

sömürgeleridir. Bunların sermaye ihraçları yalnızca Sovyet sermaye ihracının bir uzantısıdır, bizzat kendileri ekonomik bakımdan tam olarak ABD'ye bağımlı olan İsrail veya Çiang-kay-şek çetesinin «kalkınma yardımları»nın ABD emperyalizminin ekonomik saldırısının yalnızca bir uzantısı olmaları gibi. Bağımlı revizyonist ülkeler sık sık, kâr şansının henüz tam garantili olmadığı veya Sovyetler Birliği'nin politik düşüncelerle henüz bizzat yeralmak istemediği yerlerde yatırım yapan bir öncü rolü oynamaktadırlar.

Sosyal emperyalizm, bazı genç devletlerin, bilhassa silâh alımlarıyla daha da vahimleşen muazzam borçluluklarından, onları, giderek daha büyük miktarlarda ham maddelerini Sovyetler Birliği'ne satmaya zorlamak yönünde yararlanmaktadır. Sovyetler Birliği aynı zamanda da bu ülkeleri Sovyet mallarıyla boğmakta, böylece yerli ekonominin gelişimini önlemekte ve borçluluklarını durmaksızın arttırmaktadır. Sovyet malları tefeci fiyatına satılırken, bu ülkelerin satmak durumunda oldukları malların fiyatları düşürülmektedir.

Sovyetler Birliği ile bazı genç devletler arasındaki ticaret ilişkileri giderek daha fazla tekelci bir karakter almaktadır. G. Pavlov, «Meshdunarodnaya Shisn»in 9 / 1970 sayısında şöyle yazıyor :

«Örneğin BAC ithalatında kömür ve petrol ürünlerinin % 100 ü, ham petrolün % 60 ı ve kerestenin %30 u, İran ithalatında portland çimentosunun % 90 ı, kerestenin % 60 ı ve ham demirin % 50 si Sovyet alımları payına düşmektedir.»

Öte yandan,

«SSCB 1968/69 da İran'dan, bu ülkeden ihraç edilen mensucat mallarının % 98 ini, konfeksiyonun % 87 sini, lastik ayakkabıların % 85 ini ithal etmekteydi.

Hindistan'da erkek gömleği Sovyet alımları, bu malda tüm ulusal ihracatın % 55 ini oluşturmaktaydı, deri ayakkabı alımları ise, tüm deri ayakkabı ihracatının % 50 sini.»

Sosyal emperyalistlerin Çin Halk Cumhuriyeti'ni, Sibirya'nın ve Doğu Asya'nın endüstrileşmesinde hammadde üssü olarak kulanma plânları son derece önemliydi. Sovyetler Birliği'ne olan, artan borçlanması yoluyla Çin bu projeye ekonomik olarak bağımlı kılınmalıydı. Bu, M. I. Sladkovskiy'in «Vneşnyaya Torgowlya»daki (Moskova, Nr. 10/1957) makalesinden anlaşılmaktadır. Makalede şöyle deniliyor :

«Batı ve Doğu Sibirya'da ve Doğu Asya'da, yani Çin'e doğrudan sınır bölgelerde büyük bir endüstri kuruluşunu öngören SSCB Beş Yıllık Ekonomik Gelişme Plânı'nın (1956-1960) gerçekleştirilmesi, SSCB ve Çin arasındaki ekonomik ilişkilerin daha da yakınlaşması ve genişletilmesi için çok büyük bir önem taşıyacaktır... SSCB'nin doğusunda güçlü bir endüstri temelinin oluşturulması Sovyetler Birliği'ne, Çin Halk Cumhuriyeti'nin donatıma olan ve giderek artan talebini karşılama imkânı verecektir. Bu bölgelerden yapılan alımlar, SSCB'nin Avrupa kıtasındaki bölgelerinden yapılan alımlara oranla üç dört kat daha hızlı gelişebilecek, Çin limanlarından yapılan nakliyatın masrafları, Avrupa ve Amerika'nın limanlarından yapılan demiryolu naklitayı masrafları ve deniz nakliyatı masraflarını aşmayacaktır. Çin'in muazzam wolfram, kalay, molibden, cıva, kurşun ve diğer nadir metal ve halita rezervleri ve bunların önemlerinin artması Çin Halk Cumhuriyeti'ne, uzun bir zaman boyunca Sovyetler Birliği dahil sosyalist ülkeler için bu metallerin baş satıcısı olma olanağı sağlamaktadır.»

Sovyetler Birliği Çin ile olan ödeme işlemlerinde, tüm karşılıklı ödemelerin Ruble temelinde ikili ödeme-anlaşmalarıyla hesaplandığı Clearing-Sistemi'ni kullanmaktaydı. Bu, Çin Halk Cumhuriyeti'nin zararına bir etkide bulunuyordu, çünkü burada Ruble, Moskova resmi kuru veya Rublenin uluslararası paritesine oranla daha yüksek değerlendiriliyordu. 1950 den 1959 a kadar yapılmış olan önemli endüstri donatımları temelinde ticaret bilançosu Çin için yıllık bir açık göstermekteydi. Ancak hemen 1956 dan itibaren, revizyonistleşen SBKP ile ÇKP arasında ilk farklılıklar belirdiğinde Çin, mal sevkiyatını arttırarak sovyet ekonomik yardımlarından doğan borçlarını hafifletti. Ne bağış ne de borçlarının iptalini talebetti. Çin, sosyal emperyalistlere karşı kendi ekonomik ve politik bağımsızlığını korudu ve sosyal emperyalistler Çin'e ekonomik olarak zarar vermek için başlanmış veya planlanmış endüstri tesislerinin plânlarıyla birlikte teknisyenlerini geri çektiklerinde dahi boyun eğmedi.

Sovyetler Birliği bugün Hindistan'ın, ABD'den sonra ikinci büyük ticaret partneridir (ortağıdır), ve İngiltere'nin eski sömürge sultasını devralmıştır. Doğu Avrupa ülkelerini bütün olarak ele alacak olursak, 1969-1970 te, 3074,5 milyon Rupi değerinde ithalatlarıyla, 2375,8 milyon Rupi değerindeki ABD ithalâtını dahi geride bırakmışlardır. («The Times of India Directory and Yearbook», 1971, s. 178). Hindistan'da Sovyet başarısının sırrı, silâh ticareti biryana, Sovyet emperyalistlerinin çelik endüstrisi, elektrik endüstrisi vs. gibi tayin edici ekonomi dallarını kendi denetimleri altına almayı başarmalarında yatmaktadır. Sovyetler Birliği'nin Hindistan'daki muazzam ekonomik ve politik etkinliği, 1951 ve 1970 arasında Hindistan'ın aldığı ekonomik yardımla-

rın yalnızca % 5,6 sını Sovyetler Birliği'nin sağlamış olduğu ve Sovyetler Birliği'nin Hindistan'a sağladığı 6520 milyon Rupilik ekonomik yardımıyla ABD, Dünya Bankası, BRD ve İngiltere'den sonra ancak beşinci sırayı aldığı gerçeğiyle (aynı eser, s. 166) kıyas kabul etmez.

Afganistan da Sovyetler Birliği'ne en çok bağımlı ülkelerden biridir. İstatistik ciltleri «The Middle East and Noorth Africa»nın XVIII. cildi (Londra, 1971, s. 131 e göre Afganistan İkinci Beş Yıllık Plân'ı süresince (1962 - 66 / 67) toplam olarak, 352,5 milyon Dolar tutarında ekonomik yardım almıştı. Bunun % 65 i yalnızca Sovyetler Birliği'nden, % 23 ü ABD'den ve % 9 u da FAC'den geliyordu. Buna ek olarak önemli askeri yardım da almıştı. Sovyetler Birliği uzun zamandır Afganistan'ın en büyük ticaret partneridir. 1967/68 de Afganistan 5018 milyon Afgani değerinde mal ihraç etti. Bunun 1668 milyon Afganilik kısmını tek başına Sovyetler Birliği almıştı. Hindistan yarıdan azıyla, yani 816 milyonluk kısmıyla ikinci sırayı tutuyordu (aynı eser, s. 135). Tablo II, 60 yılları başında Afganistan'ın Sovyetler Birliği'yle olan ticaretinde, Sovyetler Birliği'nin o zamanlar Afganistan'dan ithal ettiği en önemli dört ihraç malında ki mağduriyetini göstermektedir (Bu aralık Sovyetler Birliği Afganistan'dan esas olarak doğal-gaz satın almaktadır). Görüldüğü gibi, Sovyetler Birliği Afganistan'ın ihraç fiyatlarını, ABD emperyalizminden daha da fazla düşürmektedir.

Sovyetler Birliği Mısır'ın da en büyük ticaret partneridir. 1969 da 323,9 milyon Mısır Lirası değerindeki toplam ihracatın 107,0 milyon değerindeki kısmı Sovyetler Birliği'ne gidiyordu. Hindistan yalnızca 16,7 milyonla ikinci sırayı almaktadır (aynı eser, s. 715).

TABLO II

Afganistan'ın Sovyetler Birliği, ABD ve Hindistan'a ihracatı (1963/64)

		SSCB	ABD	HİNDİSTAN
kuru meyve, fıstık	miktar	10566,6	47.8	10273.1
	değer	141603	1410	315556
	fiyat	13.40	29.50	30.20
yağlı tohum	miktar	11879,3	34.0	482.6
	değer	93090	248 7.29	11697
	fiyat	7.84		24.24
yün	miktar	3969	255.4	10.2
	değer	276700	39175	2991
	fiyat	69.71	153.35	293.24
ham pamuk	miktar	12733.3	—	342.8
	değer	470715	—	12735
	fiyat	36.97		37.16

miktar : ton olarak
değer : bin Afgani olarak
fiyat : bin Afgani/ton olarak
not : 1963/64 te 12,53 Afgani : I DM.

KAYNAK : «Afghanistan's Foreign Trade 1335 through 1342» hrsg. vom königlichen afghanischen Handelsministerium, 1965, s. 96, 98, 102, 103.

TABLO III

Mısır'a Sovyet ihracatı; DAC ve FAC'ye Sovyet ihracatı fiyatlarıyla kıyaslamalı olarak.

		MISIR			DDR	BRD
		MİKTAR	DEĞER	FİYAT	FİYAT	FİYAT
taşkömürü	bin ton	499	7561	15.15	12.65	6.94
kalite amyant	ton	346	489	140.67	121.37	108.86
dökme demir	bin ton	48	3291	68.56	39.97	41.58
hurda demir	bin ton	55,2	3050	55.25	30.77	25.88
kontrplâk	bin m^3	10.5	1569	149.43	118.46	141.67
sülfit selüloz	ton	8230	1321	160.51	144.27	142.14
sülfat selüloz	ton	7581	1213	160.01	126.55	115.85

değer : bin Ruble olarak — fiyat : Ruble/ton veya Ruble/m^3 olarak.
kaynak : «Wneschnjaja torgowlja SSSR sa 1971 god.», s. 283/284
DAC ve BRD için değerler, Tablo I'den.

Mısır'ın en önemli ihraç malı, İngiliz sömürgecilerinin zorla ülkenin temel ekonomi dalı haline getirdikleri pamuktur. 1968-69 da Mısır, 4783 milyon kantar (I kantar; 44,9 kg.) pamuk ihraç etmişti. Bunun 1,171 milyon kantarını Sovyetler Birliği satın almıştı. İkinci sırayı ise yalnızca 0,496 milyon kantarla Japonya alıyordu (aynı eser, s. 716). Tablo III te bazı Sovyet ihraç mallarının Mısır için fiyatları hesaplanmıştır. Tablo için hem Mısır'ın hem de FAC ve DAC'in Sovyetler Birliği'nden satın aldıkları mallar seçildi ve Tablo I'de FAC ve DAC için hesaplanmış olanlara oranla Mısır'ın ödemek durumunda olduğu fiyatlar gösterildi. Görüldüğü gibi Mısır'ın mağduriyeti DAC'ninkinden de fazladır. Burada DAC'ne nazaran Mısır'ın Sovyetler Birliği'ne olan coğrafi uzaklığının fazlalığı hiçbir rol oynamamaktadır, çünkü verilen fiyatlar nakil masraflarını içermemektedir.

Ama sosyal emperyalistler şimdiki emperyalist ekstra-kârlarından da çoktandır memnun değillerdir. Az önce kendisinden alıntı yapmış olduğumuz Şamray, Sovyet kredilerinin yine de çoğunlukla hâlâ çok «az verimli» olduklarını bildirmektedir. Esas olarak kendisini yatıştıran, bunu açıkça dile getirmese bile, genç devletlerin bizzat «kalkınma yardımları» yoluyla çoğunlukla borçlarını geri ödeyemeyecek şekilde yoksullaştıkları gerçeğidir. Bu nedenle, «ekonomik işbirliğinin yeni ve daha etkin biçimleri» aranmalıydı. Sosyal emperyalistler kendilerini, kredi gibi sermaye ihracının böylesine ilkel biçimleriyle sınırlamayı artık istememektedirler. Yabancı teşebbüslere direkt olarak katılma yönünde büyük bir atılım yapmanın peşinde koşmaktadırlar. Yabancı firmaların ortak-sahibi olarak, işçilerinden çıkarılan kârın sağlam bir kısmını kendileri için garantilemek istemektedirler. Çünkü Şamray'ın anlattığı gibi,

sömürünün böyle «yeni biçimleri» ni arayış, «son zamanlarda teorik ve pratik işbirliği anlayışında bazı değişiklikler getirmiştir. Şimdilerde sosyalist ülkelerde, işletmelere az gelişmiş ülkelerle ortak olarak katılmanın mümkün ve yararlı olup olmadığı tartışılmaktadır.»

Bu konuda revizyonist ekonomi-teorisyenleri arasında görüş farklılıkları doğmuştur. Şamray karşı görüştekilerin ileri sürdükleri gerekçelerden sözetmektedir. Bu tip karışık-ortaklıkların açıkça emperyalist sömürü karakterini taşıdığını kimsenin kuşkulu bir şekilde dile getirmiyor olması ilginçtir. Hayır, bu konuda yalnızca, böylesi doğrudan ortaklıkların belki de «yararlı» olmadığı, «fazla ürünün bölüştürülmesinde», yani kârın paylaşılmasında anlaşmazlıkların doğabileceği noktaları dikkate alınmaktadır. Yine de bu tip ortaklıkların yararlı olduğu görüşü üstün gelmiştir. Böylece daha 1968'e değin, Şamray'ın verilerine göre, «Gine Orman Zenginliklerini Geliştirme Bulgar-Gine Şirketi», «Hindistan'da Polonya'nın ortaklığıyla, Tanzanya ve Tunus'ta Yugoslavya'nın katılmasıyla Gine ve Etyopya'da Bulgar ve Sovyet ortaklığıyla» kurulan işletmeler gibi bir dizi karışık-işletmeler doğmuştur. Görüldüğü gibi, alt aşamada bulunan revizyonist ülkeler burada bir öncü rolü oynamaktadırlar. Revizyonist ülkelerin kâra ortak olması, «işletme ürünlerinin teslimatı» ile gerçekleşmektedir. Yani artık, mal teslimatlarıyla yalnızca veren-ülkenin yatırımları iade edilmiş olmakla kalmıyor; bunun dışında revizyonist ülkeler yine mal teslimatı biçiminde bir kâr da elde ediyorlar. Ancak revizyonist ülkeler, kendilerince, yeni ülkeye emperyalist nitelikte ayak bastıkları için artık-değerin, veren ülke ile yerli burjuvazi arasında paylaşımı; «sözkonusu azgelişmiş ülkenin, ortak seçiminde sosyalist bir ülkeye öncelik tanımasını sağlayacak oranlarda olmalıdır. Bu, sosyalist ülkenin yatırım-

lardan kârının, kapitalist devletlerin rakip firmalarının talep ettikleri kârdan esaslı bir şekilde daha az olması demektir. Aynı zamanda bu kâr, sosyalist ülkenin yalnızca gerçek masraflarını karşılamakla kalmamalı, yatırılan parada belli bir artışı da garantilemelidir.» (aynı eser)

Ancak başlangıçta düşük olan kâr, sosyal emperyalistlere endişe kaynağı olmamaktadır:

«Sosyalist bir ülkenin karışık bir işletmeye ortaklığının getirdiği ekonomik yararlar, yalnızca yatırımlardan gelen kâr olarak değil, ayrıca, diğer kanallardan da gerçekleşir: sürümün genişletilmesi, istikrarlı bir ithalatın güvencelenmesi ve -bunun olası bir sonucu olarak - ülkenin ekonomik yapısına göre yararlı olmayacak üretim genişlemesinden korunma.» (aynı eser)

Batılı emperyalist devletler bu «yararlar»ın tümünü çoktandır bilmektedirler. Sermaye ihracı burada da, mal ihracını arttıran bir araçtır. Burada da emperyalistler yabancı işletmeleri doğrudan denetleyerek bunları metropollerin ithal ihtiyaçlarına bağlayabilmektedirler. Burada da kapitalistler, eğer sermayelerini daha kârlı bir şekilde yurt dışında yatırabiliyorlarsa, kendi ülkelerinde bir üretim genişletilmesinden seve seve vazgeçmektedir.

Bu sosyal emperyalist ortaklıklarla, diğer emperyalist ülkelerin ortaklıkları arasındaki tek fark, sosyal emperyalistlerin, yatırım paylarını karşılayacak yeterli kârı işletmeden çıkarır çıkarmaz ve sermayelerinde uygun bir büyümeyi kesinleştirir kesinleştirmez, işletmeyi sözümona, «tamamen sözkonusu azgelişmiş ülkenin yönetimine» bırakmalarıdır. Ancak burada sorulması gereken soru şudur: bu sözümona el değiştirme ne kadar

sürecektir? İşletme bundan sonra da kârlı olacak mıdır? O zamana değin üretim tesislerinde, alan-ülkenin tek yanlı gelişmenin sonucu olarak ancak Sovyetler Birliği'nin yeni yatırımları sayesinde mümkün olabilen önemli bir genişletme veya yenileme gerekli olmayacak mıdır?

Karışık ortaklıklar nitelik bakımından yeni bir aşamayı oluşturmaktadırlar. Eğer bir devlet diğer bir devlete fabrika satarsa ve kendisine yalnızca bu üretim kuruluşu değerinin ödenmesini talebederse, bu henüz emperyalizm demek değil, aksine, basit bir ticaret işlemi demektir. Sosyalist Çin belirli Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerine, derhal sözkonusu devletin mülkiyetine tam olarak geçen ve sözkonusu devletin, yalnızca üretim kuruluşu değerini ödemek durumunda olduğu fabrikalar satmaktadır. Burada, Çin'in bu gibi fabrikaları genellikle gerçek değerleri altında sattığına veya tamamen hediye olarak verdiğine de dikkat etmek gerekir. Aynı şekilde Çin de batılı kapitalist ülkelerden fabrikalar satın almakta ve fiyatlarını ödemektedir. Ancak emperyalist bir devletin, işletmenin **ortak sahibi** olması, yani üretim kuruluşu için yaptığı masrafların üstünde, **artık-değerin** belli bir kısmını da kendine maletmesi bambaşka birşeydir. Emperyalizm işte bu noktada başlar. Ve Sovyet karışık-ortaklıklarındaki durum da bunun ta kendisidir.

Revizyonist teorisyenler, yoksul ülkelerin açıkça kapitalist bir biçimde sömürülmelerini mazur gösterebilmek için, Marksist ekonomi teorisinin en bayağı şekilde tahrifinden bile çekinmemektedirler. Bilindiği gibi Marx, bir fabrikanın üretiminin değerinin, birbirini tamamlayan üç unsurdan oluştuğunu göstermiştir : sabit sermaye (C) (üretim kuruluşunun, hammadde ve yar-

dımcı maddelerin değeri), değişen sermaye (V) (işçi ücretleri) ve artık-değer (M). Artık-değer yalnızca, işçilere ödenmeyen çalışma zamanından doğar. Yani artık-değer yalnızca işçiler tarafından yaratılır. En güzel makinalar, en güzel hammaddeler bile, bizzat kendilerinin üretildiği sırada işçiler tarafından kendilerine yerleştirilenin dışında bir değer ortaya koyamazlar. Gerçi kapitalist, üretimin rasyonalleştirilmesi yoluyla işçilerin daha büyük artık-değer yaratmalarını sağlayabilir; ama bizzat kapitalistin kendisi, değil artık- değer, değer bile yaratamaz. Marx, tüm çabaları kapitalistlerin de artık-değerin yaratılmasında katkıları bulunduğu yollu saçma tezin kanıtlanması olan Vulger-ekonomistlerin maskelerini düşürdü. Bu kişiler böylelikle kapitalist sömürüyü mazur göstermek istiyorlardı. Buna karşın Marx şunu öğretti: yalnızca işçiler artık-değer yaratabilirler; ve kapitalistlerin artık-değeri kendilerine maletmeleri hırsızlıktan, sömürüden başka birşey değildir.

Bunlar Marksizmin temel anlayışlarıdır. Buna rağmen bir sözümona Marksist teorisyen, yani dostumuz Şamray'ın ta kendisi, bir çok kez alıntılar yaptığımız makalesinin sonunda aşağıdakileri yazma cüretini göstermektedir:

«Ancak... yalnızca insan emeği değer ve artı-ürün (veya net kâr) üretmeye muktedir olduğu için, karışık bir işletmede meydana getirilmiş artı-ürün **kural olarak**, karışık işletmenin bulunduğu ülkenin emekçilerinin emeğinin sonucudur. Bu nedenle bu ülkenin, sözkonusu işletmede yaratılmış artık-değer üzerinde hak iddia etmesi doğaldır. Ancak bu işletmede meydana getirilmiş olan artı-ürünün (veya net kârın) büyüklüğü, doğrudan işçilerin sayısına bağlı değildir. M'nin mutlak büyüklüğü hiç kuşkusuz bir dizi diğer etkenlerden de etkilene-

cektir, örneğin emeğin teknik donatımından, fonlar, enerji ve materyallerle donatımından, işçilerin yeteneklerinden, işçi örgütlerinden vs. Diğerleri yanısıra teknik donatım için, kalifiye işçi yetiştirilmesi için ve kuruluşların işletilmesi için gerekli koşullar, sosyalist ülkenin ortaklığı sayesinde sağlanmaktadır. **Bu nedenle ortak ülkenin, net kârın (M) buna uygun bir kısmını alması gayet doğaldır.** Tüm bu karmaşık ekonomik ilişkiler, arti-ürünün (net kârın) paylaşımı yöntemlerine yansımak ve bu paylaşımın ölçülerinin saptanmasında çıkış noktasını oluşturmak durumundadırlar.» (altı yazar tarafından çizildi)

Çarpıtma, daha yazarın, artık-değerin - «kural olarak» değil, aksine sürekli - sözkonusu ülkenin **emekçilerinin** emeklerinin sonucu olduğu gerçeğini, «ülke»nin, yani devletin, yerli burjuvazinin artık-değer üzerinde hakkı olduğu şeklinde yorumladığı noktada başlamaktadır. Evet, genç devletlerin burjuvazileri artık-değer üzerinde hak iddia etmektedirler, çünkü burada sözkonusu olan kapitalist ülkelerdir. Ve kapitalizmde, aynen fabrikalar ve üretim gibi artık - değer de burjuvaziye maledilir. Oysa doğaldır ki bu ülkelerde burjuvazinin **artık - değerinin üretilmesiyle** ilişkisi, Moskova'dan Bay Brejnev'in veya işçiler dışında diğer herhangi bir kimsenin ilişkisi kadardır. Ama «marksist» teorisyenimiz bundan sözetmez. Zira eğer A deseydi, B de demeye mecburdu, yani: Brejnev ve ortakları, halis kapitalistler oldukları için, tüm dünyada kapitalist işletmelerin ortak - sahipleri oldukları için, artı-ürün üzerinde hak iddia etmektedirler. Bunun yerine teorisyenimiz, marksizme tam tamına zıt olan, «emeğin teknik donatımı, fonlar, enerji ve materyallerle donatımı» ve Sovyet eğitmenlerinin öğretim faaliyetlerinin artık-değer yarattığı teo-

risini uydurmaktadır. Onun burada yaptığı, emperyalizmin kutsallaştırılmasından başka birşey değildir. Onun dile getirdiği sadece şudur: «Sömürü haklıdır».

2. Sosyal Emperyalizmin Siyasi Ve Askeri Şantaj Siyaseti

Emperyalizm kendi iç gereği nedeniyle savaş ve savaş tehlikesi oluşturur. Emperyalist ülkeler savaş hazırlıklarını durup dinlenmeksizin arttırırlar. Yurt içinde ve yurt dışında tüm siyasetleri militarizm, silahlanma ve şovenist kışkırtma tarafından saptanır. Daha zayıf ülkelere karşı egemen pozu takınma, onlara baskıda bulunma, tehdit etme, ikide bir onların iç işlerine karışma ve onları boyunduruk altına alma yönünde hiç bir fırsatı kaçırmazlar.

Bu genel gerçek Sovyet yönetici kliğinin sosyal emperyalizmine de tam tamına uymaktadır. Hemen hemen tüm COMECON-ülkelerini ve diğer bazı devletleri yalnızca ekonomik olarak değil, siyasal ve askeri bakımdan da boyunduruk altına almıştır. Aynı zamanda, dünyanın yeniden paylaşımı ve dünya halklarının boyunduruk altına alınması yönünde bir savaşın hazırlığı içindedirler.

Ağustos 1968 de Çekoslavakya'yı istilasıyla sosyal emperyalizmin kanlı-saldırgan özü tüm dünya önünde açığa çıkmıştır. 1968 başında Dubçek etrafındaki bir gurup revizyonist, Çekoslavakya'da iktidarı devralmıştı. Bu grup, ülkesinin Sovyetler Birliği'ne olan siyasal ve ekonomik bağımlılığını gevşetmek ve bunun için yüzünü daha çok ABD ve Batı Almanya emperyalistlerine çevirmek istiyordu. Dubçek çizgisi sosyal emper-

yalistlerle, Doğu Avrupa ülkelerinin revizyonist yöneticileri arasında şiddetlenen çelişkilerin bir yansımasıydı. Bu, sonuncuların, kapitalizmin restorasyonunda kendilerini sosyal emperyalizmden bağımsız kılma ve yağmanın daha büyük bir kısmını kendilerine alakoyma çabalarının bir yansımasıydı. Dubçek-kliği, bu noktada Çekoslavakya halkının, ülkelerinin sosyal emperyalistlerce yağmalanmasından duğduğu hoşnutsuzluktan yararlandı. Bu gelişme Brejnev ve ortakları için son derece can sıkıcıydı. Diğer halkların da kendi diktasına karşı koyacaklarından korkuyorlardı. Bu nedenle Çekoslavak yöneticilere karşı büyük bir propaganda kampanyası başlattılar ve Çekoslavak sınırında takviye edilmiş askeri tatbikatlar yaptılar. Nihayet 20 Ağustos gecesi Sovyetler Birliği birlikleri gizlice, aniden, hiç bir ön uyarıda bulunmaksızın Çekoslavakya'ya yürüdüler ve birkaç saat içinde tüm ülkeyi işgal ettiler. «Uluslararası bir hareket»te bulunur gibi olmak ve tüm suçu tek başına yüklenmemek için DAC, Polonya, Macaristan ve Bulgaristan'ı da bu işgale katılmaya zorladılar. Ancak bu ülkelerin birlikleri, işgalin hemen ardından geri çekilirlerken, Sovyet birlikleri - «zamanca sınırlanmış» bir işgal yollu tüm güzel vaadlere rağmen - günümüze değin işgali sürdürmüşlerdir.

Bu eylem, bağımsız bir devletin egemenliğinin açıkça ihlaliydi ve Ekim 1956 da Macaristan'daki olaylarla ortak hiçbir yanı yoktu. Çünkü o zaman Sovyetler Birliği, Macar halkının, devrimci işçi ve köylü hükümetinin Komünist Parti Merkez Komitesi'nden komut alan yasal yönetimi tarafından, Macar emekçilerine halk demokrasisi düzeninin savunulmasında yardıma çağırılmıştı. Ve Sovyetler Birliği o zamanlar enternasyonal görevini yerine getirmişti. 1968 de ise gerek Sovyetler Birliği'nde ve gerekse Çekoslavakya'da kapi-

talist restorasyon çoktan uygulanmıştı. Çekoslavak yöneticileri halkı bastırmak için Sovyetler Birliği'ni kendi ülkelerine yürümeye çağırmış olsalardı dahi bu, enternasyonalist bir yardım değil, ABD emperyalistlerinin Kamboçya'ya girmeleri gibi emperyalistlerin kendi uşaklarına karşı bir omuzdaşlık yardımı olurdu. Kaldı ki gerçek, Çekoslavakya devlet ve parti yönetiminin Sovyetler Birliği'ni çağırmamış olduğudur. Tam aksine, tüm yönetici Çekoslavak revizyonistleri, Husak ta dahil, o zamanlar bundan şiddetle kaçınmışlardı. Gerçi sosyal emperyalistler o sıralar çekingen bir şekilde, kamuoyuna «Çekoslavakya Parti Ve Devlet Yöneticilerinin Çağırısı» diye birşey duyurmuşlarsa da, bugüne değin bu «Çağırı»yı kimin imzalamış olduğuna dair kimse hiçbir açıklamada bulunmamıştır. Kısa zamanda sosyal emperyalistler «Çağırı» lafını da etmez oldular ve bunun yerine Dubçek, Svoboda ve diğer Çekoslavak yöneticilerini Moskova'ya kaçırdılar. Bu kişiler orada, Sovyet istilasından birkaç gün sonra, Sovyetler Birliği'ne ne hayır duasında bulundular. Belki de bununla kendi canlarını kurtarmışlardı. Ancak halk katında saygınlıklarını da böylece büsbütün yitirdiler. Herhalükârda bugün Çekoslavakya hiç bir zaman olmadığı kadar sıkı bir şekilde sosyal emperyalist sömürgeciliğe zincirlidir.

Çekoslavakya'daki olayların gerçek nedenlerine az önce kısaca değindik. Burada bizi ilgilendiren, sosyal emperyalistlerin saldırılarını mazur göstermede kullandıkları, ancak gerçekte kendi emperyalist özlerini açığa çıkartan iddialardır.

Sovyet yöneticileri, Çekoslavakya'da sosyalist sistemin tehlikeye düşmüş olduğunu iddia etmektedirler. Ve Dubçek-kliği «karşı devrimin önlenmesi» yönünde

yeterli önlemleri almadığı için, sovyet revizyonistleri «sosyalizmin kazanmış olduklarını savunmak» zorunda kalmışlardır! Brejnev'in SBKP XXIV. Parti Kongresi'nde söylemiş olduğu gibi: «buna bizi sınıfsal görevimiz, sosyalizme olan bağlılığımız, **devletlerimizin (!) çıkarlarına** sosyalizmin ve Avrupa'da barışın geleceğine olan özenimiz zorlamaktaydı.» (altı yazar tarafından çizildi) Yani Sovyet revizyonistleri «sosyalizmin geleceği»ni mi savunmak istiyorlar? Oysa Sovyetler Birliği'nde proletarya diktatörlüğünü kaldıran ve her yönüyle bir kapitalist restorasyon yürüten kendileriydi. Çekoslavakya'da «sosyalizmle kazanılanlar» tehlikeye mi düşmüştü? Hayır, revizyonist baylar, sosyalizmle kazanılanlar tehlikeye düşmemişti, aksine, çoktandır zaten yokedilmişlerdi. Klement Gottwald'ın ve Çekoslavak işçi sınıfının büyük eserini, uşak Novotny ve benzerleriyle birlikte ayaklar altına alan bizzat siz kendinizdiniz.

Sovyet revizyonistleri, kapitalizmin restorasyonuna gittiğini endişeyle saptamış olduklarını ifade ettikleri Ota Sik'in revizyonist ekonomi teorilerini, Çekoslavakya'daki sözümona sosyalizmi tehdit eden tehlikeye bir örnek olarak vermektedirler. Buna tam tamına katılabiliriz. Ota Sik neyi savunuyordu? Esasen onun, sosyalist ekonominin «ıslahı» yönündeki görüşleri, Sovyetler Birliği'nden sayın üstad Lieberman'ınkilerden farklı değildir. Ota Sik'in teorileri Sovyetler Birliği'ndeki DAC, Polonya ve Macaristan'daki bazı revizyonist ekonomi «reformcu»larının teorilerinden daha aşırı değildi. Ağustos 1968 istilasına değin onun kitapları revizyonist ülkelerin üniversitelerinde ders kitabı olarak okutulmaktaydı. Ota Sik'in revizyonist entrikası olan «Ekonomi-Çıkarlar Siyaset» adlı kitabı, 1966 da

ABD'nin (Almanya Sosyalist Birliği) resmi yayınevi olan Dietz-Verlag (Berlin) tarafından almanca dilinde yayınlanmıştı. Hem de, «çok ilginç bir çalışma», «önemli bir katkı», «kapsamlı sosyalist kuruluş hakkında bir güncel sorunun cevaplandırılması yönünde bir dizi ilginç öneri», «son derece önemli paragraflar» vs. laflarıyla dolu bir «önsöz» ile.

Bir başka kez, «karşı devrimciler» Çekoslavakya'yı «sosyalist kesim»den koparmak ve ülkeyi ABD emperyalistlerinin ve Batı Alman intikamcılarının dişleri arasına atmak niyetindeydiler denmektedir. Ama sosyalist kesimi, kendi anti-Marksist ayırıcı eylemleriyle bizzat parçalamış olan kimdir? Hammaddelerini ve işçilerini sömürtmek üzere Batı Alman ve Japon emperyalistlerini ülkesine sokan kimdir? Halkların sırtından, ABD emperyalizmiyle birlikte komplolar döndüren kimdir? Bunlar, şimdi hararetle «sosyalist kesimi» savunmak sevdasında olan Kruşçev, Brejnev ve işbirlikçilerinden başkaları değildi ve değildir.

Ama Sovyetler Birliği hala sosyalist bir ülke olsaydı dahi, bu ona, diğer bir sosyalist ülkenin iç işlerine bu devletinin hükümetinin, komünist partisinin ve halkının iradesine karşı olsun olmasın, silahlı bir müdahale hakkı vermezdi. Halkların kendi kaderlerini tayin hakkının tanınması marksizm-leninizmin temel bir ilkesidir. Stalin zamanında hazırlanmış olan 1936 SSCB Anayasası gönüllü olarak birleşmiş olan Cumhuriyetlerin SSCB'nden yeniden ayrılma hakkını dahi tanımaktadır. Tüm sosyalist ülkelerin komünist partileri tarafından oybirliğiyle kabul edilen 1957 Moskova Bildirisi şöyle saptamaktaydı:

«Sosyalist ülkeler birbirleriye olan ilişkilerini haklarda tam eşitlik, toprak bütünlüğüne saygı, devlet ba-

ğımsızlığı ve egemenliği, diğerlerinin iç işlerine karışmama ilkelerine göre oluştururlar... Sosyalist ülkeler arasındaki ilişkilerin tüm sorunları, sosyalist enternasyonalizm ilkelerine sıkı bağlılık temelinde, tam kapsamıyla dostça görüşmeler yoluyla karara bağlanır.»

Sosyal emperyalistler Çekoslavakya'yı işgalleri sırasında marksiszm - leninizm ilkelerini, 1957 ve 1960 Moskova Bildirileri'ni tam anlamıyla bir köşeye attılar ve anti-Marksist «sınırlı egemenlik» teorisini ortaya sürdüler.

S. Kovalyev, 26 Eylül 1968 tarihli «Pravda»da şöyle yazıyordu:

«Beş sosyalist ülkenin eyleminin, halkların egemenliği ve kendi kaderlerini tayin hakkı marksist - leninist ilkeleriyle sözümona çelişki içinde olduğu yollu orada burada boygösteren iddialar duyulmazlıktan gelinemez. Bu iddialar her şeyden, önce, saçma ve halkların egemenliği ve kendi kaderlerini tayin hakkı sorunlarına sınıfsal olmayan bir açıdan yaklaşıma dayanmaları nedeniyle çürük iddialardır. Sosyalist ülkeler halklarının ve komünist partilerinin, ülkelerinin gelişme yolunu saptamakta özgür oldukları ve özgür olmaları gerektiği kuşku götürmez. **Yine de** hiçbir kararları, kendi ülkelerinde sosyalizme, diğer sosyalist ülkelerin temel çıkarlarına ve sosyalizm mücadelesi veren uluslararası işçi hareketine zarar vermemelidir. Bu, her komünist partinin yalnızca kendi halkına karşı değil, tüm sosyalist ülkelere ve tüm komünist harekete karşı sorumlu olması demektir.» (altı yazar tarafından çizildi)

Kovalyev egemenliğinin tanınmasını, ona derhal yeniden fırlatıp atmak üzere ağzına almaktadır. Ege-

menliğe evet, ama yalnızca Sovyet revizyonist oyun kurallarına bağlı kaldığınız sürece, bizim «temel çıkarlarımız»a zarar vermemek koşuluyla. Bu, tüm emperyalistlerin sahip olduğu ganster-mantığından başka birşey değildir. Burada sosyal emperyalistler, Çekoslavakya'nın egemenliğini çiğnemiş olduklarını, herhangi bazı parti ve devlet yöneticileri tarafından çağırılmamış olduklarını açıkça itiraf etmektedirler. Çekoslavak yöneticilerinin «ülkelerinde sosyalizme zarar verdikleri» kararına kim varmıştır? Sosyal emperyalistler kendileri ve dört uşakları için şu veya bu parti hakkında hüküm vermek, «sosyalizm»e kimin zarar verip kimin vermediğini saptamak hakkını, hangi komünist dünya hareketi konferansının hangi kararına dayanarak almışlardı? Dayanabilecekleri böyle bir karar yoktur.

Brejnev, 13 Kasım 1968 de Polonya Birleşik İşçi Partisi V. Parti Kongresi'nde yaptığı konuşmasında şöyle diyordu:

«Sosyalist ülkeler, tüm ülkelerin egemenliklerine kesin saygı gösterilmesi yanlısıdırlar. Bizler herhangi bir devletin iç işlerine karışılmasının, egemenliğinin çiğnenmesinin kararlı karşıtlarıyızdır... Ancak (tabii ki bunu hemen bir «ancak» izliyor - yaz.), bilindiği gibi yoldaşlar, sosyalist kuruluşun ortak doğal-yasaları vardır ve bunlardan sapma bizi, doğrudan doğruya sosyalizmden sapmaya götürebilir. Ve eğer... bir ülkede, o ülkedeki sosyalizm davası için bir zarar doğarsa, bir bütün olarak sosyalist birliğin güvenliğinin tehdidi gibi bir durum doğarsa bu artık, yalnızca o ülke halkının sorunu değil, ortak bir sorun, yani tüm sosyalist ülkelerin davasıdır.»

Tüm emperyalistlerin sözleri nasıl da benzer seda veriyor! ABD emperyalistleri de, saldırıda bulundukla-

rı her kez, «hür dünyaya yönelik bir tehdit»i püskürtmek zorunda kaldıklarını iddia ederler. Brejnev'in «sosyalist birlik»i, ABD emperyalistlerinin «hür dünya»sının kötü bir kopyasından başka birşey değildir. «Güvenlik» dedikleri, yalnızca sosyal emperyalist sömürü çıkarlarının güvenliğidir. Emperyalist kurtların «doğa-yasaları»nın karşısında, ezilen halkların egemenlikleri son bulmalıdır. Diğer ülkelerin egemenliklerinin sosyal emperyalizmin çıkarlarına bağımlı kılınması, tüm diğer ülkelerin egemenliklerini sosyal emperyalizmin sınır tanımaz sulta uygulamalarında sınırlamaktadır: Bu, sovyet revizyonistlerinin kendi «kardeş ülkeler»ine olan saldırgan, şovenist siyasetlerinin özüdür.

Aynı bu mantığın bir diğer görünümü, «uluslararası diktatörlük» teorisidir. K.T. Masurov, 6 Kasım 1968 de büyük sosyalist Ekim Devrimi'nin 51. Yıldönümü nedeniyle Moskova Şenlik Toplantısı'nda yaptığı konuşmasında Çekoslavakya'nın istilası konusuna değiniyor ve şöyle diyordu:

«V. I. Lenin, tarihi gelişmenin, ulusal bir proletarya diktatörlüğünün, tüm dünya siyaseti üzerinde kesin bir etkide bulunmaya yetkin, uluslararası bir diktatörlüğe dönüşmesi görevini yükleneceğini önceden görmüştü. Sosyalist ülkelerin halkları, Lenin'in vasiyetini izleyerek bu konuda da birleştiler, yaşam çıkarlarını, yani emekçilerin tarihi zaferlerini ortak olarak savunmak, işçi sınıfı siyasetini, sosyalizm siyasetini uluslararası sahnede de sürdürmek için eşit haklara sahip olanlardan oluşan sosyalist bir birlik kurdular...

Sosyalist enternasyonalizm ruhuyla dolu Bratislava Bildirisi'nde Bulgaristan, Macaristan, Demokratik Alman Cumhuriyeti, Polonya, Sovyetler Birliği ve Çekosla-

vakya komünist ve işçi partileri, her halkın fedakâr emekçilerinin yiğit çabaları pahasına kazanılmış olan zaferlerin desteklenmesi, perçinlenmesi ve savunulmasının tüm sosyalist ülkelerin ortak enternasyonalist görevi olduğu ilkesini oybirliğiyle onayladılar.»

Gerçekte Lenin ne demişti? «Ulusal ve Sömürge Sorunu Tezlerinin Ana taslağı»nda Lenin, proletaryanın, «proletarya diktatörlüğünü ulusal bir diktatörlükten (yani yalnızca tek bir ülkede varolan ve dünya siyasetini belirleyemeyen bir diktatörlükten) uluslararası bir diktatörlüğe (yani en azından bir kaç gelişmiş ülkede yeralan ve tüm dünya siyaseti üstünde kesin bir etki yapabilen bir proletarya diktatörlüğüne) dönüştürülmesi» görevini anlatmaktadır.

Proletarya diktatörlüğünün yerine «tüm halkın diktatörlüğü»nü yerleştiren aynı revizyonistlerin şimdi ansızın proletarya diktatörlüğünü yeniden canlandırmak, hem de «uluslararası» bir diktatörlük biçiminde yeniden canlandırmak istemeleri, alay etmekten başka bir şey değildir. Revizyonistler için işler böylesine basittir. Oysa Lenin, «uluslararası diktatörlük»ün, birçok ülkede yeralan proletarya diktatörlüğünden başka bir anlam taşımadığını, bazı «ortak yaşam çıkarları»nı gözetmek amacıyla şu veya bu sosyalist ülkeye gelişigüzel karışabilecek bir «ortak« diktatörlük demek olmadığın açıkça dile getrmişti. Lenin'in bu sözleri, tek bir ülkenin, kendini sosyalist kesimin hakimi yerine koymasının ve tüm diğer ülkeler üzerinde «uluslararası diktatörlük» uygulamasının gerekçesi olarak daha az kullanılabilir. Çünkü Lenin, aynı makalede şöyle devam ediyor:

«Küçük burjuva milliyetçiliği, yalnızca ulusların haklarda eşitliğinin tanınmasının bile enternasyona-

lizm olacağını iddia etmekte ve ulusal bencilliği eldeğmemiş olarak bırakmaktadır (böyle bir tanımın yalnızca sözü özüne uymaması biryana, oysa proleter enternasyonalizm şunları gerektirir: birincisi, tek tek herbir ülkede proleter mücadelenin çıkarlarının dünya ölçüsündeki proleter mücadelenin çıkarlarına tabî olması; ikincisi, burjuvazi üstünde zafer kazanmış olan ulusun, uluslararası sermayenin alaşağı edilmesi için en büyük ulusal özveride bulunmaya yetenekli ve hazır olması.»

Bu kelimeler sosyal emperyalistlerin burjuva milliyetçiliğini tam tamına anlatmamakta mıdır? Zira, gerçekte halkların ezilmesi ve köleleştirilmesini sürdürürlerken «haklarda eşitlik»in lafta tanınması, onlar için de (Masurov'un konuşmasında da olduğu gibi), yalnızca «sözü özüne uymazlık»tır. Onlar kendi çıkarlarını «dünya ölçüsünde proleter mücadelenin çıkarları»na tabî kılmamaktadırlar. Onların istedikleri, tüm komünist dünya hareketini kendi emperyalist çıkarlarına bağlı kılmaktır. Lenin'in, komünist partilerin dünya komünist hareketi karşısındaki görevlerine ilişkin enternasyonalist öğretilerini, halkların emperyalist bir büyük devletin boyunduruğu altına alınmasında bir gerekçe olarak kullanmayı denemektedirler. Bu Lenin'i küstah bir şekilde aşağılamaktır.

Bu arada Brejnev, «sınırlı egemenlik teorisi diye birşeyin hiçbir zaman varolmadığı»nı, tüm bunları Batı propagandasının bir «buluşu» olduğunu yüksek sesle iddia etmektedir. Öyleyse Çekoslavakya'nın işgalinden neden kaçınmıyor? Öyleyse neden Çekoslavak halkından özür dileyip tanklarını, askerlerini ve işbirlikçilerini geri çekmiyor? Gerçekte sosyal emperyalistlerin değil uygulamaları, propagandalarında bile değişen

birşey yoktur. Üstelik bugün revizyonist teorisyenler «haklarda eşitlik» lâkırdılarını da bırakıp, revizyonist kesimin hakimi rolünü açıkça oynamaktadırlar «Meshunarodnaya shisn» dergisi, 3/1972 sayısında «her ülkenin işlevini aynı ölçüye vurmak, işi basitleştirmek olurdu» diye yazıyor ve şöyle devam ediyor:

«Örneğin dünyanın büyük güçlerinden biri olan SSCB'nin, aktif bir sosyalizm siyasetinin gerçekleştirilmesinde, sosyalist dünya sisteminin ekonomik ve askeri birikiminin güçlendirilmesinde oynadığı rol görmezlikten gelinebilir mi? Bunu görmezlikten gelmek veya Sovyetler Birliği'ne karşı tavır almak, her ülke için her şeyden önce kendi yaşam çıkarlarına zarar vermek demek olurdu. Sonuçları, bu ülke için gayet vahim olabilirdi... SSCB'nin ve diğer sosyalist ülkelerin gerçek ve etkin desteğine sahip olmaksızın, bağımsızlık ve egemenlik ilkeleri, hızla düşler haline gelecektir.»

Bu makale, Sovyet propagandacılarının bir zamandır Romanya'ya karşı yürütmekte oldukları tahrik kampanyasına ilişkindir. Gerçekte, Çekoslavak halkı, sosyal emperyalistlere «karşı tavır» alındığında «sonuçlar»ın ne denli «vahim» olabileceğine tanıklık edemez mi? Sosyal emperyalistlerin himmetine mazhar olunmazsa bağımsızlık ve egemenliğin nasıl da çabucak «düş» olacağına tanıklık edemez mi?

Yukardaki sözler, Kremlin'deki büyük devlet şovenistlerine tabî olmak istemeyen herkese açık bir tehdittir.

Çekoslavakya'ya girişlerinden bu yana sosyal emperyalistler saldırganlıklarını arttırmışlardır. Gromiko, 10 Temmuz 1969 da Yüksek Konsey önünde yaptığı konuşmasında şöyle gürlüyordu:

«Büyük devlet olarak Sovyetler Birliği, son derece gelişmiş uluslararası ilişkilere sahiptir ve büyük coğrafik uzaklığa karşın, bizim güvenliğimizi ve dostlarımızın güvenliğini ilgilendiren olaylara, pasif bir şekilde seyirci kalamaz.»

Buna uygun olarak sosyal emperyalistler sayısız ülkelerin iç işlerine karışmaktadırlar. Bir yerde, Finlilere, Finli gazetelerin ne yazabileceğini ezberletmek istiyorlar, bir başka yerde Latin Amerika ülkelerine veya İzlanda'ya, kara sularını ne kadar genişletebileceklerine ve denizlerde hangi sınırlarda avlanabileceklerine ilişkin komutlar veriyorlar, bir başka yerde de, Sudan'da olduğu gibi, bir askeri darbe düzenleyip hükümeti düşürmek girişiminde bulunuyorlar.

3. Savaş Hazırlığı ve Askeri Yayılma Biçimindeki Sosyal Emperyalist Siyaset

Sosyal emperyalistler yoğun bir savaş hazırlığı sürdürmektedirler. Son üç yılda Çin sınırındaki Sovyet tümenlerinin sayısını 15 ten 45 e yükseltmişlerdir. Bir çok ülkelerdeki Sovyet elçilikleri casusluk ve nüfuz kazanma merkezleri haline gelmiştir. Sosyal emperyalistler işgal birliklerini yalnızca birkaç Orta Avrupa ülkesinde ve Moğol Halk Cumhuriyeti'nde konaklatmıyorlar; Mısır'da da yalnızca Sovyet askerlerinin bulunduğu üç askeri üs komutlarına hazırdır. Eğer Mısır hükümeti yakınlarda yaklaşık 15 000 Sovyet askeri danışmanını sınır dışı ettiyse bu, ülke bağımsızlığını tehdit altında gördüğü içindir.

Sovyet savaş filosu tüm dünya denizlerinde kolgezmekte ve böylece ciddi bir şekilde dünya barışını

tehlike içine sokmaktadır. Dünya savaş filoları hakkında standart-eser «Jane's Fighting Ships»in verilerine göre Sovyetler Birliği'nin elinde:

408 denizaltı; bunun 95 i raketlerle donatılmış atom-denizaltısı.
12 sevk silahlı kruvazör,
15 kruvazör,
2 helikopter gemisi,
35 sevk silahlı destroyer,
66 destroyer,
258 koruma aracı,
330. mayın arama gemisi,
145 füzeli ekspres gemi,
200 torpidolu ekspres gemi, bulunmaktadır.

Bunlara yüzlerce yardımcı gemi de eklenmelidir. ABD savaş filosundan aşağı kalmayan bu muazzam savaş filosu, asla yalnızca Sovyetler Birliği'nin savunmasına değil, tüm dünyada sosyal emperyalist siyasetin ivedilikle sözünü geçirmesine hizmet etmektedir.

Eskiden Sovyetler Birliği, ABD emperyalizminin uluslararası deniz yollarına kıyıları olan devletleri, ABD savaş gemilerinin zorluk çekmeden ve özel izin gereği olmaksızın geçmeleri yönünde zorlayan planlarına karşı çıkmaktaydı. 1958 de bile Sovyet hükümeti, uluslararası «Karasuları Ve Komşu Mıntıkalar Hakkında Anlaşma»ya ilişkin olarak aşağıdaki sınırlamaları savunmaktaydı:

«SSCB hükümeti, bir kıyı ülkesinin, yabancı savaş gemilerinin kendi karasularında seyretmesinin kabulüne ilişkin yöntemi bizzat saptamak hakkına sahip olduğu görüşündedir.»

Oysa 24 Mart 1972 de Birleşmiş Milletler Denizlerin Altından Yararlanma Komitesi'ndeki görüşünde Sovyet temsilcisi, ABD'nin görüş noktasında birleşmiş, boğazlardan «geçiş özgürlüğü»nü yüksek sesle savunmuş ve bu özgürlük tanınmaksızın «açık denizlerden yararlanma özgürlüğünün gerçekleştirilmesinin pratik olarak olanaksız» olduğunu vurgulamıştır. Sovyetler Birliği ile Japonya, Endonezya ile Malaysia arasında uzanan ve bu iki devletin, üstünde egemenlik haklarını uygulamak istedikleri Malakka - Yolu'nun «uluslararası hale getirilmesi» planını birlikte geliştirmişlerdi.

Ancak giderek daha fazla ülke, sosyal emperyalistlerin maceracı, filo-siyasetine karşı çıkmaktadır. Sri Lanka (Seylan) ve diğer devletler, Hint Okyanusu'nu atom silahlarından arındırılmış bölge ilan etme yanlısıdırlar. Cezayir, Libya ve diğer Akdeniz ülkeleri, Amerikan ve Sovyet savaş filolarının Akdeniz'deki varlığını mahkum etmektedirler. Cezayir devlet başkanı Bumedyen yakınlarında şöyle diyordu : «Akdeniz, Akdeniz ülkelerine aittir. Akdeniz'deki yabancı savaş gemileri ve üsler kaldırılmalıdır; Akdeniz, bir barış denizi olmalıdır.»

Halkların zorlu direnişi karşısında sosyal emperyalistler en gülünç gerekçelere sarılmaktadırlar. Örneğin tümamiral N. Smirnov 12 Kasım 1968 tarihli «Krasnaya suesda»da, Sovyetler Birliği'nin, «bilindiği gibi bir Karadeniz devleti ve bu nedenle aynı zamanda da bir Akdeniz devleti» olduğunu yazmaktadır. Oysa Karadeniz Akdeniz'den, yaklaşık 300 km uzunluğunda, hepsi Türkiye karasuları olan İstanbul Boğazı, Marmara Denizi, ve Çanakkale Boğazı'ndan geçen bir deniz yoluyla ayrılmıştır. Bu konuda İsviçreli bir gazeteci, zekice, aynı garip mantıkla İsviçre'nin de, Ren Nehri Kuzey

Denizi'ne açıldığı için bir Kuzey Denizi Devleti olduğunu iddia edebileceğini söylemişti.

Haziran 1971 de mareşal Greçko büyük bir Sovyet savaş filosuyla Akdeniz'i «ziyaret» ettiğinde, kendisine «İzvestia»dan, bu heyecanlı olayı 15.6.1971 de coşkuyla şu şekilde tanımlayan bir gazeteci eşlik ediyordu:

«Şimdi Akdeniz'e yolalmaktayız. Eskilerde burada Rus denizcileri seyrederdi. Halkımızın birçok şanlı deniz zaferlerinin bu denizle ilişkisi vardır. Kievli Rus zamanında, slavların Karadeniz ve Akdeniz'de serbest deniz seferleri hakkına ilişkin bir anlaşma imzalanmıştı. Sonraları Uşakov, Senyavin, Lazaryev, İstomin ve Makarov gibi Rus donanmacıları, gemilerinin bayraklarını ölümsüz bir şöhretle donatmışlardı. Rus savaş filoları daima Akdeniz'de bulundular ve Rusya'nın devlet çıkarlarını koruduları. Yok hayır, biz bu denizde misafir sayılmayız!»

Bu sayılan baylar ne menen «şanlı» kişilerdir? İç savaş zamanının ulusal kahramanları veya Potemkin Zırhlısı'nın mürettebatından mıydılar? Hiç te öyle değil! Örneğin F. F. Uşakov, çarlık filosunda, 1787-1791 Rus-Türk Savaşı'nda ve 1798-1800 Akdeniz savaşlarında, yani Rus sömürgeciliğinin iki caniyane macerasında seçkin bir rol oynamış olan bir amiraldi. Tuğamiral W. I. İstomin 1855 te, çarlığın boş yere Balkanları, İstanbul ve Çanakkale boğazlarını Türkiye'den koparmayı denediği, hakında Lenin'in «Rusya'nın tüm çürüklüğü ve iktidarsızlığını kanıtlamış» olan savaş dediği Kırım Savaşı'nda ölmüştü. Tümamiral S. O. Makarov, Rus ve Japon emperyalizmlerinin Çin'in bölüşülmesine ilişkin boğuşmaları olan Rus-Japon Savaşı'nda 1904 te ölmüştü. M. D. Lazaryev ve D. N. Senyavin de aynı

şekilde, 19. yüzyıl başlarında çarlık savaş bahriyesinin yüksek subaylarıydılar.

Sosyal emperyalistler böyle örnekleri vermekle, kimin siyasetini sürdürdüklerini fazlasıyla açık bir şekilde ortaya koymaktadırlar. Akdeniz'e nüfuz etmek, çarlığın saldırgan siyasetinin ana hedeflerinden biriydi. I. Dünya Savaşı'na Rusya herşeyden önce, İstanbul ve Çanakkale boğazlarını zaptedebilmek için Türkiye'yi parçalamak umuduyla girmişti. Eski çarların Rus halkını yıkıma sürükledikleri akınlar, sosyal emperyalistlerin, yani bu yeni çarların siyasetlerinin örnek aldığı «şanlı» olaylardır. Ama kendilerine, Rus halklarının, izledikleri siyasetin hesabını eski çarlardan nasıl sormuş olduklarını hatırlatırız; kendi sonları da aynen böyle olacaktır. Sosyal emperyalizmin savaş hazırlıkları hiçbir şekilde yalnızca filo-siyasetiyle sınırlı değildir. Atom silahlarıyla silahlanmaları nedeniyle sosyal emperyalistler dünya halklarını daha da ciddi bir şekilde tehdit etmektedirler.

II. Dünya Savaşı'ndan sonra, sosyalist Sovyetler Birliği atom bombasını yaptığında ve böylece ABD'nin atom tekelini kırdığında bu, dünya barışının korunması ve ABD savaş kışkırtıcılarının yıldırılması yönünde önemli bir adımdı. Ancak o zamanlar Sovyetler Birliği atom silahlarının yasa dışı kılınması için de kararlı bir şekilde mücadele ediyordu. Bugün bu komünist geleneği Çin Halk Cumhuriyeti sürdürmektedir: Çin yıllardır, tüm atom silahlarının yasaklanması ve yokedilmesine karar vermek ve ilk adım olarak atom silahlarının kullanılmaması hakkında bir anlaşma hazırlamak üzere, atom silahlarına sahip olan olmayan tüm dünya devletlerinin katılacağı bir zirve konferansının yapılmasını talebetmektedir.

Çin, ilk atom denemesini yaptığı günden itibaren, hiçbir zaman ve hiçbir durumda atom silahlarını ilk olarak kendi kullanmayacağını ve atom gücü olmayan bir devlete karşı asla atom silahı kullanmayacağını gururla ilan eden tek atom devletidir dünyada. Çin hükümeti, ABD ve Sovyetler Birliği'ni, benzer bir açıklamada bulunmaya davet etmiştir. Tanınmış İngiliz askeri stratejisti Liddell Hart'ın da «Strategie» adlı kitabında aynı şekilde böyle bir açıklamayı talebetmesine ve «karşı taraf bunu yapmadığı süreçe, şehirleri atom bombasıyla bombalamaya ve ülkeleri kırıp geçirmeye başlamayacağımızı olabildiğince açık bir dille söylemek, çok büyük bir önem taşıyacaktır» demesine karşın, bugüne değin böyle bir açıklama yapılmamıştır. Bunun yerine süper güçler, tüm diğer ülkeler korunmasız bir şekilde süper güçlerin atom tehditlerine ve şantajlarına teslim edilirken, atom devletlerinde eskisi gibi hummalı bir şekilde atom bombalarıyla silahlanma hakkını bahşeden bir «Atom Silahlarını Kısıtlama Anlaşması» yalanını yutturmuşlardır.

ABD ve Sovyetler Birliği süper güçleri, atom savaşını askeri stratejilerinin tamamına maletmişlerdir. Mareşal W. D. Sokolovski'nin 1963 te Moskova'da yayınlanan «Militarshategie» («Askeri Strateji») adlı kitabında (almanca basımı Markus-Verlag, Köln) şöyle denilmektedir:

«Sovyet askeri kuramının önemli bir ilkesi, dünya savaşının, emperyalistlerce çıkarıldığı takdirde, zorunlu olarak bir füzeler ve nükleer silahlar savaşı olacağı, yani nükleer silahların temel aracı ve füzelerin de, nükleer silahların hedefe sevklerinde en önemli aracı oluşturacakları bir çatışma halini alacağına dayanmaktadır.

Füzelerin yardımıyla bir kaç dakika içinde her türlü hedefe taşınmaları yönünde sınırsız olanaklara sahip olan atom ve hidrojen silahlarının büyük ölçüde savaşa sokulması, olabilecek en kısa zaman içinde her uzaklıkta ve genişlikteki bir alanda kesin askeri başarılara ulaşmayı mümkün kılmaktadır. Nükleer silahlara sahip devletlerin çarpışma içine çekilmesi durumunda, uluslararası ilişkilerin günümüzdeki konumunda ve savaş tekniğinin şimdiki gelişme düzeyinde her askeri çatışmanın, zorunlu olarak genel bir nükleer silahlar savaşı halinde genişleyeceğine özel bir dikkat göstermek gerekir...

Yabancı uzmanların hesaplarına göre 1963 başında ABD yaklaşık 40 000 atom tahrip aracına sahipti. SSCB de bu mücadele araçlarından yeterinden fazlasına sahiptir. Bu koşullar altında, bilim adamlarının hesapladıkları gibi, daha ilk nükleer darbede, 700-800 milyon insan hayatını kaybedecek ve birçok ülkenin tüm büyük şehirleri yıkıma uğrayacaktır...

Sovyet strateji teorisi, füze ve nükleer silahlar savaşı koşullarında dahi, geleneksel silahların da geniş ölçüde kullanılacağını ve bunların, nükleer silahları bütünleyici bir şekilde nükleer silahlarla birlikte savaşa sokulması gerektiğini öngörür...

Ülkenin hava savunması birliklerinin donatımının top - savardan füze - savara değiştirilmesi olağanüstü büyük yararlar sağlamıştır. Şu gerçek bunu apaçık bir şekilde kanıtlamaktadır: Son savaş sırasında tek bir düşman uçağının imha edilmesi için ortalama 400-600 top - savar mermisi kullanılmıştı. Oysa muazzam bir hıza ve top-savar mermileriyle ulaşılabilenin iki katı uçuş yüksekliğine sahip modern bir uçak, ilk füzeyle, daha olmadı ikinci füzeyle düşürülebilir.»

Yakınlarda Moskova'da imzalanan «stratejik silahların sınırlandırılması»na ilişkin anlaşma da, her iki emperyalist süper gücün, ezilen halklara karşı kurmuş oldukları silah depolarının sökülmesi değil, yalnızca, saldırı füzelerinin atıldığı savunma silahlarının bir ölçüde sınırlandırılması anlamını taşımaktadır. Bu ancak, rahatsız edilmeksizin diğer halklara baskı yapabilmek için sırtlarını güçlendirmeyi isteyen ABD ve Sovyetler Birliği'nin mali bakımdan hafiflemeleri demektir. Her iki emperyalist süper devletin tüm diğer «silahsızlanma» önerileri buna benzer bir aldatı niteliği taşımaktadır. Bugüne değin ne ABD ne Sovyetler Birliği, askeri harcamalarını, birliklerinin sayılarını veya savaş tehditlerini sınırlama yönünde hiçbir girişimde bulunmamışlardır. Her ikisi de, «silahsızlanma» görüşmeleri bahanesi ardında savaş hazırlıklarını arttırmış ve daha da insanlık dışı kitlesel imha silahları geliştirmişlerdir.

Buna karşın, sosyal emperyalistlerin kendilerini, kendi öz çıkar alanlarını güven altına almakla sınırladıklarına, revizyonist kesim içinde kendi egemenliklerine karşı direnişi vahşice bastırmalarına rağmen yine de diğer bölgelere karşı saldırgan amaçlar beslemediklerine bugüne değin inananların, Hint Yarımadası'nda 1971 sonundaki olaylardan sonra nihayet akıllarını başlarına getirmiş olmaları gerekirdi. Sosyal emperyalistlerin 1971 ortasından itibaren Hintli gericilerin yayılma heveslerini nasıl körüklediklerini; nasıl Hindistan'la birlikte bir «Barış, Dostluk Ve İşbirliği Anlaşması» imzaladıklarını ve - anlaşmanın mürekkebi daha kurumadan - Hintli yayılmacıların yeni sovyet silahlarıyla nasıl Doğu Pakistan'a saldırdıklarını; Hindistan Doğu Pakistan'ı işgalini tamamlayana değin Birleşmiş

Milletler'in herhangi bir karara varmasını geciktirmek için Birleşmiş Milletler Sovyet delegesi Malik'in nasıl bir sürünceme siyaseti uyguladığını; Doğu Pakistan'ın işgalinden sonra Sovyetler Birliği'nin Hindistan'la, Bhutan'la ve yarım avuç dolusu revizyonist devletle birlikte ,dünyanın tüm geri kalan kısmına nasıl karşı koyduklarını ve heriki tarafın birliklerini geri çekmesine karşı oy kullandıklarını kısaca anımsatmak isteriz. Sosyal emperyalistlerin, bu soğukkanlı saldırıyı mazur göstermede kullandıkları tezlerin nasıl caniyane tezler olduklarını; Hindistan halkının tüm milliyetlerini ve dini gruplarını ezen ve onları birbirine karşı oynatan Hintli gericilere nasıl, Pakistan'ın milliyetler sorununa karışmak,, orada bir kukla hükümet oluşturmak üzere «halkların kendi kaderlerini tayin hakkı» bayrağı altında komşu ülkenin bir bölümünü zaptetme hakkını tanımak istediklerini de kısaca anımsatmak isteriz. Bu olsa olsa, «sınırlı egemenlik» teorisinin, sosyal emperyalizmin hempalarına da bulaşmasıdır: ne yapalım ki Hintli yayılmacılar da, Sovyetler Birliği'nin müttefiki olarak, komşularının egemenliğini beylik bahanelerle «sınırlama»da bulunabilirler, yabancı bir ülkenin parçaları teklifsizce «bağımsız devletler» olarak ilan edebilirler ve bir «uluslararası diktatörlük» uygulayabilirler.

Sovyet yöneticilerinin bu isgalin tamamında, asıl elebaşı oldukları kuşku götürmez. Onların yüreklendirilmesi olmaksızın Hindistan böyle bir serüvene girişmeye asla cesaret edemezdi. İsrail'in, ABD'nin Yakın Doğu'daki kirli işlerini yerine getirmesi ve diğer ülkeleri kendi işine geldiği gibi büyük bölgelere ayırması gibi, Hindistan da Güney Asya'da sosyal emperyalist saldırının bir aracı haline gelmiştir. Sovyet yöne-

ticiler Hindistan'ın yardımıyla kendi siyasal ve ekonomik etki alanlarını genişletmek istemektedirler. Hindistan'ı kendilerine daha da sıkı bağlamak, Bengal Körfezi'nde filo üsleri kurmak, Çin'in düşmanca kuşatılmasını güçlendirmek ve Hindistan'ı, sosyalizmin bu kalesine karşı yeni bir saldırıya kışkırtmak istemektedirler.

Revizyonist yol işte budur : kendi ülkesinde kapitalist sömürünün restorasyonundan (yeniden kurulmasından) kalkar, askeri saldırı dahil yabancı ülkelere ekonomik sızmaya varır. Brejnev ve ortakları eski çarların kanlı geleneğini devralmışlardır, üstelik, onlardan daha da ileri gitmektedirler. Tüm dünya proleterleri ve ezilen halklarının 40 yıl boyunca saygı ve sevgiyle bakmış oldukları Sovyetler Birliği bugün, ABD'nin yanısıra dünya gericiliğinin, uluslararası sömürünün ve savaş hazırlıklarının en güçlü kalesidir. 5 Ocak 1971 tarihli Amerikan gazetesi «U. S. Newsl World Report», başkasının uğradığı zarara sevinir bir edayla şöyle yazmaktaydı : «Onların (Ruslar) da bizim gibi fena halde yanıldıklarını keşfettik eğer bizden daha da fena yanılmıyorlarsa.»

Ama sonuçta her ikisi de devrimci halk iradesinde karaya oturmaktadırlar. Sömürülen ve yeniden köleleştirilen halklar, mücadelelerini hem ABD emperyalizmine hem de sosyal emperyalizme karşı sürdüreceklerdir, kendilerini yeni sömürgeciliğin boyunduruğundan kurtarmak ve bir barış, bağımsızlık ve kardeşlik devleti kurmak üzere tüm emperyalistlere karşı sürdüreceklerdir.

SOSYAL EMPERYALİZMİN, DÜNYA EMPERYALİST SİSTEMİYLE BÜTÜNLEŞMESİ VE DÜNYA ÖLÇÜSÜNDE ÇELİŞKİLER

1. Emperyalist Blokların Ekonomik Kenetlenmesi

Emperyalistler arası siyasal ittifaklar, ekonomik, anlaşmalar, yalnızca geçici, taktik bir anlam taşırlar. Lenin'in «Diyalektik Sorunu Üstün»de yazıdığı gibi :

«Çelişkilerin birlikteliği (uygunluk, özdeşlik, etki eşitliği) koşullu geçici, süreksiz, görecedir. Birbirine zıt çelişkilerin mücadelesi ise mutlaktır, tıpkı gelişmenin mutluk olması gibi.»

Sosyal emperyalizmle diğer emperyalist güçler arasındaki ekonomik işbirliği meselesi, bu diyalektik yasanın parlak bir örneğidir.

Ekonomik anlaşmalar yapmak, birbirini karşılıklı olarak mali bakımdan desteklemek, lisans ve patentleri karşılıklı olarak değiş tokuş etmek ve dünya pazarlarını kendi aralarında paylaşmak, çeşitli ülkelerin tekelci kapitalistleri arasında oldum olası kökleşmiştir. Bir tekelci bay, bir diğerinin yardımıyla, bir üçüncüye karşı kendi ekonomik durumunu iyileştirmek ve yeni teknikler kazanmak ister. Ortaklar ticaret anlaşmaları yoluyla, rakiplerini tasfiye etmeye uğraşırlar. Ve bunun için tekelci baylar bir çok işbirliğini seve seve birarada yürüyürler: Japonya bir yandan Batı Avrupalılara karşı ABD ile anlaşırken, öte yandan da ABD'ye karşı AET ile birleşir. Sosyal emperyalistler bu çifte taktiğin ustasıdırlar. Şimdilerde tüm diğer emperyalist bloklarla ekonomik ilişkilerini güçlendirmektedirler.

Burada ne gibi bir ticaret sözkonusudur? Sosyal

emperyalistler bir yandan, batılı emperyalist ülkelerin Sovyetler Birliği'ne sermaye ihracında bulunmalarına izin vermektedirler. Örneğin Sovyetler Birliği batılı ülkelerden uzun vadeli yüklü krediler almaktadır. 1 Mart 1972 tarihli «Neue Züricher Zeitung»a göre, Uluslararası «Ekonomik İşbirliği Bankası», ilkbaharda Moskova'da, dokuz Batı Avrupa bankasının oluşturduğu bir konsorsiyum eliyle 20 milyon dolar tutarında orta vadeli bir kredi almıştır. «Pravda» 30 Temmuz 1970 te Japon sermaye ihracına ilişkin olarak şöyle yazıyordu :

«1968 de yapılan bir Sovyet-Japon ekonomi konferansı, Uzak Doğu'da odundan yararlanmada gerekli donatımlar, makinalar ve gereçler için Japon firmalarının 300 milyon Dolar değerinde kredi vermeleri hakkında genel bir anlaşmayla sonuçlanmıştı. Sovyet tarafı Japonya'ya geri ödemeyi ,odun aktarma şeklinde yerine getirecektri.»

Sovyetler Birliği aynı ilkeden hareketle Japonya ile, Sibirya'da petrol çıkarmaya ilişkin bir anlaşma da yapmıştır.

Diğer revizyonist ülkeler elbette daha da ileri gitmektedirler. Yugoslavya, Yugoslav işletmelerin % 49 hissesini yabancı kapitalistlere satmıştır. Eskiden, yeniden Yugoslavya'da yatırılmaları gereken kârlar şimdi, yabancı kapitalistlere geri verilmektedir. Sovyet yöneticileri, çekimser bir davranış gösterseler dahi, yabancı sermayenin sızmasını reddetmemektedirler. Batı Alman dergisi «Spiegel» (19/1972) ile yapılan bir görüşmede Sovyet görüşmecisi Gvişiani (Kossigin'in damadı), «Yabancı özel mülkiyetin sosyalist toplum düzeni içinde yerleşmesine ilkesel engeller var mıdır?» sorusunu şu şekilde yanıtlıyordu :

«İlkede yoktur. Hattâ bizde çok uluslu mülkiyet yönünde bir eğilim vardır. Örneğin biz, ortak araştır-

ma enstitüleri kurmaya ve örgütlemeye hazırız. Örneğin bizim Dubna'daki Atom Enerjisi Araştırma Enstitüsü, katılan ülkelerin tümünün mülkiyetindedir. Bunun, meselenin özü olmadığı görüşündeyim. Söz konusu olan yalnızca, ortaklarla iyi bir işbirliği biçimini bulmaktır.»

Ve gerçekte, Sovyetler Birliği'ndeki bir çok yabancı proje, sermaye ihracının üstü örtülü biçimleridir. Gvişiani şöyle anlatıyor :

«Eğer sözleşmelerin, ürünlerin satışından elde edilen kârın katılan ortaklara teslim edilmesi şeklinde olmaları gerekiyorsa, biz bunu bizim kendi biçimlerimiz çerçevesinde de güvenceleyebiliriz.»

Buna karşın Sovyetler Birliği Batı Avrupa ülkelerinde çeşitli projelere de katılmaktadır, örneğin Antverpen'de, bir Sovyet- Belçika AŞ. tarafından kurulmuş olan büyük bir petrol limanı inşasına (bakınız : I Mayıs 1971 tarihli «Neue Züricher Zeitung»). NAFSA adı verilen bu şirket, Sovyet petrol ürünlerini Antwerpen üstünden ithal etmektedir. Diğer Doğu Avrupa revizyonist ülkeleri de yabancı kapitalistlerle ortak doğu - batı şirketleri kurmuşlardır. İşte 9.9.1969 tarihli «Handelsblatt»ın verdiği birkaç örnek :

DUTA-ROBUSTA, traktör satan bir Macar-Fransız anonim şirketi.

SWETHO, inşaat işçiliğinde İsveç lisansı kullanan bir Macar-İsveç A.Ş.

INTERCARBON, yakıt sektöründe çalışan bir Macar-Avusturya A.Ş.

CORTEZ MEXICO S.A., Latin Amerika'da Macar iş aletleri-makinaları satan bir Macar-Meksika A.Ş.

TECHNOTRANS, Macar iş aletleri-makinaları, elektrik motorları ve elektrik aletleri satan bir Macar-Fransız şirketi.

MOTALEX-FRANCE, yatırım malları ticareti yapan bir Polonya-Fransız A.Ş.

SIGMA-ITALIANA, pompalar ve benzeri şeyler satan bir Çekoslavak-İtalyan anonim şirketi.

SOWPIM, makina ve makina aksamı ihraç ve ithaliyle uğraşan bir Bulgar-Fransız ticaret şirketi.

SIBIMEX, aynı işle uğraşan bir Bulgar-İtalyan şirketi.

VALIST KAPUSHIKI KAISHI, Japonya'da bulgar elektrikli yük taşıyıcılar imal eden ve satan bir Bulgar - Japon şirketi.

Yani bütünleşme süreci ilerlemektedir, özellikle de Batı Avrupa'da. Bu işte insiyatif, özellikle Sovyetler Birliği ve diğer revizyonist ülkeler bankalarından gelmektedir (mali sermaye oldum olası her türden kenetlenmelere katılır). Moskova'dan İvan İvanov, «Blaetter für deutsche und internationale Politik»in 5/72 sayısındaki makalesinde bunu doğrulamaktadır :

«Bunlar (revizyonist ülkelerin bankaları) son zamanlarda, batı para piyasalarındaki çalışmalarını geliştirdiler ve Doğu-Batı ticaretini canlandırmak üzere çeşitli ülkelerde ortak teşebbüsler veya büyük şirketlere bağlı şirketler kurdular. Zürih'teki Sovyet bankası 'Woschod' buna bir örnektir. Yedi batılı banka ve Polonya Dışticaret Bankası, ortaklaşa 'Zentrofin' şube-tir masını kurdular. Romanya Dışticaret Bankası ve 'Credit Lyonnais' ortaklaşa olarak bir Romen-Fransız bankası kurdular.»

Zürih'teki «Woschod-Handelsbank AG»nin 1969 da bilanço tutarı 334,5 milyon İsviçre Frankı'ydı ve şirket aynı yıl 1,12 miyon İsviçre Frankı tutarında bir net kâr elde etmişti. Pariste bulunan Sovyet «Euro-Bank»ın

1970 bilanço tutarı üç milyar Fransız Frankı'dır ve sermayesi de 130 milyon Franktır. 14,5 milyon Frank'lık bir kâr gösterilmiştir. Londra'daki «Moskau-Narodny - Bank Ltd.» 1969 da 825 000 Pfund Sterlin'lik bir kâr sağlamıştır. Yani sosyal emperyalistler için Batı da kapitalist bir çalışmaya değer. Bu nedenle bir Sovyet bankası Frankfurt'ta 20 milyon DM. hisse sermayeli «Ost - West-Handelsbank AG.»nikurdu ve tam ayrıcalıkla donattı.

Sosyal emperyalistler, yoksul ülkelerin sömürülmesinde de batılı emperyalistlerle elele çalışmaktadırlar. Örneğin, 3 Ekim 1970 tarihli «Frankfurter Allgemein»a göre İngiliz «Bank of London and South Amerika» ve Sovyet «Bank für Aussenhandel», bir hidro - elektrik santralı kurmak için Brezilya'da Sao Paulo Elektrik İşletmeleri'ne 19,5 milyon Dolar'lık bir borç vermişlerdir. Makina donatım Sovyetler Birliği'nden teslim alınmaktadır. Brezilya borcunu sekiz yıl içinde hem de kahveyle geri ödemek zorundadır.

Gwişiani «Sowjetunion Heute» dergisinin 12-13/-1972 sayılarında FAC'ye şu öneride bulunuyordu : «Üçüncü ülkeler piyasalarında ortak bir çalışma da düşünülebilir». Bu olanaktan, «Spiegel« dergisiyle yaptığı görüşmede de sözetmekteydi. Batı alman Doğu-ticareti uzmanı Wolff von Amerongen, «Federal Cumhuriyet'in Sovyetler Birliği ile birlikte, azgelişmiş ülkelerde ne dereceye kadar kuruluş yardımı yapabileceği iyice düşünülmelidir» diyor sevinçle (bakınız : 20 Nisan 1972 tarihli «Frankfurter Rundschau»). Yani Sovyet ve Batı Alman emperyalistleri, diğer ülkelerde sürüm ve sermaye pisayalarını fethetmek üzere belirli sektörlerde ekonomik güçlerini birleştirmek istemektedirler.

Sosyal emperyalistlerin Batı'nın emperyalist ülke-

leriyle ekonomik işbirliği, Sovyetler Birliği'nin kapitalist dünya ekonomisiyle bütünleşmesinin bir göstergesidir. 27/1972 sayılı «Neue Zeit» dergisinde Sovyet ekonomi uzmanı N. Şmelyov COMECON ile AET arasında uzun vadeli bir «işbölümü»nü savunmaktadır :

«Açıktır ki, tüm kıtada genişletilmiş endüstri işbirliği ve sürüm olanakları, Batı Avrupa'nın ileri gelen ülkelerindeki tüm endüstri dalları ve büyük işletmelerin bugünkü rekabet mücadelesinde daha yüksek bir yaşama olanağı sunmaktadır. Sosyalist ve kapitalist ortaklar, diğerinin gereksinimlerini daha uzun bir zaman aralığında karşılamayı amaçlayan tek tek dalları ve üretimleri geliştirebilirler.»

«Spiegel» dergisinin,» SSCB gelecekte uluslararası işbölümüne daha çok katılacak mıdır?» sorusunu Gwişiani şöyle yanıtlamaktadır :

«Evet ,bizim dış ilişkilerimizin gelişiminde ana eğilim budur. Uluslararası pazarda geniş bir işbölümüne gerçekten hazırız...

Ekonomik yeterlik durumuna sahip değiliz, Bizde ekonomik yeterlilik eğilimleri, **yalnızca, bazı ülkeler bizimle birlikte çalışmak istemedikleri için doğmuştu.** Ekim Devrimi'nden sonra, ekonomik yeterlik bize zorlanmıştı. Ekonomi daima dünya ekonomisidir. Bunu bugün kavramayan kimse, yarın da kavrayamayacak demektir.» (altı yazar tarafından çizildi).

Eğer daha «Ekim Devrimi'nden sonra» kapitalistler bunu «kavramış» olsalarıda Sovyetler Birliği'ne karşı bir abluka koymamış olsalardı ve eğer Lenin de bunu «kavramış» olsaydı ve Sovyetler Birliği bağımsız bir ekonomi kurmamış da kendini uluslararası işbölümünün güdümüne bırakmış olsaydı Sovyetler Birliği'nin

hali ne olurdu acaba? Böyle bir durumda sosyalizmin kuruluşu ve anti-faşist savaşta zafer mümkün olur muydu?

N. Şmelyov, «Neue Zeit» dergisindeki daha önce de alıntı yaptığımız açıklamalarında şöyle diyordu :

«Avrupa güvenliğinin geleceği, bu kıtada **gerçek bir işbirliği ve ortaklığın** gerçekleşmesiyle, hattâ söylemek isterim ki, çeşitli ülkelerin **hayati önemdeki ekonomik çıkarlarının karşılıklı olarak birbirine etkisi**nin gerçekleşmesiyle doğrudan birbirine bağlıdır. Böyle bir durum, siyasal ve diğer anlaşmazlıkları nesnel olarak asgari bir ölçüde sınırlardı.» (altı yazar tarafından çizilmiştir).

«Karşılıklı olarak birbirine etki» sözü, emperyalizmin, kapitalist ülkelerin en çeşitli ekonomi alanlarını bütünleştirme yönündeki genel eğilimi için yerinde bir sözdür. Ama bu, revizyonistlerin durmaksızın öne sürdükleri gibi gerçekten «güvenlik»e bir katkı mıdır? Lenin, bu soruna olan açık tavrını, «Kapitalizmin En Yüksek Aşaması Olarak Emperyalizm»de alıyordu :

«Bazı burjuva yazarlar (örneğin 1909 daki kendi Marksist görüşüne tam anlamıyla ihanete tmiş olan K. Kautsky'nin de şimdi aralarına katılmış olduğu), sermayenin uluslararası hale getirilmesinin en açık görünümlerinden biri olan uluslararası kartellerin, halklar arası barışın kapitalizm içinde korunması umudunu doğurduğu görüşünü dile getirmektelerdi. Bu görüş teorik olarak tam anlamıyla saçma ve pratik olarak ta bir safsatadır, en kötü bir oportünizmi savunma yönünde dürüst olmayan bir yöntemdir. Uluslararası kartel-ler, kapitalist tekellerin şimdilerde ne derece büyümüş olduklarını ve kapitalist kuruluşlar arasındaki müca-

delenin ne alanda yürütüldüğünü gösterirler... Bu nedenle 'emperyalistler arası' veya 'emperyalistler üstü' ittifaklar, bu ittifaklar ister diğer bir emperyalist koalisyona karşı emperyalist bir koalisyon şeklinde, ister, tüm emperyalist güçlerin genel bir ittifakı şeklinde hangi biçimde yapılırsa yapılsınlar, İngiliz papazlarının veya Alman 'Marksisti' Kautsky'nin adî darkafalı hayallerinde değil, kapitalist ekonomi içinde **zorunlu olarak** yalnızca savaşlar arasındaki 'molalar'dır. Barışçıl ittifaklar savaşları hazırlar ve savaşlardan doğarlar, birbirilerini karşılıklı olarak gerektirirler, emperyalist ilişkilerin ve dünya ekonomisi ve dünya siyasetinin karşılıklı - ilişkilerinin oluşturduğu tek **ve aynı** temel üzerinde barışçıl ve barışçıl - olmayan mücadele biçimlerinde bir nöbetleşme oluştururlar.»

Tam da, emperyalistlerin ekonomilerinin «karşılıklı olarak birbirine etkisi»nin doğu'da ve Batı'da dev adımlarla ilerlemekte olduğu günümüzde, ABD emperyalistleri ve sosyal emperyalistler savaş hazırlıklarını, iç işlere karışma ve saldırı siyasetlerini şiddetlendirmekte, giderek daha tehlikeli biçimlerde birbirleriyle çatışmaktadırlar. Batı Alman emperyalistleri Sovyetler Birliği ile, SBKP revizyonist yöneticilerinin ve AKP (Alman Komünist Partisi) içindeki papağanlarının görüşüne göre «barışı sağlamlaştıracak» olan anlaşmaları onaylarlarken Batı Almanya bir yandan da askeri harcamalarını yükseltmekte, SPD-hükümeti Federal Ordu'nun «vuruş gücü»nü yükseltmek üzere pek çok önlemler almaktadır. Sosyal emperyalistlerin şimdiye değin FAC'ye vermiş oldukları ekonomik ve siyasal ödünlerin Batı Alman tekellerinin yağma-hırsını doyura bileceğine ve onları barış meleklerine dönüştürebileceğine, ancak tam olarak gerçeğe yabancı bir kimse inanabilir. CDU/CSU'nun Federal Meclis'te anlaşmaların

onaylanması görüşmelerindeki tavırları, burjuvazinin daha şimdiden sosyal emperyalistlerin ödünleriyle yetinmediğini, her türlü yolla daha da çoğunu elde etmeye uğraştığını kanıtlamaktadır. Tarih, bir diğer ülkeye ekonomik olarak sızmanın emperyalistler için, nasıl silahlı bir istilanın hazırlığının yalnızca ilk adımı olduğu konusunda yeter sayıda örnekler verir. «Karşılıklı olarak birbirine etki siyasetinin ardında sonuç olarak, her iki tarafın da saldırgan amaçları yatmaktadır.

Sovyetler Birliği ve Japonya arasındaki ekonomik işbirliği hakkında bundan önce, 30 Temmuz 1970 tarihli «Pravda»dan alıntı yapmıştık. Bu makale, her iki ülkenin ekonomik çıkarlarının kenetlenmesine ilişkin bazı örnekler saydıktan sonra şöyle devam ediyor :

«Japon egemen çevreleri... (Sovyetler Birliği ile - yaz.) dostluk ve iyi komşuluk ilişkilerinin her iki ülkenin çıkarına olmaktan başka, Uzak Doğu'daki duruma istikrar verdiğini de farketmektedirler. Sovyetler Birliği'nde ,yakın komşumuz Japonya'yla olan ilişkilere büyük önem verilmektedir... Japon ekonomisi ve siyasetinin gerçekçi çevreleri, savaştan sonra Japon ekonomisinde sıçramanın barışçıl bir ortamla gerçekleştirildiğini ve ABD ile askeri ittifakın sürdürülmesinin ülke dış siyasetine yük olacağını çok iyi anlamışlardır. Dünyanın bu bölgesinde Japonya'nın, barıştan Amerikan ortağına oranla nesnel olarak daha büyük çıkarı olduğunu çoktandır farketmişlerdir.»

II. Dünya Savaşı'ndaki yenilgilerinden sonra Japon tekelci kapitalistlerinin« atılımı»nı sağlayan unsurun «barışçıl bir ortam» olmayıp, aksine Japonya'nın hummalı bir şekilde yeniden militerleşmesi (askerileşmesi) olduğunu, tabii ki Sovyet revizyonistleri de bizim kadar iyi bilmektedirler. Japon silahlanma harcamala-

rının yükseldiği, Japon emperyalistlerinin Güney Kore, Taiwan ve Endonezya gibi eski Japon sömürgelerinde ve hattâ Afrika ve Latin Amerika'da ekonomik saldırılarını şiddetlendirdiği, Güney Kore ve Taiwan'ın Japonya'nın «savunma hattı»na ait olduğunu açıkça iddia ettikleri günümüzde, Japon egemen çevrelerinin barışseverliğinden demvurmak, alay etmek demektir. Doğaldır ki bu yapay pasifizmin ardında bambaşka birşey gizlidir. Bu, makalenin şu iddiasında açıkça dile gelmektedir :

«Gerçekçi bir şekilde düşünen Japonların, Japonya'nın kendisi için ve tüm olarak Asya için barışı güvenceleme yollarını aramaları, Asya'da bölgesel askeri bloklar veya emperyalist yayılma yolunu değil..., aksine Asya'da ortaklaşa bir güvenlik sisteminin sağlanması yolunun tutulması gerektiğini kararlı bir şekilde ilan etmeleri bir rastlantı değildir.» (yazar tarafından belirginleştirildi).

Bununla Japon saldırganlarının Çin'e karşı kışkırtılmak istendiği açıktır. Bir yandan Japon militaristlerinin «aklıselim»i ve «barış-severliği» göklere çıkarılmakta, öte yandan Japonya'ya «tüm Asya» için bir barış görevlisi hakkı tanınmaktadır.

Sosyal emperyalistler FAC ile olan ilişkilerinde de, bilinçli veya bilinçsiz, Batı Alman emperyalizminin saldırganlığını alevlendirmektedirler. 8 Aralık 1967 tarihli bir deklârasyonda Sovyetler Birliği aşağıdaki noktaları, FAC ile yapılan zor kullanmaktan kaçınmaya ilişkin bir anlaşmanın koşulları olarak talebetmişti :

— «Avrupa'da, varolan sınırların tanınması,

— Bonn'un, tek başına temsil şeklindeki haksız iddia ve talebini geri alması,

— Nükleer hırsın reddedilmesi,
— Batı Berlin'e ait projelerin hazırlanması,
— «Münih Anlaşması'nın baştan itibaren geçersiz olduğunun açıkça saptanması.»

Şimdi sosyal emperyalistler, Bonn'la olan ticaretleri hatırına tüm bu isteklerinden vazgeçmişlerdir. Federal Meclis'in 13 Mayıs 1972 de oybirliğiyle aldığı misillemeci kararını itirazsız kabul ettiler. Bu karar şu anlama gelmektedir: Sovyetler Birliği ve Polonya ile anlaşmalar, «bugün varolan sınırlar için hiçbir hukuki temel yaratmazlar. Kendi kaderini tayin yönünde vazgeçilmez hak (Brandt ve Barzel bununla DAC'nin zaptedilmesi «hakkı»nı kasdediyorlar-yazar), bu anlaşmalardan etkilenmez.» Batı Berlin Anlaşması'nın yapılmasından bu yana sosyal emperyalistler artık, Batı Berlin'in FAC'ye ilhakında hiçbir sakınca görmemektedirler. Böylece Batı Alman misillemecileri, Almanya'nın emperyalist rumuz altında «yeniden birleşmesi» mücadelesinde ilk meydan savaşını kazanmış olmaktadırlar.

Batı Alman emperyalizminin yeniden uyanan saldırganlığı günün birinde kaçınılmaz olarak Sovyetler Birliği'ne ve sosyal emperyalistlerin egemenlik alanı içinde yeralan ülkelere yönelecektir. Japon emperyalizmi de Sovyetler Birliği'nin uzak doğusunu tehdit edebilir. Buna rağmen Brejnev ve ortakları, Batı Almanya ve Japonya ile işbirliğinin kendi ekonomilerini güçlendireceği konusunda çok umutlu oldukları ve bu saldırganlığın şimdilik kendilerine yönelmeyeceğine inandıkları için bu riski göze almaktadırlar.

Emperyalistler, emperyalist bezirganlara karşı koymamalarını sağlamak amacıyla Doğu'da ve Batı'da halkları «barış» sözleriyle uyutmaktadırlar. Ancak proletarya ve ezilen halklar, emperyalistlerin zararlı faali-

yetlerinin önü alınıncaya değin gerçek bir barış olamayacağını anlamaktadırlar. Emperyalistlerin üçüncü bir dünya savaşına yol açıp açmayacakları, halkların mücdelesine bağlıdır, ezilenlerin emperyalistleri tam zamanında tarih sahnesinden silip silemeyeceklerine bağlıdır Ancak emperyalistler yine de yeni bir dünya savaşını başlatırlarsa, bu takdirde halkların isyanını daha da kamçılamış olacaklarını, halkların, emperyalizmin içyüzünü daha da dörtbaşı mamur bir şekilde anlayacağını ve tarihten ders alacağını mutlaka hesaplamak zorundadırlar. Durum tıpatıp Mao Zedung'un dediği gibidir :

«Dünya savaşı sorununa gelince, yalnızca iki olasılık vardır : birincisi savaşın devrimi doğurması, diğeri ise devrimin savaşı önlemesidir.»

Diğer bir yerde Mao Zedung şöyle der : «Yeni bir dünya savaşı tehlikesi hâlâ vardır ve tüm ülkelerin halkları buna karşı hazırlıklar yapmalıdırlar. Ancak günümüz dünyasında ana eğilim devrimdir.»

Biz Alman komünistleri, devrimin savaşı önlemesi için her türlü çabayı harcamaya çalışacağız.

2. Dünya Ölçüsünde Çelişkiler Ve Bunların Keskinleşmesi.

Buraya değin sosyal emperyalizmle ve onun emperyalist dünya sistemine kenetlenmesiyle ilgilendik. Emperyalistler arasındaki işbirliği burada kuvvetle ön plâna çıkmış oldu. Ancak bu, temel yanın işbirliği olduğu anlamına gelmez. Durum bunun tam tersidir. Em-

peryalist güçler arasındaki çelişkiler, dünya ölçüsündeki çelişkiler, genel olarak daha da keskinleşmektedirler. Aşağıda bu çelişkilere değinmek istiyoruz.

Leninizmin öğretilerine göre, emperyalizm çağında dünya siyasetinin gelişmesini şekillendiren dünya ölçüsünde dört temel çelişki vardır.

Birinci çelişki, kapitalist ülkelerde burjuvazi ile proletarya arasındaki çelişkidir. Bu çelişki, proletaryanın burjuvazi tarafından sömürülmesinden kaynaklanır. Tüm kapitalist ülkelerde ve özel olarak ta emperyalist ülkelerde giderek daha da şiddetlenen sınıf mücaddeleri, bu çelişkinin keskinleşmesinin bir göstergesidir.

İkinci çelişki, emperyalizm ile bağımlı ülkeler ezilen halkları arasındaki çelişkidir. Bu çelişki, bu halkların tekeller tarafından sömürülmesinden doğar. Sayıca zengin ülkelerde ulusal kurtuluş mücadelelerinin hızla büyümesi, emperyalist büyük devletler tarafından sürdürülen yağma ve boyunduruğa karşı bir çok ülkelerin giderek artan direnişleri, bu çelişkinin keskinleşmesinin ifadeleridir.

Üçüncü çelişki, çeşitli emperyalist ülkeler ve bloklar arasındaki, tek tek emperyalist ülkelerdeki çeşitli tekelci kapitalist gruplanmalar arasındaki çelişkidir. Bu çelişki emperyalizmin düzensiz gelişmesinden, daha güçlü emperyalist ülkelerin daha zayıf emperyalist ülkeleri nekonomik etki alanlarını ellerinden alma ve onların sırtından kendi kârlarını büyütme eğiliminden kaynaklanır. Bu rekabet durmaksızın şiddetlenmekte ve sonunda dünyanın yeniden paylaşımı için bir emperyalist savaşa götürmektedir.

Dördüncü çelişki ise, emperyalist ülkelerle sosyalist ülkeler arasındaki çelişkidir. Bu çelişki emperyalistlerin, sosyalist ülkelerde yitirdikleri pazarları ve sömürü alanlarını yeniden fethetme ve sosyalizmi yoketme çabalarından doğar. Bugün bu çelişki emperyalist güçlerin, halk nüfusu olarak ve ekonomik bakımdan sosyalist ülkelerin en güçlüsü olan Çin Halk Cumhuriyetine olan özel düşmanlığında anlamını bulmaktadır.

Belli bir ülkenin çelişkileri incelenirken, daima baş çelişkiyi ortaya çıkarmak gerekir. Çünkü daima yalnızca tek bir baş çelişki, ama ikincil dereceden birçok çelişki mevcuttur. Örnek olarak Batı Almanya'yı alalım. Batı Almanya'da çiftçilerle hükümet arasında, küçük burjuvalarla kapitalistler arasında, kiracılarla evsahipleri arasında, küçük burjuvazi ile büyük firmalar arasında, CDU/CSU ile SPD arasında, sendikalar ile işveren teşekkülleri arasında vs. çelişkiler vardır. Ancak bu çelişkilerin tümü tali çelişkilerdir ve baş çelişkiye tabîdirler, yani işçi sınıfı ile tekelci sermaye arasındaki çelişkiye.

Çin-Hindi'nde, tümü de tali çelişkiler olan örneğin yoksul köylüler ile plântaj sahipleri arasındaki, budistlerle katolikler arasındaki, kapitalistlerle işçiler arasındaki vs. birçok çelişkinin yanısıra, bir de baş çelişki vardır. Ve bu da, Amerikan emperyalistleri ile ulusal kurtuluş mücadelesi içinde bulunan Çin-Hindi halkları arasındaki çelişkidir.

Baş çelişki analizi her ülke için, ekonomik ve siyasal duruma ve çelişkilerin miktarına göre yapılır ve de baş çelişki, değişik durumlarda diğer bir çelişki ile yer değiştirebilir. Bu taktirde bir diğer çelişki baş çelişki haline gelir. Bu konuda Mao Zedung şöyle demektedir :

«Herbir gelişme süreci aşamasında, dümen rolü oynayan yalnızca tek bir baş çelişki olduğu, herhalükârda kuşku götürmez. Buradan, belli bir çelişkiler tutarı içeren her süreçte, bu çelişkilerden daima birinin, diğerleri yalnızca ikincil, bağımlı bir yer tutarlarken, başta gelen ve nihai bir rol oynayan baş çelişkiyi oluşturduğu çıkar.» (Mao Zedung : «Çelişki Üzerine»)

Mücadelenin strateji ve taktiğine yön verebilmek için ana çelişkinin açıkça bilinmesi gerekir. Mao Zedung'a göre her çelişki, her ikisi de değişken olan bir esas ve bir de ikincil bir yana sahiptir. Batı Almanya'da baş çelişkiyi ele alalım, yani proletarya ile tekelci kapitalistler arasındaki çelişkiyi. Bu çelişkinin asıl yanı, sınıf mücadelesinin o sıradaki aşamasına kendi damgasını vurur. Şimdilerde biz, en az devrimci olan bir aşamada bulunmaktayız. Proleter sınıf mücadelesinin bugünkü strateji ve taktiği de buna göre olmalıdır. Ama öznel etken olgunlaşırsa, yani kitleler devrimci bir mücadele iradesine ulaşır ve devrimci bir parti tarafından yönetilirlerse, bu taktirde sınıf mücadelesi en-devrimci bir aşamaya yükselir, bu, baş çelişkinin esas yanı haline gelir ve sınıf mücadelesinin strateji ve taktiği de bu değişen duruma uymak zorundadır. Bu nedenle Mao Zedung,

«...bir şeyin niteliğini esas olarak, çelişkinin hakim bir yer tutan esas yanı tarafından belirlendiği»ni vurgular : «Çelişkinin hakim bir pozisyona sahip esas yanı değişikliğe uğrarsa, buna uygun olarak şeyin niteliği de değişir.» (Mao Zedung : «Çelişki Üzerine»), demektedir.

Başlangıçta, sosyal emperyalist yöneticilerin sürdürdüğü emperyalist sömürü ve yayılma siyasetinin

hangi kuralları izlediğini araştırmıştık. Yine de şimdiye değin bu siyasete yalnızca tek bir yönden baktık. Burada, bu emperyalistlerin yolları üzerinde ciddi engeller bulunduğunu gözönüne almamıştık. Şimdi ise konumuz, sosyal emperyalizmi evrensel çelişkiler örgüsü içinde incelemektir.

Sosyal emperyalizm dünya emperyalizminin önemli bir uzvudur. **İlkolarak,** Sovyetler Birliği'ndeki proletarya ile çelişki durumundadır. (Sovyet proletaryasının sömürülmesini, bu incelemenin II. Kitap'ında göstermiştik.)

İkinci olarak, COMECON ülkelerinin ve sosyal emperyalizm tarafından sömürülen veya sosyal emperyalizmin girip yerleştiği diğer devletlerin halklarıyla çelişki durumundadır.

Üçüncü olarak, dünyanın yeniden paylaşılması için savaştığı ABD emperyalizmi ve diğer emperyalist ülkeler veya bloklarla çelişki halindedir.

Dördüncü olarak ta, sosyalist ülkelerle, özellikle de, sosyal emperyalizmin bir sömürgesi haline gelmeye karşı en kararlı mücadeleyi veren Çin ile çelişki halindedir. Bu çelişki, giderek temel çelişki olma yönünde gelişmektedir.

Brejnev ve ortaklarının isteğine kalsaydı, tüm dünyanın onlara tabî olması gerekirdi. Ama onlar, dünyanın emperyalist ülkelerce bölüşümünün tamamlanmış olduğu, eldeğmemiş hiçbir bölgenin kalmadığı ve dünyanın ancak diğer emperyalistlerin zararına y e n i d e n bölüşümü yoluyla yayılabilecekleri bir emperyalizm döneminde yaşamaktadırlar. Bir dizi ülkenin daha şimdiden kapitalist dünya sisteminden ayrılıp sosyalizmi

kurmakta oldukları bir proleter ve ulusal devrimler çağında yaşamaktadırlar. Sosyal emperyalistlerin bir imparatorluk kurmaya çalıştıkları bugünkü koşullar, İngiliz veya Amerikan emperyalistlerinin, yükselişlerini gerçekleştirmiş oldukları koşullara oranla çok daha uygunsuzdur. Herşeyden önce devrimci dünya hareketinin, Çin'de bir merkeze sahip olması nedeniyle, Sosyal emperyalistlerin bir dünya hakimiyeti kurma hayallerinin asla gerçekleşemeyeceği kuşkusuzdur.

Sosyal emperyalistler ile diğer emperyalist devletler arası ilişkiler nasıldır? İlk olarak tüm emperyalistlerin ortak yanları şudur : Bunlar proletarya, ezilen halklar ve sosyalizm ile çelişki halindedirler; dünya devriminde bir atılım ile karşı karşıya kalmışlardır. Halkları ezmek sözkonusu olduğunda çoğunlukla, ortak emperyalist çıkarlar yararına, aralarındaki geçimsizlikleri arka plâna iterler.

Ancak, emperyalistler arasında ve özel olarak da sosyal emperyalizm ile geri kalan emperyalistler arasında çelişki olmadığına veya bu çelişkilerin önemli olmadığına inanmak büyük bir hata olurdu. Bugün dört büyük emperyalist blok oluşmuştur : ABD, Sovyetler Birliği, AET ve Japonya. Pazarlar ve etki alanları konusunda aralarında süren mücadele giderek daha da sert biçimler almaktadır. Diğer emperyalist bloklar, ABD emperyalizminin zayıflamasından adamakıllı yararlanmaktadırlar. ABD'nin arka avlusu olan Latin Amerika'ya Japon sermayesi akmaktadır. AET ülkeleri ABD'ye karşı ticaret siyasetlerini birleştirmektedirler. ABD ve Sovyetler Birliği askeri yarışı hızlandırmaktadırlar. Bu yollu daha pek çok örnek verilebilir. Emperyalistlerin anlaşmazlıkları, birbirlerine karşı mücadele-

leri proletarya için, halklar için büyük önem taşımaktadır. Stalin'in «Leninizmin İlkeleri Üstüne»de yazdığı gibi :

«Zira bu, emperyalistlerin birbirlerini karşılıklı olarak zayıflatmaları, kapitalizmin pozisyonunun zayıflaması, proleter devrim anının yaklaşması ve bu devrimin pratik bir zorunluluk haline gelmesi sonuçlarını doğurur.»

3. Her İki Emperyalist Süper Gücün Ezilen Halklara Karşı İşbirliği.

Ezilen halkların kurtuluş hareketleri, şimdilerde ABD emperyalizmi ve sosyal emperyalizmin dünya egemenlikleri için en büyük tehdidi oluşturmaktadır. Gerçi sosyal emperyalistler sık sık demagojik bir şekilde, ABD emperyalizmine karşı yönelmiş kurtuluş hareketlerini «destekleme» palavraları atmaktadırlar. Gerçekten, dünyanın paylaşılmasında ABD emperyalizminin durumunu zayıflatmak ve kendi durumunu güçlendirmek amacıyla bu kurtuluş hareketlerine belli bir maddi yardımda da bulunmaktadırlar. Yine de gerçekte, mücadele veren halklardan büyük bir korku duymaktadırlar. Çünkü Brejnev ve ortakları bilmektedirler ki, özgürlüğünü silah zoruyla kazanmış bir halk, sosyal emperyalizme kolayca boyun eğmeyecektir. Kurtuluş hareketleri yalnızca ABD emperyalizmini değil, dünya emperyalizm sisteminin bütününü tehdit etmektedir.

Kruşçev bu korkuyu klâsik bir şekilde dile getirmişti. «Yerel savaşlar»ın ve özellikle de ezilen halkların

kurtuluş savaşlarının son derece tehlikeli olabilecekleri ve her zaman bir dünya savaşı başlatabilecekleri bahanesini öne sürerek —çünkü Ekim 1959 da Yüksek Konsey'de yaptığı konuşmasında belirttiği gibi «bizzat küçük bir kıvılcım bile bir dünya yangını çıkarabilir»di—, «bir savaş, yangını çıkarabilecek, kül altında kor halinde yanan kıvılcımları söndürmek» için «kararlı bir uğraşı» sürdüreceğini vaadediyordu. (16 Eylül 1959 da Washington'daki konuşması).

«Dünya barışı» konusunda bu kuşkulu katkıyı sağlayabilmeleri için, ABD emperyalizmi ve sosyal emperyalizmin sıkı bir işbirliği gerekmekteydi. «Pravda»nın 10 Eylül 1961 de yayınladığı bir görüşmede Kruşçev, ABD ve Sovyetler Birliği, «dünyanın en güçlü devletleridir. Barış için birlik olduğumuz takdirde, hiç bir savaş olmayacaktır. Eğer yine de, savaş çıkarmaya uğraşan bir çılgın sahneye çıkarsa, parmağımızla tehdit etmemiz bile, onu susturmaya yeterli.» diyordu.

Veya Gromiko'nun 13 Aralık 1962 de Yüksek Konsey önünde dediği gibi :

«Sovyetler Birliği hükümet şefi olarak N. S. Kruşçev ile ABD başkanı John Kennedy arasında anlaşma olduğu takdirde, insanlığın kaderinin bağlı olduğu uluslararası sorunlara bir çözüm bulunmuş olacaktır.»

Demek ki, halklar mücadelelerini durdurmalı ve kaderlerini süper güçlere terketmeliydiler. Yani dünya halklarının sorunlarının çözümü, yalnızca iki süper gücün tekelinde olmalıydı; söz konusu ülkeler susmalı ve itaat etmeliydiler.

Daha o zamandan Kruşçev, halk savaşının «kül altında kor gibi yanan kıvılcımlarını» ABD ile birlikte «söndürme»ye hazır olduğunu, örneğin Birleşmiş Milet-

lerde Sovyet delegasyonu ABD ile birlikte Kongo'ya Birleşmiş Milletler Birlikleri gönderilmesi için oy verdiğinde pratik olarak göstermişti; o Birleşmiş Milletler Birlikleri ki, Kongo halkının Lumumba önderliğindeki anti-emperyalist mücadelesini kana boğmuşlardı.

Yine de ABD emperyalizmi ve sosyal emperyalizmin halk düşmanı komploları dizisinde şimdiye değin en kötü örnek, Filistin halkına ve diğer Arap halklarına karşı giriştikleri komplodur.

Emperyalist güçler, Arap bölgesindeki ulusal devrimden korkmakta ve onu boğmaya uğraşmaktadırlar. ABD ve Sovyetler Birliği 22 Kasım 1967 de Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nden sözümona «Yakın Doğu'da adil ve sürekli bir barış sağlayacak» olan bir karar çıkardılar. Sosyal-emperyalistler, akla gelen her fırsatta, barışa gerçek bir katkı olarak bu çözüme başvurmaya bugüne değin son vermiş değillerdir. Bu çözüm neyi öngörmektedir? İsrail silahlı kuvvetlerinin, 1967 de işgal edilmiş bölgelerden geri çekilmesini öngörmekte, ama öte yandan da Filistin'in geri kalan kısmının (1948 den beri işgal altında olan) İsrail'ce işgalini meşru kılmaktadır. Çözüm aynen şunu önermektedir :

«Her türlü savaşçıl açıklama ve her türlü savaşçıl duruma son verilmesi, **bölgedeki her devletin** egemenliğine, toprak bütünlüğüne ve siyasal bağımsızlığına, güvenilir ve tanınan devlet sınırları içinde tehdit ve şiddet hareketlerine uğramaksızın barış içinde yaşama hakkına saygı gösterilmesi ve bunların tanınması.» (altı yazar tarafından çizilmiştir).

Yani demek ki Arap devletleri Filistin'in en büyük kısmının İsrail tarafından işgalini kabul etmeli ve Filistin devrimini desteklemeye son vermelidirler. Güven-

lik Konseyi çözümünün devamı, Amerikan dışişleri bakanının Temmuz 1970 te Mısır hükümetine yolladığı bir mektubun içermekte olduğu «Rogers-Plânı» idi. Bu plân, Güvenlik Konseyi çözümünün gerçekleştirilmesi amacıyla Yakın- Doğu'da bir ateş-kesi ve Arap ülkeleri ile İsrail arasında doğrudan görüşmelerin başlamasını öngörmekteydi. Mısır ve Ürdün Rogers-Plânı'nı kabul ettiler. Tüm Filistin örgütleri ve birçok Arap devletleri bu çözümü reddettikleri gibi bu plânı da reddettiler. Filistin Kurtuluş Örgütü Merkez Komitesi'nin 25 Temmuz 1970 teki görüşünde şöyle denilmektedir :

«Güvenlik Konseyi'nin İsrail'in görüşmeler yoluyla tanınmasını sağlamaya yönelik kararının uygulanması, İsrail ile görüşmelerde bulunmama yönünde arap tarafının garantisinden dönmek demektir. Bu ise, Filistin'in Arap halkının, kendi Filistin yurdunda yaşama hakkına kesin olarak son vermek anlamını taşır...

Ateş - kes'e gelince bu, tugayların hareketlerinin yasaklanması demektir ve Filistin direniş hareketiyle sürtüşmeye götürecektir. ABD plânının, özünde gayet kötü niyetli olduğu açıktır, nitekim Arap birliğinin kuyusunu kazmayı ve Arabistan'ın iç cephesini parçalamayı denemektedir. Ayrıca plân, Arap kurtuluş hareketini, özellikle de Filistin direniş hareketini bastırmayı ve yoketmeyi hedef edinmiştir. Filistin Kurtuluş Örgütü Merkez Komitesi Filistin halkı namına konuşur, mücadele hedefini dile getirir ve Filistin halkının, Güvenlik Konseyi kararına ve bu kararın gerçekleştirilmesi yönünde, Rogers-Plânı da dahil, tüm biçim ve görüşleri reddettiğini ilân eder. Merkez Komitesi ayrıca, hiç bir Arap veya yabancı tarafın, Filistin halkının varlığını yadsımaya ve Filistin yurdunu, siyonist ve emperyalistlerin Filistin halkını ve anavatanını tam ve kesinkes

yoketmelerine terketmeye hakkı olmadığını bildirir. Silahla yurdunu kurtaracak, yurduna geri dönecek ve kendi kaderini kendi tayin edecek olan Filistin halkı, silahını asla elinden bırakmayacaktır. Silahlı mücadelesini sürdürmeye devam edecek ve tam kurtuluşa ulaşıncaya dek, ateşi asla kesmeyecektir.»

Ya Güvenlik Konseyi kararının ortak sorumlusu sosyal emperyalistlerin bu durumda tutumu neydi? 1 Ağustos 1970 te «Pravda»da şöyle yazıyorlardı :

«VAR'ın, Yakın-Doğu krizinin siyasal olarak çözümüne ilişkin inisiyatifine çeşitli Arap ülkelerinin gösterdiği bu tepki konusunda yönetici Irak Baas Partisi'nin takındığı tavır hayret uyandırmaktadır... Bağdat'ta, hiç beklenmedik bir şekilde, 'Filistin sorununun kesin olarak tasfiyesi yolunda girişimlerde bulunulduğu' vs. sözleri söylenmeye başlanmıştır.»

Tipik bir revizyonist bulandırma içinde «Pravda», Rogers-Planı'nın ABD'den değil de Mısırlılardan geldiği izlenimini uyandırmaya uğraşmaktadır. Bu, «BAC'nin inisiyatifine... BAC'nin tepkisi» şeklindeki baştan sona saçma tanımlamada da anlamını bulmaktadır. Ayrıca, bir zamanlar sosyal emperyalistlerin kavgaya tutuşmuş oldukları Irak'm, planı reddeden tek Arap ülkesi olduğu izlenimini uyandırmayı da denemektedir. Filistinlilerin lafı bile edilmemektedir. Yine de, burada neyin ifade edilmek istendiği açıktır. Filistin Kurtuluş Örgütü Merkez Organı «Fateh», üç gün sonra şu yanıtı veriyordu :

«'Pravda, olumsuz bir açıdan suçlayarak, Rogers-Planı'nı reddetmiş olanların canının istediği gibi eleştirme yetkisini kendinde görmektedir... Filistin davası bizim kendi sorunumuzdur. Bizim dışımızda hiç kimsenin işlere karışma hakkı yoktur. Enternasyonalist bir

görüş noktası savunmayı isteyen varsa, ya bizi desteklemeli ya da ağzını kapamayı bilmelidir; aksi takdirde kapıyı tıklatanın, karşılığını da beklemesi gerekir.»

Aynı gazete 29 Temmuz 1970 te gayet doğru bir şekilde şuna değiniyordu :

«Ne ilginçtir ki Güvenlik Konseyi ve dört devlet, Filistin halkı sorunu dışında, hiçbir zaman oybirliğiyle kararlar alamamaktadırlar. Bu neden böyledir? Ülkemizin sorunu, eksiksiz hepsi için bu derece mi tehlikeli dir, yoksa Filistin sorununun tasfiyesinde eksiksiz hep sinin çıkarı mı sözkonusudur?

Belki bu büyük devletler, dünyanın her köşesinde canlarının istediği gibi kendi aralarında yeni etki alanları bölüştürebilen hakem rolü oynamak istemekte, küçük halkları kendi maddi ve teknik üstünlükleriyle yıldırmak için kendi aralarında bir 'centilmen anlaşması' yaparlarken yalnızca, şu veya bu ülke parçasının kime ait olması gerektiği konusunda anlaşmazlığa düşmektedirler. Belki de her türlü yabancı etkiden tam olarak kurtulma yolunda verilen mücadele, büyük devletleri öfkelendirmiştir de, onlara boyun eğelim ve halklarımız en yüksek ulusal çıkarlarını onların ellerine terketsin diye, ülkelerimiz halklarını ve kamu oyunu korkutmak üzere gövde gösterisi yapmalarına neden olmaktadır.»

Bunu izleyen haftalardaki olaylar, Rogers-Planı'na ilişkin Filistin değerlendirmesinin doğruluğunu kanıtlamakta ve süper güçlerin barış maskelerini yüzlerinden düşürmektedir. Eylül 1970 te ABD - emperyalizmi kendi kuklası olan Ürdün kralını, Filistin partizanları ve mülteci kamplarındaki sivil halk arasında katliama kışkırttı. Zira Filistin direnişinin bertaraf edilmesi, Güvenlik Konseyi kararının gerçekleştirilmesi için gerekli ön

koşuldu. Sosyal emperyalistler Filistinlilerin katliamını **tek bir kelimeyle** bile protesto etmediler. 19 Eylül 1970 tarihli «İzvestia»nın görüşü, tutumları için tipikti :

«Ürdün'den gelen haberler, iç durumun sürekli olarak nazikleştiği ve karıştığını göstermektedir... Ürdün'de kan dökülmesi, İsrail saldırganlığının ABD'deki koruyucularının çıkarlarına uymaktadır. Ürdün'deki kardeş kanı döktüren katliamın devamından her iki tarafın da hiçbir kazancı olmayacağı açıktır, ne Ürdün devlet otoritesi temsilcilerinin, ne Filistin örgütlerinin, ne de herhangi bir Arap ülkesinin. Ürdün'de iç huzursuzluğun dışarı taşınması, Doğu Arabistan'da tüm ulusal kurtuluş mücadelesi davasına zarar verecektir.»

Sovyet basınının hiçbir görüşünde Ürdün gericileri veya ABD - emperyalistleri bu mücadelelerden sorumlu tutulmamıştır. Süper güçlerce keşfedilmiş olan «barışçıl çözüm» ile Filistinlilerin korkunç bir şekilde bastırılması arasındaki ilintiye tek bir görüşte bile değinilmemiştir. Hiçbir gazete, Filistinlilerin Ürdün'ün şehirlerinde, köylerinde ve mülteci kamplarında sürdürdüğü gerçekten yiğitçe direniş hakkında haber vermemiştir. Gazetelerde daima, «gergin bir durum» ve «trajik bir kardeş kavgası» ifadelerinden başka birşey bulmak mümkün değildir. Brejnev, 2 Ekim 1970 tarihinde, Azerbeycan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'nin 50. Yıldönümü dolayısıyla Bakû'da yaptığı konuşmasında şöyle diyordu :

«Hükümet birlikleri ile Filistin örgütleri silahlı birlikleri arasında Ürdün'de geçenlerde patlak vermiş olan kanlı çarpışmalar ne yazık ki, Filistinli Araplar dahil Arap halklarının ortak davasına da az zarar vermemiştir. Bu kardeş kavgası gerçekten trajiktir... Bugün Yakın-Doğu'da özgürlük ve barış sever tüm güçlerin ana

görevinin, siyasal yollardan barışçıl bir çözüme ulaşmak, İsrail saldırısının sonuçlarını gidermek ve bu bölgenin tüm halklarına sağlam ve sürekli bir temelde barış ve huzuru geri getirmek olduğuna derinden inanmaktayız.»

Diğer bir deyişle : Filistin davası zayıfladığından, şimdiki halkların sırtından bezirganlık! Hatta 29 Eylül tarihli «Pravda», «BAC ve Ürdün'ün barışsever tavrı» diye yazacak kadar alçalmaktaydı. Suriye ve Irak, Filistinlilere destek olarak Ürdün'e birlikler yolladıklarında sosyal emperyalistler onları, birliklerini geri çekmeye ikna ettiler. Filistin'in en iyi oğullarının binlercesinin ölümünün ve Arap kurtuluş mücadelesinin 1970 te uğradığı ağır yenilginin esaslı bir kısmında sosyal emperyalistlerin de suç ortağı olduğunu iddia etmek abartma olmayacaktır.

18 Temmuz 1972 tarihinde Sovyet askeri danışmanlarının Mısır'dan sınırdışı edilişlerinden bu yana Mısır devlet başkanı Sedat ve Mısır basını, sosyal emperyalistlerin Mısırlı yöneticilerin güvenini nasıl kötüye kullandıklarına ve sözvermiş oldukları saldırı - silahlarını Mısır'a teslim etmemekte nasıl direttiklerine tekrar tekrar değinmişlerdir. İsrail'i Mısır bölgelerinden çekilmeye zorlama vaadinin yalnızca, Mısır'a Rogers - Planı'nı yüklemek, İsrail'e karşı Arap cephesini parçalayıp Filistinlileri yalnız bırakmak için ve Mısır'ı, «askeri yardım» bahanesi ardında siyasal ve ekonomik olarak Sovyetler Birliği'ne bağlamak için her iki süper gücün kullandığı yeni bir yutturmaca olduğu şimdi açıkça meydana çıkmıştır.

Sovyet yöneticileri, «barışçıl bir çözüm» için «diplomatik çabalar» boşlaflarıyla yıllarca Mısır'ı yemlemeye uğraşmışlardır. Böylece Mısır'da, Mısır ordusu ve halkı-

nın moralini ciddi şekilde bozmuş olan «ne savaş ne barış» gibi bir durum ortaya çıkmıştır.

İsveç gibi bazı ülkelerdeki sosyal - demokratlar bile Vietnam ile «dayanışma» ilan ederlerken, Vietnam halkının özgürlük mücadelesine karşı buradaki kadar açık bir tavır almaya elbette cesaret edemezlerdi. Sosyal emperyalistler, sakat uzlaşma - önerileri ile Vietnam Devrimi'ni zayıflatmaktan yine de geri kalmamaktadırlar. Burada da yüksek sesle «barışçıl çözüm» reklamı yapmaktadırlar. TASS'ın 16 Nisan 1972 tarihli açıklamasında dile getirildiği gibi, «Çin - Hindi sorununun çözümünün **yegane yolu,** şantaj ve hükmetme girişimleri olmaksızın görüşmelerde bulunmaktır» şeklinde Vietnamlıları aydınlatma sevdasından bir türlü vazgeçememektedirler. (altı yazar tarafından çizildi) Yani sosyal emperyalistler Çin - Hindi halklarının, bağımsızlıklarını silahlı mücadele yoluyla kazanamayacaklarını, aksine, ABD - emperyalistleri ciddi bir şekilde görüşme cömertliğinde bulununcaya değin beklemeleri gerektiğini iddia etmektedirler. Vietnam halkı, Vietnam sorununun barışçıl bir şekilde çözümü hakkında görüşmelerde bulunmaya hazırdır. Ancak bu, «yegane yol» değildir. ABD - emperyalistleri yenilgilerini itiraf etmez ve gönüllü olarak Vietnam'dan çekilmezlerse, bu takdirde de Vietnam yurtseverleri, düşman tam anlamıyla altedilinceye değin halk savaşını sürdürmeye hazırdırlar. TASS'ın bu açıklamayı, Güney Vietnam Kurtuluş Cephesi'nin büyük yeni saldırısına başlamasıyla aynı zamanda yapması bir rastlantı değildir. Sosyal emperyalistlerin bu saldırı hakkında ne düşündüklerini, tanınmış Sovyet gazetecisi Victor Louis, 16 Haziran 1972 tarihli «London Evening Post»ta yayınladığı (yalnızca yurtdışı basın için yazılmış) bir makalede açığa vurmaktaydı. Makalede şöyle deniliyor :

«Başkan Podgorny'nin Hanoi'yi ziyaretinin amacı, görüşmelerde ilerlemeler sağlanabilmesi için, Çin - Hindi'nin tüm cephelerinde düşmanlıklara son verdirilmesidir. Moskova'daki gözlemciler, Kuzey ve Güney Vietnamlılar şimdiki durumlarında kaldıkları takdirde, bir halk oylaması veya Güney Vietnam'da bir yeni seçim yapılmasını mümkün kılabilecek olan bir yumuşama döneminin başlıyabileceği görüşündedirler... Ancak Çin'in görüş noktası, Çin yanlısı Kuzey Vietnamlı yöneticilerininki gibi, henüz açıklığa kavuşmuş görünmemektedir. Güney'de yeni bir saldırı başlatarak Amerikan - Sovyet buluşmasını (Nixon'un Moskova'yı ziyareti amaçlanıyor - yaz.) engelleme girişimlerinin başarısızlığa uğramasından sonra Kuzey Vietnamlılar, Moskova'da inanıldığına göre, Başkan Podgorny'nin ziyaretini etkisiz kılmayı deneyeceklerdir.»

Güney Vietnam Geçici Devrim - Hükümeti, Yedi Nokta Barış Önerisi'nde, Güney Vietnam'da ateşkes'in ancak, «tüm tarafların, ABD'nin ve Amerikan kesimindeki diğer yabancı devletlerin tüm birliklerinin Güney Vietnam'dan geri çekilmeleri hakkında bir anlaşmada birleşmeleri»nden sonra sözkonusu olabileceğini yanlış anlamaya yer bırakmayacak şekilde belirtmişti. Aynı durum seçimler için de geçerliydi. Buna rağmen Podgorny, Vietnamlıları haklı görüş noktalarından caydırmaya ve onları, ABD saldırganlarının geri çekilmesinden önce mücadeleyi durdurmaya razı etmeye uğraştı.

Çin - Hindi sorununda Sosyal emperyalistlerin karşı devrimci rolü, özellikle Kamboçya'ya olan davranışlarında ifadesini bulur. Üç Çin - Hindi halkının Mayıs 1970 teki tarihi zirve toplantısından bu yana Vietnam, Kamboçya ve Laos halkları sağlam bir birleşik cephe oluşturmakta, siyasal ve askeri planlarında tam bir uyum sağ-

lamaktadırlar. Devlet başkanı Samdeh Norodom Sihanuk'un CIA'ca yönetilen darbeden sonra kurmuş olduğu Kamboçya Ulusal Birlik Kraliyet Hükümeti, Kamboçya topraklarının % 85 ini ve halkın 5/7 ini denetimi altında bulundurmaktadır. Bu hükümet bakanlarının çoğu, Kamboçya'nın kurtarılmış bölgelerinde bulunmaktadır; yani «sürgünde bir hükümet»ten sözedilemez. Çin, Arnavutluk, Kore, Romanya, Küba, Vietnam Demokratik Cumhuriyeti gibi birçok ülkeler ve Güney Vietnam Geçici Devrim - Hükümeti, Sihanuk hükümetini tek yasal hükümet olarak tanımışlardır.

Oysa bilindiği gibi Sovyet yöneticileri, Mart 1970 darbesinden sonra Sihanuk ile diplomatik ilişkilerini kestiler ve Phnom Penh'deki darbeciler - kliğini «Kamboçya hükümeti» olarak tanıdılar. Bugüne değin hâlâ, Kamboçya yasal hükümetine hiç bir siyasal destek sağlamamaktadırlar. Bu yalnızca Kamboçya'nın savaşan halkına karşı değil, Vietnam ve Laos halklarına karşı da indirilen bir darbedir. Aynı zamanda, üç Çin - Hindi halkının birleşik cephesine karşı da açık bir sabotaj hareketidir. Bu, Kamboç halkının hep birlikte reddettiği darbeciler kliğine değer verme olarak değerlendirilebilir. Hatta bu arada sosyal emperyalistler, Kamboçya halkını ve yasal hükümetini yoksayarak, Lon Nol-kliği ile bir «siyasal çözüm» bulmayı denemektedirler. Tanınmış Avustralyalı gazeteci Wilfred Burchett'in «Le Monde Diplomatique»te (4/1972) yazdığı gibi, sovyet yöneticileri ve Lon Nol-kliği, Ulusal Birleşik Cephesi'ni bölmeye ve bir «üçüncü güç», hem de sözümona bir komünist parti yamamaya gayret etmektedirler. Bu plan, Ulusal Birlik Cephesi'nde en ön saflarda mücadele eden Kamboçya komünistlerince şiddetle mahkûm edilmiştir. Devlet başkanı Sihanuk şöyle diyordu :

«Lon Nol, Rusların kendi tarafında olmasından dolayı, sevinçten kendinden geçmektedir. Üçüncü bir güç, bir 'komünist parti' onun 'demokrasi' ve 'tarafsızlık' laflarını güvenilir kılmalı... Kamboçya'nın gerçek komünistleri yalnızca, Ulusal Birlik Cephemiz içinde yeralan en yiğit mücadelecilerdir.»

Kamboçya'da neden bir «üçüncü güç» oluşturulamayacağını, «iç bölüm» yöneticilerinden, yani Ulusal Birlik Cephesi'nin (FUNK) Kamboçya içinde mücadele veren bölümü yöneticilerinden biri olan İeng Sary, 15 Ocak 1972 de «Le Monde» ile yaptığı bir görüşmede şöyle açıklıyordu :

«Savaşımızın şimdiki aşamasının özel niteliği, ulusun tüm yurtsever güçlerinin FUNK içindeki sağlam birliğidir. Ulusal bir birleşik cephe şimdiye değin hiç bir zaman, eski kral, ülkenin muazzam bir yurtseverlik ve kararlı bir zafer isteğiyle dolu yasal devlet başkanından en yoksul köylüye ve bu arada kral ailesi üyeleri, ulusal burjuvazi, küçük burjuvazi, işçiler, aydınlar, budist rahipler vs. ye kadar böylesine geniş güçleri biraraya toplamamıştı. Bu cephe ve hükümeti, devletin yasallığını, hukuka uygunluğunu ve sürekliliğini oluşturmaktadırlar. FUNK'un iç ve dış bölümünün birliği sağlamdır... FUNK içinde oluşturulan geniş birlik, bizimle hainlerin ve beyleri ABD emperyalist saldırganlarının arasında neden her ne türden olursa olsun üçüncü bir güç olmadığını ve olamayacağını açıklar.»

Leng Sary, «ABD ile ittifakı olmayan bazı ülkeler»-in, hâlâ yasal hükümeti tanımamış olmalarından duyduğu üzüntüyü de dile getirmekte ve şöyle demektir :

«Kaçınılmaz zaferimize ve hain - klik ile herhangi bir uzlaşmada bulunmayı kategorik olarak reddettiğimi-

ze inanır inanmaz bu hükümetlerin bize destek sağlamakta kusur etmeyeceklerini umuyoruz. Kamboçya halkını herhangi bir biçimde bir uzlaşma çözümüne zorlamak yönünde her dilek ve her girişim, hem yalnızca bir hayalden ibarettir hem de yalnızca emperyalistleri ve uşaklarını cesaretlendirebilir.»

FUNK içindeki birlik sayesinde, kurtuluş mücadelecileriyle halk arasındaki birlik, Kamboçya, Vietnam ve Laos arasındaki birlik ve Çin, Kore ve dünyanın tüm ilerici güçlerince sağlanan destek sayesinde Kamboçya halkı yakın gelecekte zafere ulaşacaktır. Sovyet yöneticileri neden bu akıma karşı çıkmaktadırlar? Neden üç Çin - Hindi halkının muzaffer mücadele birliğini zedelemeye uğraşmaktadırlar? Güney Vietnam, Kamboçya ve Laos'ta halk devriminin zaferini pratikte önlemeyi arzulamaktadırlar da ondan. Samdeh Sihanuk 25 Aralık 1971 de «Far Eastren Economic Rewiev» dergisiyle yaptığı bir görüşmede şunları dile getirirken elbette haksız değildi :

«Sosyalist bir ülke olan Kuzey Vietnam'ı desteklememekte diretmek, Sovyetler Birliği için güç bir iş olurdu. Ama Kuzey Vietnam'a ne verdiğini ben gördüm : uçaklar, füzeler, radar aletleri -bu malzemeler modern değildir. Ruslar, Mısır'a verdiklerinin dörtte birini bile vermediler Hanoi'ye. Neden? Çünkü Ruslar, Hanoi zafere ulaşsın istememektedirler. Durumları uygun olduğu halde Vietnamlılara, savaşı kazanabilmelerine yeterli değil de, yalnızca, savaşı kaybetmemelerini sağlayacak kadarını vermektedirler. Öyle sanıyorum ki, Ruslar Asya halklarının fazla güçlenmesini istememektedirler. Korkarım ki Amerikalılar ve Ruslar aynı cins bir ırkçılıktan muztariptirler; Çin'de gördükleri 'sarı tehlike' karşısında da aynı komplekse kapılıyorlar.»

Çin - Hindi ve Filistin'in yanısıra, emperyalizme karşı silahlı mücadelenin üçüncü bir odak noktası da Afrika'dadır. Burada Angola, Mozambik ve Gine (Bisso) halkları, ABD ve FAC tarafından desteklenmekte olan Portekiz sömürgeciliğine karşı halk savaşları vermektedirler. Ve burada da sosyal emperyalistler, sözümona, halklara destekten bahsetmektedirler. Buna rağmen, Portekizli sömürgecilerle ekonomik ilişkileri kesecek noktaya kadar bile götürmemektedirler «destek»lerini. Evet, onlarla silah ticareti yapmaktan bile çekinmemektedirler. Bonn'daki Portekiz elçiliğince yayınlanan «Portugal Report», 1971 - Haziran baskısında şunları yazmaktadır :

«Çekoslavakya ve Portekiz arasında geçenlerde yapılmış olan bir ticaret anlaşması gereğine göre, Mozambik'te inşaat yerine (Kabora-Bassa Barajı -yaz.) ağır yükleri nakletmede kullanılacak Çekoslavak kamyonları teslim edilmektedir. Burada sözkonusu olan, **özel olarak askeri amaçlar için imal edilmiş** ve özellikle Doğu Blok'u ülkelerinin kullandıkları arazi yetenekli Tatra-kamyonlarıdır. Tabii ki Mozambik'te sivil çerçevede kullanılacaklardır.» (altı yazar tarafından çizildi)

Tabii ki! Bu ,«sivil çerçeve»ye uysa bile, bu haliyle dahi yeteri derecede vahimdir. FAC'deki ilerici güçler uzun zamandan beri, Batı Alman firmalarının, Mozambik'te sömürgeci hakimiyetini sağlamlaştırmaya yarayan Kabora-Bassa-Projesi'ne katılmalarına karşı bir kampanya sürdürmektedirler.

Angola Halk Kurtuluş Hareketi'nin (MPLA) Kuzey Avrupa ve İskandinavya temsilcisi Antonio Alberto Neto, 7 Şubat 1972 de Tübingen'de yapılan bir tartışma toplantısında, Polonya'yı ziyareti sırasında Polonya dışişleri bakanlığı sorumlularının, Angola ve Mozambik'te

kullanılmak üzere Polonya'nın Portekiz'e dört adet iyi donatımlı nakliye gemisi satmış olduğunu itiraf ettiklerini anlatmıştır. Silah ve askeri personel taşıyan bu gemiler 1968 ve 1969 da sipariş edilmiş ve 1970 ve 1971 de teslim edilmişlerdir. Sovyetler Birliği de Portekiz'e 1971 de Odessa'da imal edilen gemiler satmıştır. Alberto Neto ayrıca, Sovyetler Birliği'nin —Birleşmiş Milletler'in boykot kararlarına rağmen— Rodezya ile ekonomik ilişkiler sürdürdüğünü söylemiştir. Çekoslavakya'da 1961 e değin Portekiz'e silah satışı yapmıştı. Neto, Portekiz sömürgeleri halklarının, Portekiz'in yalnızlığını aralayacağı nedeniyle Portekiz'le her türlü ilişkiye karşı olduklarını doğrulamıştır.

Sosyal emperyalistlerin, Endonezya KP tarafından yürütülen silahlı mücadeleyi destekliyorlarmış görünüşünü bile uyandırmadıkları Endonezya örneğini alalım. Bu mücadelenin, Sovyet propagandasında hiç sözü edilmemektedir. Bunun yerine, Doğu Avrupa'da bir yerlerde oturup Endonezya KP'ne ve Marksist - Leninist çizgisine iftiralar atmakla uğraşan bir avuç Endonezya KP döneği için gazetelerinde sütunlar açmaktadırlar. Dahası var, sosyal emperyalistler Endonezya faşist askeri hükümetine, komünistlerce sürdürülen kurtuluş mücadelesine karşı kullanılan silah ve uçak bile göndermektedirler. Aynı şekilde, Sovyet subaylarının, faşist Endonezya ordusunun eğitici ve danışmanları olarak vazife gördükleri de belli olmuştur.

Daha pek çok örnekler de verilebilir. Yine de şimdiye değin verdiğimiz örnekler, ezilen halklara karşı sosyal emperyalist siyasetin ana çizgisini tanımlamaya yeterlidir. Sosyal emperyalistler, ulusal ve sosyal kurtuluşları için döğüşen halkların mutlak düşmanıdırlar. Nerede bir kurtuluş hareketini «destekliyorlar» veya «des-

tekleme» önerisinde bulunuyorlarsa, orada bu hareketi şaşırtmak, silahlı mücadeleden alakoymak ve sakat uzlaşmalarla yemlemek üzere bu kurtuluş hareketini dara düşürmeye uğraşmaktadırlar. Sık sık şu veya bu kurtuluş hareketini, kendi siyasal entrikaları için bir satranç taşı olarak oynamakta, suistimal etmektedirler. Ve böyle bir kurtuluş hareketini, emperyalist rakiplerine karşı bir baskı aracı olarak kullanamadıkları anda ve hatta bu hareketin emperyalist bezirganlığı başarısızlığa uğratma tehlikesinin doğduğu anda da, sosyal emperyalistler bu hareketi sinsice arkadan vurmaktadırlar.

Ezilen ülkeler halkları, kimin gerçek ve kimin yalancı dost olduğunu her geçen gün daha açık bir şekilde görmektedirler. Ne sosyal emperyalistlerin aldatma manevralarına kapılmakta, ne de onların şantajlarıyla bildikleri yoldan şaşmaktadırlar.

4. Sosyal emperyalistlerin Sosyalist Çin'e Karşı Mücadelesi.

Bugün Çin Halk Cumhuriyeti, emperyalizme karşı evrensel mücadelenin en güvenilir desteğidir. Çin halkının sosyalist kuruluşta, proletarya diktatörlüğünün perçinlenmesinde ve kapitalizmin restorasyonunun önlenmesinde gösterdiği muazzam başarılar, dünyanın her yerinde devrimci halk kitlelerinin hayranlığını uyandırmakta ve sosyalist toplum düzeninin üstünlüğünü kanıtlamaktadır. Çin halkı, sahip olduğu ekonomik ve siyasal araçlarla proletarya ve ezilen halkların mücadelelerini desteklemede büyük fedakârlıklar göstermektedir. Çin'in, komünist dünya hareketinde giderek büyüyen önemi ve ulusal kurtuluş mücadelelerinde giderek artan

etkinliği, tüm emperyalistler, revizyonistler ve gericilerde korku ve telaş uyandırmaktadır. Emperyalistler, fesat ve iftira yoluyla Çin'i yalnız bırakmayı ve savaşla tehdit etmeyi denemektedirler. Önceleri bu, Çin'i Taiwan Adası'ndan ve Kore Savaşı ile tehdit eden ABD emperyalizminin ana davasıydı; sonraları Sovyet sosyal emperyalistleri de Çin'e karşı cephede yerlerini aldılar. ABD emperyalistleriyle ve Hindistan hükümeti gibi diğer gericilerle karşı devrimci, anti - Çin ve anti - komünist bir kutsal ittifak oluşturdular.

Çin'li komünistler ve Başkan Mao Zedung, SBKP XX. Parti Kongresi'nin anti - leninist tezlerinin çarçabuk farkına vardılar ve daha baştan buna karşı koydular. Birlik isteğinden hareketle, Kruşçev revizyonizmini uzun zaman kamu oyu önünde eleştirmediler. Buna rağmen Sovyet yöneticileriyle yaptıkları pek çok görüşmelerde, Stalin'in mahkûm edilmesini, «barışçıl geçiş» tezini ve Kruşçev'in diğer tezlerini kabul etmediklerini açıkça dile getirdiler. Ve pek çok makalede Marksizm - Leninizmin öğretilerini açıkça savundular.

Çinli komünistlerin ilkelere bağlı bu tutumu Kruşçev ve suç ortaklarını öfkelendirdi. 50 yıllarının sonlarında, kamu oyunda Çin siyaseti hakkında iftiralar yaymaya başladılar. Örneğin Kruşçev ve diğer revizyonistler, daha 1958 de, Çin'in tarım siyasetine açıkça saldırdılar. 1960'ta Sovyet revizyonistleri, Sovyet - Çin ekonomik anlaşmalarını tek taraflı olarak çiğnediler ve tüm Sovyet teknisyen ve danışmanlarını ani olarak Çin'den geri çektiler. Bununla, Çin'in ekonomisini sabote etmeyi deniyorlardı. Aynı yıl içinde, Sovyet - Çin sınırında ilk kışkırtmalarını başlattılar. 60 yılları başlarında, Hindistan gerici hükümeti bir savaş düzenlemesine giriştiğinde Sovyet yöneticileri Hindistan'ın Çin'e karşı bu yayılmacı siyasetini açıkça desteklediler.

Çinli komünistlerin 1963 ortasından beri sovyet revizyonistlerine karşı yürüttüğü açık polemik, tüm ülkelerdeki Marksist - Leninistler için son derece gerekli ve son derece önemli bir destekti. Çin KP'nin programatik makaleleri, Marksizm - Leninizmin devrimci öğretilerinin asla eskimemiş olduğunu, Kruşçev'in, Brejnev ve ortaklarının ihanetine rağmen komünizmin yaşadığını ve ilerlediğini kanıtlamaktadır. Bu polemik, Kruşçev'in bölücülüğünden ağır bir şekilde etkilenmiş olan uluslararası komünist harekete yeni bir atılım kazandırmıştır.

Buna karşın, Sovyet yöneticilerinin Çin'e karşı açtıkları kampanyada kullandıkları yalanlar ise, revizyonizmin iflasının ilânıdır. Emperyalist ülkelerdeki «aklı başında düşünen» ve «makul» çevreler hakkında uzun uzadıya laf etmekten bir türlü yorulmayan revizyonist yazar taslakları, Çin sözkonusu olduğunda soğukkanlılıklarını yitirmektedirler. Her türlü hileli yorumlar yapmada bir sakınca görmemektedirler, örneğin : Çin barış içinde birarada yaşamaya karşıdır, Çin kapitalist ülkelere karşı bir savaş düzenlemek ve devrim ihraç etmek istemektedir, Çin bir dünya savaşının patlak vermesini hedef edinmiştir, Çin Sovyetler Birliği'ne karşı toprak taleplerinde bulunmaktadır vs.

Çin'deki yaşam hakkında Sovyet basınının, Çiang Kay - Şek enformasyon bakanlığından veya Honkong bulvar gazetelerinin sütunlarından aşırdığı dehşet verici masallarla oyalanmak istemiyoruz : orada müthiş kıtlıklar vardır, ayaklanmalar, açıkta idamlar, kitap yakmalar vardır, ulusal azınlıkların kitle halinde başka yerlere göçürülmeleri, aydınlar arasında intihar salgınları, parti yöneticilerinin kişisel entrikaları vardır vs. (Bunların tümü, son yıllar içinde Sovyet basınında gerçekten yeralmış örneklerdir.)

Sosyal emperyalistler anti - komünist fesatla da yetinmemektedirler. Tıpkı ABD emperyalistleri gibi, bu fesatla Çin'e karşı savaş hazırlıklarını alevlendirmektedirler.

Sosyal emperyalistlerin birliklerini ve füze üslerini Sovyet - Çin sınırında ve Çin ile Moğol Halk Cumhuriyeti arasındaki sınırda yoğunlaştırdığı bir gerçektir. Casusluk - peykleri sayesinde Sovyet birliklerinin hareketlerini tam olarak gözleyebilen batılı istihbarat servisleri, sosyal emperyalistlerin Asya'da şimdiden Avrupa'dakinden daha fazla birlikler yerleştirmiş olduklarını bildirmektedirler. Tabii ki bu, tıpkı, Asya'daki savaş siyasetleri için gerekli askeri güçleri sağlama almak üzere Avrupa'da bir «yumuşama» siyasetine girişen ABD emperyalistleri gibi, Avrupa'da «kollektif bir güvenlik sistemi» yoluyla Çin'e karşı bir savaş için sırtlarını emniyete almak isteyen sosyal emperyalistlerin Avrupa'daki «barış politikası»nın da bir başarısıdır.

Bu gerçekler, sosyal emperyalistlerin askeri güçlerini —her zaman iddia ettikleri gibi— esas olarak ABD emperyalizmine, Batı Alman misillemeciliğine ve saldırgan NATO Paktı'na değil, aksine ilk çizgide, sosyalist Çin'e karşı yönelttiklerini açık olarak göstermektedir. Sovyetler Birliği'ndeki ve Moğol Halk Cumhuriyeti'ndeki Sovyet askeri üsleri, Güney Kore, Japonya, Çin eyaleti Taiwan ve Filipinler'deki ABD üsleri ile ve Vietnam, Kamboçya, Laos ve Tayland'daki ABD saldırı birlikleri ile ve de Hintli yayılmacıların birlikleri ile topluca, Çin'in ve diğer sosyalist Asya ülkelerinin düşman çemberini oluşturmaktadır.

Sosyal emperyalistler her türlü yolla, Çin'i dış dünya'dan kesip ayırmayı denemektedirler. Eğer diğer ülke-

lerin Çin ile hiçbir ekonomik veya siyasal ilişkisi olmazsa bu ülkeler, Çin'e karşı bir askeri harekete katılmaya veya buna gözyummaya o kadar daha hazır olacaklardır. Japon hükümetine yakın «Japon Times» gazetesi 19 Mayıs 1972 de Sovyet Japon sınır sorununa ilişkin olarak şöyle yazmaktaydı :

«Sovyetler Birliği, Japonya ile Çin arasında bir yakınlaşmayı önlemek amacıyla Japonya'ya karşı bir tebessüm - diplomasisi izlemektedir... SSCB, bu yıl içinde Japonya ile Sovyetler Birliği'nin barış anlaşması konusunda görüşmeler başlatmalarını önermiştir. Doğaldır ki her iki ülke arasında bir barış anlaşması yapılabilmesi için önce toprak geçimsizliklerinin çözümlenmesi gerekmektedir. Sovyetler Birliği şimdi şöyle diyor : 'Toprak sorununa ilişkin tutumumuz, Japonya'nın Çin'e karşı tutumuna bağlıdır.' Sovyetler Birliği aynı zamanda da, iç değişikliklere sahne olması beklenen Çin ile yeniden diplomatik ilişkiler kurmazdan önce beş yıl daha beklemenin Japonya için daha iyi olacağını ima etmektedir.»

Bu son cümle ancak, sosyal emperyalistlerin, silahlı bir müdahale veya Çin içinde kendi ajanlarının entrikaları yoluyla Çin'de revizyonist bir kliği iktidara getirebilmeyi umdukları noktasından hareketle anlaşılabilir. Ama Japon hükümeti sosyal emperyalist hülyalara kendini kaptırmadı, aksine, hiç duraksamaksızın Çin Halk Cumhuriyeti ile diplomatik ilişkileri başlattı.

ABD konusunda da durum buna benzerdir. Henüz bir kaç yıl önce sosyal emperyalistler, ABD'nin Taiwan'dan birliklerini çekmesini ve Çin'i tanımasını demagojik bir şekilde talep etmektelerdi. Oysa şimdi, gerek kendisi için son derece çetin uluslararası durum gerekse içteki durum ABD emperyalistlerinin, Çin'e hiç olmazsa görü-

nüşte bazı tavizler vermeye, Çin Halk Cumhuriyeti'nin varlığını resmi olarak tanımaya zorladığında, revizyonistler aniden bu taleplerini artık savunmaz oluvermişlerdir. Sosyal emperyalistlerin ve papağanlarının, özellikle de AKP'nin, Nixon'un Çin'i ziyareti vesilesiyle yapmış oldukları iftiralar hafızalarda henüz tazedir. Bu fesatların tümü, sosyal emperyalistlerin Asya'daki gerilimlerin azaltılmasına hiçbir ilgi duymadıklarını, tam aksine, Çin'i daha da fazla tehdit edebilmek ve ABD emperyalizmiyle olan Çin aleyhtarı işbirliklerini güçlendirebilmek amacıyla bu gerilimleri tahrik etmek istediklerini kanıtlamaktadır.

Başka bir yerde Sovyetler Birliği ile Hindistan arasındaki, yardımlaşma anlaşmasında anlamını bulan askeri işbirliğinden sözetmiştik. Bu anlaşma, 1971 de Pakistan'a Hint saldırısından az önce imzalanmıştı. Ve temelinde sosyal emperyalizmin ekonomik çıkarları yatmaktaydı. Ama burada aynı zamanda, Çin'e karşı bir savaş ittifakının da sözkonusu olduğu açıktır. Bilindiği gibi Hintli gericiler Çin'den tam olarak haksız toprak taleplerinde bulunmaktadırlar. Ve bu nedenle 1959 da ve 1962 de Çin'e saldırmışlardı. Bu saldırılarda elbette parmaklarını fena yakmışlardı. O zamandan beridir Hindistan düşmanca tutumunda inadetmektedir. Ve Çin hükümetinin, sınır sorununa barışçıl bir çözüm bulunabilmesi yönündeki tüm çabalarını boşa çıkarmıştır. Hint hükümeti Çin'e daha ilk saldırısından önce, Tibet'te bir avuç gerici budist-rahibini, Tibet'te feodal sistemin kaldırılmasına bir ayaklanmayla engel olmaya kışkırtmıştı.

Hint-Pakistan Yarımadası'ndaki olaylar, sosyalist ülkelere karşı savaş hazırlıkları ile dünyanın yeniden bölüşülmesi mücadelesinin emperyalistlerde nasıl ayrılmaz bir şekilde birbirine bağlı olduğuna iyi bir örnek oluşturur.

Brejnev, Asya'da «kollektif bir güvenlik sistemi» kurulması bahanesi ardında, Asya'nın tüm anti-Çin ve anti-komünist güçlerini Çin düşmanı bir ittifak içinde toplamaya uğraşmaktadır. Bunda elbette az bir başarı sağlayabilmektedir. Çin halkının en kötü düşmanı olan Çiang Kay-Şek kliği ile ilişki kurmaktan da çekinmemektedir. «Far Eastern Economic Review»un 12/1971 sayısında bildirildiği gibi, 1968 de, Sovyet ajanı ve gazetecisi Victor Louis, Taiwan'a, Çiang Kay-Şek'in.in oğlu ve halefi Çiang Çing-kuo ve Çiang-çetesinin diğer yöneticileriyle gizli görüşmeler yapmaya gelmişti. O zamandan beri sosyal emperyalizmin temsilcileriyle Çiang-kliğinin temsilcileri arasında bir çok görüşmeler yapılmıştır.

Ancak sosyal emperyalistler kendilerini savaş hazırlıklarıyla ve savaş paktları oluşturmakla da sınırlamamaktadırlar. Çoktandır açık savaş provakosyonlarına başlamışlardır. Şimdiye kadarki en ağır silahlı çatışmalar 1969 da Çin'in kuzey-doğu sınırında meydana gelmişti. 2 Mart 1969 da Sovyet birlikleri Wusuli Nehri'nde Çin adası Cenbo'ya ilerlemiş ve pek çok Çinli sınır muhafızını öldürmüşlerdi. Bunu izleyen hafta ve aylarda bu provakasyonları daha da arttırmışlardı.

Sosyal emperyalist saldırganlar, saldırgan rollerini gözlerden gizlemek ve suçu Çin'e yüklemek için akla gelen her türlü iftiradan yardım umuyorlardı.

Elbette tüm dünya, Çin Halk Cumhuriyeti'nin kuruluşundan buyana hiçbir zaman herhangi bir yabancı ülkeye saldırmamış ve bir arşın yabancı toprağını bile gaspetmemiş olduğunu bilmektedir. Çin hariç dünyanın diğer hiçbir ülkesinde Çinli birlikler bulunmamaktadır. Çin, sınır sorunlarını, Sovyetler Birliği ve Hindistan hariç diğer tüm komşularıyla barışçıl bir şekilde çözebilmiştir. Çin, dünyanın tüm ülkeleriyle barış içinde bir-

arada yaşama siyaseti gütmekte ve tüm ülkelerin egemenliğine son derece titiz bir saygı göstermektedir. Çin politikasının «savaş hırslısı» ve «şovenist» olduğu yollu revizyonist çığlıklar, bu inkâr götürmez gerçekleri değiştiremez.

Buna karşılık sosyal emperyalistler, bir dizi ülkeyi yıllardır işgal altında tutmakta ve dünyanın her köşesinde üs üstüne üs kurmaktadırlar. Wusuli ve Heilung'daki çatışmaların başlangıcından sadece bir kaç ay önce Sovyet işgal birlikleri, tüm dünyanın gözleri önünde, Çekoslavakya'ya yürüyorlardı. Sosyal emperyalistlerin baskı uygulamadıkları ve iç işlerine karışmadıkları hemen hemen hiçbir ülke yoktur.

Burada Sovyet-Çin sınır sorununun tarihine ayrıntılarıyla giremeyiz. Ama meselenin özü şudur : Şimdiki Çin-Sovyet sınırının, Çarlık'ın saldırganlığı tarafından saptanmış olmasına ve Çarlık'ın yarı-sömürge Çin'i zorladığı eşit olmayan anlaşmalara dayanmasına rağmen Çin hükümeti bu anlaşmaları, kesin bir sınır saptamada temel olarak tanımaya hazırdır ve Çarlık tarafından çalınmış bölgelerin geri verilmesini de talebetmemektedir. Buna rağmen Sovyet hükümeti, Çarların gaspettiğinden daha fazla Çin toprağını gaspetme gayretindedir. Sinsi bir şekilde, Çin sınırlarını şüpheli göstermeye ve böylece Çin'e karşı gelecekteki bir saldırıya tarihi bir «mazeret» uydurmaya çabalamaktadır.

Sosyalist devletler savaşa yönelik değillerdir. Çin kimseyi tehdit etmemektedir ve hiçbir zaman herhangi bir ülkeye birinci olarak saldırmayacaktır. Çin, sosyalist kuruluşunu ilerletmek için barışa gereksinmektedir; çünkü sosyalist kuruluşu ilerletmek, Çin halkının şimdilerde dünya devrimi için yapabileceği en değerli katkıdır.

Emperyalistler ise savaşa gereksinirler; bu, emper-

yalizmin bir yasasıdır : en yüksek kârları elde edebilmek için kendi ekonomik ve siyasal etki alanlarını durmaksızın genişletmek zorundadırlar. Kendi ülkelerinde işçi sınıfını bastırabilmek için militarizme ve şovenizme muhtaçtırlar. Ve emperyalist kurtlar uzun vadede sosyalizmin yokedilmesine hazırlanmaktadırlar.

Bugün dünyada ana çelişki, sosyal emperyalizm ile sosyalist Çin arasındaki çelişkidir. Sosyal emperyalistlerin Çin sınırlarındaki savaş hazırlıkları giderek daha yoğun ve daha kapsamlı olarak sürdürülmektedir. Ancak bu, Avrupa'da diğer emperyalist devletlerle ve ABD ile olan çelişkilerin aynı şekilde keskinleşmediği anlamına gelmez. Mao Zedung'un 1946 da «Anna Louise Strong İle Görüşme»sinde, ABD emperyalizminin o zamanlar henüz sosyalist olan Sovyetler Birliği'ne karşı sürdürdüğü saldırı siyaseti hakkında söyledikleri, bugün Sovyetler Birliği'ne tıpatıp uymaktadır :

«Sovyetler Birliği'ne karşı savaşa ilişkin propagandanın iki yüzü vardır. Bir yüzü, ABD emperyalizminin Sovyetler Birliği'ne karşı gerçekten bir savaş hazırlığında olmasıdır. Sovyetler Birliği'ne karşı bir savaş için yapılan şimdiki propaganda ve diğer Sovyet aleyhtarı propaganda, böyle bir savaşın siyasal hazırlığıdır. Öte yandan bu propaganda ABD gericilerinin, şimdilerde ABD emperyalizminin doğrudan karşı karşıya bulunduğu birçok gerçek çelişkileri ardına gizlemek istediği bir sis perdesi olarak hizmet görmektedir. Bu çelişkiler, ABD gericileri ile Amerikan halkı arasındaki çelişkiler ve ABD emperyalizmi ile diğer kapitalist ülkeler arasındaki ve bir de ABD emperyalizmiyle sömürge ve yarı sömürge ülkeler arasındaki çelişkilerdir. ABD'nin Sovyetler Birliği'ne karşı savaş parolasının gerçek anlamı, bugün Amerikan halkının baskı altına alınması ve saldırgan güçlerinin kapitalist dünyada yayılmasında yatmaktadır.»

Bu sözler, hem dünyanın şimdiki durumunun yerinde bir tanımıdır, hem de ABD emperyalizmiyle sosyal emperyalizmin Çin aleyhtarı politikalarının ikili niteliğini açık olarak belirtmektedir. Bir yandan, gerçekten Çin'e karşı bir savaş hazırlamaktadırlar, öte yandan da anti - komünist entrikalarını, kendi halklarını ve dünya halklarını ezmede kullanmaktadırlar.

Bu nedenledir ki, süper güçlerin Çin aleyhtarı entrikalarına karşı mücadele Amerikan halkının, Sovyet halkının ve tüm dünya halklarının emperyalizmin egemenliğine karşı mücadeleleriyle, birbirinden ayrılmaz bir şekilde kenetlidir. Sovyetler Birliği'nin Lenin ve Stalin'in hatırasını el üstünde tutan devrimci kitleleri, Brejnev ve ortakları Çin'e karşı bir savaş başlatmaya kalkıştıkları taktirde, buna elbette seyirci kalmayacaklardır. Emperyalistlerin planları yalnızca Çin halkının direnişinde değil, tüm halkların mücadelesinde yenilgiye uğrayacaktır.

SOSYAL EMPERYALİZMİN, EMPERYALİST DÜNYA SİSTEMİYLE İDEOLOJİK BÜTÜNLEŞMESİ

1. Konvergenz Teorisi — Kapitalizmin Restorasyonunun Gizlenmesine Yarayan Burjuva İdeolojik Kılıf.

Macaristan'da 1956 daki karşı devrimci darbenin yenilgiye uğraması emperyalistlere, sosyalizmin bu yolla yokedilemeyeceğini göstermişti. Ama 1956 yılı, emperyalistlerin önceden görememiş oldukları, Sovyetler Birli-

ği'nde kapitalizmin içten restorasyonunun çıkış noktasıydı. Kapitalizmin bu yeni tip restorasyonu iki aşamada gerçekleştirilmişti. İlk önce sosyalist toplumun üst yapısını değiştirmek gerekti (Marksizm - Leninizmin revizyonu ve proletarya diktatörlüğünün kaldırılması). Sonra da ekonomik temelin değiştirilmesine başlandı, yani sosyalist ekonominin kapitalist ekonomi biçimine sokulmasına.

Sovyetler Birliği'ndeki bu heyecan verici gelişme emperyalizme, Sovyetler Birliği'ne ve diğer revizyonist ülkelere olan siyasal strateji ve taktiğinde bir değişme yapma olanağı sağladı. «Soğuk savaş» politikası yerini «yumuşama politikası»na bıraktı. Burjuva ideologlar, bu yeni gelişmeyi hesaba katan yeni teoriler geliştirdiler.

Bu nedenle böyle bir yeni teorinin —konvergenz teorisi— yaklaşık olarak 1960 larda, yani Sovyetler Birliği'ndeki yeni - kapitalist gelişme burjuva ideologlar için giderek daha gözle görünür bir hale geldiğinde ortaya çıkmış olması bir rastlantı değildir. Biz burada konvergenz teoricilerinin farklı görüşlerini incelemek istemiyoruz. Temelde hepsi aynı kapıya çıkmaktadırlar.

Konvergenz, yakınlaşma demektir. Kapitalizm ve sosyalizm toplum sistemleri arasında yakınlaşma şu anlama gelmektedir : her iki sistemin birbirine yakınlaşması ve sonunda üçüncü bir sistem, yeni bir sistem halinde kaynaşması, kırmızı ve beyaz renk karışımının pembe rengi vermesi gibi.

Konvergenz teorisi şu görüşü geliştirir : Çıkış noktamız, tüm gelişmiş kapitalist ve sosyalist sanayi ülkelerinde köklü değişiklikler doğuran ve buna uygun olarak her iki sistemin farklarını giderek ortadan kaldıran ve bu iki sistemi ortak bir sanayi toplumu halinde bir-

leştiren yeni endüstri devrimi (otomasyon, elektronik yöneltme vs.) olmalıdır. Üretim aygıtına, teknik yöneticiler egemendirler. Tüm üretim sürecini bunların yönetmesi sonucunda, sermaye sahipleri üretimin dışında kalmışlardır. Bu şekilde kapitalist üretim biçiminde kapitalistler ve sosyalizmde de sermaye sahibi olarak toplum, gereksiz hale gelmiştir. Her iki sistem kendi özel niteliklerini yitirmekte ve her iki sistemin olumlu yönlerinin benimsendiği ve bir «üçüncü sistem» halinde birleşildiği ortak bir orta-çizgide buluşmaktadır. Konvergenz teorisinin ana çizgileri kısaca bunlardır. Genel olarak iki ana görüş noktasına ayrılırlar : Bir küçük-burjuva ve bir de emperyalist konvergenz teori yorumu.

Kongergenz teorisinin küçük-burjuva yorumu, küçük-burjuvazinin kendi varlığını garantileme özleminden kaynaklanır. Bir yandan küçük-burjuvanın tekelci devlet kapitalizmi karşısındaki varlık kuşkusu ve öte yandan aynı zamanda sosyalist sistemi de reddetmesi, onu çözümsüz bir çelişkiye düşürür. «Küçük burjuva», diye yazar Marx Annenkov'a, «ilerlemiş bir toplumda ve kendi durumu nedeniyle zorunlu olarak, bir yandan sosyalist, öte yandan Ekonomist olacaktır; yani o, büyük burjuvazinin ihtişamıyla ve halkın ızdırabına duyduğu acıyla körlenmiştir...» Küçük burjuva, tekelci devlet kapitalizmine olan tüm eleştiriye rağmen, burjuva toplum sistemini korumak ister. Sosyalizmin, kendine uygun gelen bazı niteliklerinde de, sosyalist toplum düzenini tanımaksızın hak iddia etmek ister. Sosyalizm hakkındaki düşünceleri, kendi çelişkili durumundan kaynaklanır.

«Bu (küçük burjuva) sosyalizmi, modern üretim ilişkilerindeki çelişkileri en keskin bir görüşle inceler. Ekonomistlerin iki yüzlü bir şekilde kötüyü iyi gösterdiklerini meydana çıkarmıştır. Mekanik aletlerin ve iş-

bölümünün yıkıcı etkilerini, sermaye ve mülkün temerküzünü, aşırı üretimi, krizleri, küçük burjuva ve köylülerin zorunlu çöküşünü, proletaryanın yoksulluğunu, üretimdeki anarşiyi, servet dağılımındaki apaçık oransızlıkları, ulusların birbirleri arasındaki endüstriyel olarak yoketme savaşını, eski geleneklerin, eski aile ilişkilerinin, eski milliyetlerin çözülüşünü çürütülemez bir şekilde kanıtlamıştır.

Olumlu içeriğine rağmen bu sosyalizm yine de, ya eski üretim ve dolaşım araçlarını ve bunlarla eski mülkiyet ilişkilerini ve eski toplumu yeniden oluşturmak ister ya da modern üretim ve dolaşım araçlarını, bu araçlar tarafından parçalanmış olan, parçalanmaları gerekli olan eski mülkiyet ilişkileri çerçevesi içine zorla yeniden hapsetmek. Her iki durumda da o, gerici ve aynı zamanda ütopiktir.» (Marx/Engels : «Komünist Parti Manifestosu»)

Küçük burjuva, konvergenz teorisinde bir çözüm bulacağına inanır. Buna göre kapitalist sistem ve sosyalist sistem, sosyalizmin küçük burjuva için kabul edilebilir bazı kazançlarının benimsendiği ve tekelci kapitalizmin belli yanlarının reforma uğratıldığı bir ortak endüstri toplumu halinde içiçe geçinceye değin birbirine yaklaşacaktır.

Konvergenz teorisinin emperyalist yorumu ise, sosyalizmin tasfiyesi emperyalist siyasetinden hareket eder. Eskilerde bu siyaset ilkel bir anti-komünizm yönündeydi : İnsan düşmanı, kanlı canavarlar olan komünistlerin kökü kurutulmalıydı; yeteneksiz kimselerce yönetildiği için sosyalizm çökecekti ve ekonomiyi yıkacaktı; sosyalizmde insanlar ezilmekteydi ve kurtarılmaları gerekliydi. Bu ilkel anti-komünizm, sosyalizmin muazzam

gelişmesi sırasında, kabul edilebilir olmaktan çıktı. Sosyalist ülkelerin başarıları gerçeğiyle çelişkiye düştü.

Sovyet iktidarının varlığından itibaren emperyalizm, sosyalizmi içten aşındırmak ve burjuva ideolojinin sosyalist topluma sokulması yoluyla onu çözmek yönünde hiçbir girişimden geri kalmadı. Bu ideolojik saldırı işçiler ve köylüler arasında elbette ancak az bir başarı sağlayabildi. Ama kuşkusuz, bürokrasinin yeni egemen sınıfa, yeni tip burjuvaziye dönüşümünü hızlandırmada katkısı oldu. Emperyalist konvergenz teorisi, Sovyetler Birliği'nde ve Doğu Avrupa revizyonist ülkelerinde kapitalizmin restorasyonunu etkilemenin ve yeni kapitalist sistemi emperyalist sisteme bütünlemenin yollarından biridir. Bu emperyalist siyaset, revizyonist ülkelerde olayların daha yoğun bir şekilde incelenmesini ve bu yönde sistematik, ideolojik, siyasi ve ekonomik bir etkiye uygun düşen araçların araştırılmasını gerektiriyordu.

Emperyalistler, böyle bir sürecin uzun vadeli ve ancak kapitalizmin restorasyonunun gerçek gidişi gizlendiği taktirde etkin olacağını bilmektedirler. Böylece «sosyalizm», aniden kur yapılmaya layık oluverdi. «Sovyet Rusya» yerine artık «Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği» ve «Sovyet İşgal Mıntıkası» yerine de bundan böyle «Alman Demokratik Cumhuriyeti» denilmeye başlandı. Revizyonizm ve kapitalizmin restorasyonu ilerledikçe, bu gelişme, «demokratik sosyalizm» olarak gösterildi. Tüm ideolojik renklerde yanardöner dev bir sis bulutu, revizyonist ülkelerde kapitalizmin restorasyonu sürecini gizlemeli, örtbas etmeliydi; ilk olarak, kapitalizmin restorasyonunun rahatsız edilmeden yürütülmesinin ve Batı'nın kapitalist ekonomisiyle birbirine geçmesinin garantilenmesi için; ve ikinci olarak ta, kendi işçi sınıfı ve kendi emekçi halkı içinde gerçek sosyaliz-

min adının kötüye çıkarılması için. Bu şekilde emperyalist propaganda, sosyalizmin tasfiyesi olaylarını ve, bir yanda ekonomiye ve çalışma koşullarına kötü etkileriyle, öte yanda ayrıcalıklıların sağladığı avantajlarla kapitalizmin restorasyonunu «sosyalist kazançlar» olarak göstermektedir. Bu yolla, ferdi-kapitalist ülkelerdeki işçiler şaşırtılmak istenmektedir. Oysa bu işçiler sosyalizm hakkında, burada onlara yamanmak istenen sahte-sosyalizmle uyuşmayan görüşlere sahiptirler.

Konvergenz teorisi kendini emperyalizme, emekçi kitlelerin zihinlerinin bulandırılmasında bir ideolojik araç olarak sunmaktadır. Bu teori, burjuva ideolojinin, değişen bir duruma hünerli bir şekilde uymasıdır. Konvergenz teorisi, insan toplumunun gelişmesini, gerçekte bu gelişme başka biçimde oluşmasına rağmen, sosyalist ve kapitalist sistemin, birbirine eğilimi olan iki çizgi gibi yakınlaşmaları olarak açıklar. Oysa sosyalizm ve kapitalizm, ateş ile su gibi birbirlerinin zıddıdırlar. Bu ikisi birleştirilemez, biri diğerini reddeder. Ya sosyalizm veya kapitalizm; ortak bir üçüncüsü mevcut değildir. Lenin 1919 da «Demokrasi Ve Diktatörlük Üstüne Tezler»-de apaçık bir şekilde şöyle söylüyordu :

«...kapitalist toplumda, temelinde yatan sınıf mücadelesinin biraz şiddetlenmesi sırasında, burjuva diktatörlüğü ile proletarya diktatörlüğü arasında bir araşey olamaz. Herhangi bir üçüncü hakkında hayal, gerici bir küçük-burjuva sızlanmadır.»

Bu nedenle konvergenz teorisi, kitleleri sınıf mücadelesinden alakoymak için başvurulan bir hiledir. Öyle ya demektedirler, madem kapitalist ve sosyalist sistem kendiliğinden birbirine yaklaşmaktadır, öyleyse sömürülen ve ezilen kitleler neden kapitalist egemenliğin yok-

edilmesi için ve sosyalizm uğruna hâlâ mücadele etsinler ki! Son tahlilde konvergenz teorisinin küçük burjuva yorumunun özü de burada yatmaktadır. Küçük burjuva konvergenz teoricilerinin, görüşleriyle bunu gerçekten mi savunuyor, yoksa emir üzerine mi böyle davranıyor olduklarının önemi yoktur. Marx'ın daha 1852 de, yani 120 yıl önce söylemiş oldukları, küçük burjuva konvergenz teoricilerine tıpatıp uymaktadır :

«Sosyal - demokrasinin tuhaf niteliği, demokratik - cumhuriyetçi kurumların, iki aşırılığa sermaye ve ücretli işe, her ikisine birden son vermekte değil, aksine bunların çelişkisini hafifletmek ve bir uyuma dönüştürmekte araç olarak talep edilmesinde yatar. Bu amaca ulaşmada ne kadar çeşitli tedbirler önerilirse önerilsin, kendini ne kadar, daha az veya daha çok devrimci görüşlerle yaldızlarsa yaldızlasın, içerik aynı kalır. Bu içerik, toplumun demokratik yoldan değiştirilmesi, ama küçük burjuvazinin sınırları içinde bir değişikliktir. Ancak küçük burjuvazi ilke olarak bencil bir sınıf çıkarı peşinde koşuyormuş yollu darkafalı bir görüşe düşülmemelidir. O daha çok, kendi kurtuluşunun özel koşullarının, içinde bizzat modern toplumun kurtarılabileceği ve sınıf mücadelesinden kaçınılabileceği genel koşullar olduğuna inanır.» (Marx : «Louis Bonaparte'ın Onsekizinci Brumaire'i»)

Sınıf mücadelesinden kaçınmak, sosyalizmden vazgeçmek demektir. Bu nedenledir ki konvergenz teoricileri de anti-emperyalist eğilimli olsalar dahi, tekelci devlet kapitalizm uğraşılarını sürdürmektedirler. Bu, iki büyük sınıf arasındaki, yani burjuvazi ve proletarya arasındaki küçük burjuva pozisyonun çelişikliğini niteler. «Böyle bir küçük burjuva, çelişkiyi tanrılaştırır, zira çelişki onun varlığının temelidir. Bu yalnızca, hareket

haline geçirilmiş sosyal çelişkidir. Küçük burjuva, pratikte olanı, teoriyle haklı çıkarmak zorundadır. (Annenkov'a Mektup'ta Marx)

Revizyonist ülkelerde kapitalizmin restorasyonu gerçeğinin konvergenz teori sayesinde gözlerden gizlenmesinin, revizyonistlerin de işine geldiği düşünülebilirdi, ama durum böyle değildir. Tam aksine. Restorasyonun sürtüşmesiz bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için, Batı'nın kapitalizmine yakınlaşmayı belirten en ufak şeyden bile kaçınmaları gerekmektedir. Revizyonistler, revizyonizm hain çizgisini maskelemek veya gizlemek için sosyalizm ve marksizm - leninizm yaftasını boyunlarına asmak zorundadırlar. Yeni tipte kapitalizmi getirmiş olmalarına rağmen hâlâ eskisi gibi «sosyalist» kuruluştan, hatta «komünizmin kuruluşu»ndan demvurmaktadırlar. AKP, tezlerinde «çalışmalarını Marx, Engels ve Lenin teorisine» dayandırdıklarını açıklamaktan, ama bunu izleyen tezlerine Marksizm - Leninizmi değiştirmektedir. Brejnev XXIV. Parti Kongresi'nde şöyle diyordu :

«Bugün sosyalist dünya sistemini oluşturan devletletlerde perçinlenmiş olan sosyalist toplum düzeni, kapitalizmle tarihi mücadele içinde, kendi büyük yaşama gücünü kanıtlamıştır.» Ve bu da, yeni tipte kapitalizmin restorasyonu gerçekleştirildikten ve sosyalist toplum düzeni yokedildikten sonra ilan ediliyordu. Revizyonistler, «kapitalizmle tarihi mücadele»yi reddetti ve sosyalizme ihanet ettiler. Bu ihaneti açıkça itiraf etmiş, proletarya diktatörlüğünün kaldırılmasını kamu oyu önünde ilan etmiş, kapitalizmin restorasyonunu adını koyarak açıklamış ve açıkça ilan etmiş olsalardı, hiç kuşkusuz süpürülüp atıldıklarının günüydü. Bu nedenle marksizm - leninizme ve sosyalizme olan alçak ihanetlerini, «mark-

sizm - leninizm teorisinin geliştirilmesi» olarak satmaya girişmek suretiyle Sovyet kitlelerini yanıltmak zorundalardı. Bu çaba, konvergenz teorisine ters düşmektedir, oysa her ikisi de, gerek konvergenz teorisi ve gerekse revizyonist teori, ideolojik olarak aynı amacı izlemektedirler: kitlelerin yanıltılması. Yukarıda sözedilen nedenlerle revizyonistler, konvergenz teoriye karşı çıkmaktadırlar. Profesör Hager (SED'in en hararetli revizyonistlerinden biri) SED Merkez Komitesi'nin Ekim 1968 deki 9. Genel Heyet Toplantısı'nda şöyle diyordu :

«Sosyalist ülkelerin, bilimsel-teknik devrimin (daha doğrusu: kapitalizmin restorasyonunun -yaz.) gerçekleştirilmesinde aldıkları tüm önlemler, plânlamanın ve yönetimin yeni biçimleri ve yöntemleri, sosyalizmde ilerleme (sosyalizmin tasfiyesi -yaz.) önlemleridir, yoksa —konvergenz teeoricilerinin iddia ettikleri gibi— kapitalizme yakınlaşma yolunda yapılan değişiklikler değil. Bir kapitalizm ve sosyalizm bileşimi olamaz, aksine, her iki toplumsal sistemin farklılıkları büyümektedir.»

Revizyonistler, kapitalizmin restorasyonunun maskelenmesinde ve kitlelerin yanıltılmasmda kendi yöntemlerini, emperyalist konvergenz teoricilerinin yöntemlerinden daha etkin bulmakta, bu teoriyi bu nedenle reddetmektedirler. Bu teorinin reddinde revizyonistlerin nedenleri, konvergenz teoride, restorasyonu daha etkin bir şekilde ilerletebilmek ve revizyonist ülkelerin yeni kapitalist ekonomilerini giderek kendi sistemlerine birleştirmek amacıyla bu ülkelerdeki kapitalizmin restorasyonuna ilişkin olayları maskeleme emperyalist çabasını gören marksist-leninistlerin red nedenlerinden bambaşkadır. Revizyonistler, konvergenz teorisi yüzünden dikkatlerin, henüz sonuna dek gerçekleştirilmemiş ve perçinlenmemiş olan kapitalist restorasyona çekile-

ceğinden ve kitlelerin sosyalizme ve marksizm - leninizme yapılan ihanetin farkına varabileceğinden, yani tam da kendi yanıltma manevralarıyla önlemek istedikleri şeyin başlarına gelmesinden korkmaktadırlar. Bu nedenledir ki revizyonistler, sanki revizyonist ülkelerde hâlâ sosyalizm varmış gibi, sanki hâlâ marksizm - leninizm temelinde bulunuyorlarmış gibi, konvergenz teorisine karşı çıkmaktadırlar. Emperyalistlerin aldatma - manevrası olarak konvergenz teorisi bu görünüşle, revizyonistlerin aldatma-manevralarıyla çelişkiye düşmektedir, oysa her ikisi de aynı şeyi istemektedirler : kapitalizmin hizmetinde, kitlelerin kafalarını bulandırmak.

2. Evrim Teorisi - Kapitalizmin Restorasyonunun Ve Kapitalist Temelde İşbirliğinin İlerletilmesi Yönünden Amerikan Siyaseti

Konvergenz teorisi emperyalizmin, revizyonist ülkelerde kapitalizmin restorasyonunu ve emperyalist sistemle bütünleşmesini teşvik politikasını gerçekleştirdiği tek teori değildir. İkinci önemli teori evrim teorisidir. Her iki teori de esas olarak Amerikan dışişleri bakanlığı plânlama dairesinden etkilenmektelerse de, muhtemeldir ki evrim teorisi, Amerikan politikası için uygulamada daha büyük bir öneme sahiptir.

Evrim teorisinin kurucusu, gerçek sosyalist gerekse kapitalist her iki sistemin birlikte değişim süreci anlamındaki konvergenz teorisini reddeden Profesör Brzezinski'dir. Kendisinin evrim teorisi, sosyalist sistemde bir değişimden ve kapitalist temelde birleşme olanağından hareket eder. Daha Ekim 1959 da John F. Kenndy

bir konuşmasında, «eğer Doğu Avrupa'da özgürlük yalnızca barışçıl bir dönüşümle ortaya çıkabilecekse, bu gayet yavaş ilerleyen evrimi teşvik etmek üzere biz ne yapabiliriz?» diye sorduğunda böyle bir evrim olanağına işaret etmekteydi. Brzezinski Kennedy'nin bu amacına ulaşmak için, Avrupa'da Amerikan emperyalizmi için pratik bir politika geliştirdi. Bu nedenle evrim teorisi birçok bakımdan konvergenz teorisinden daha ilginçtir.

New York'ta Kolumbia Üniversitesi «Research Institute on Communist Affairs» («Komünist Konuları Araştırma Enstitüsü») direktörü Profesör Brzezinski, 1966 yazında, Amerikan dışişleri bakanlığı plânlama dairesinde görevlendirildi. «Alternative zur Teilung» («Bölünmeye Alternatif») adlı kitabının önsözünde, kitap kapağının iç yüzünde, kitabın politik çizgisi şöyle özetlenmektedir :

«Yazar bu eserinde, Avrupa'nın bölünmesinin önünü almak için iyi düşünülmüş, mantıklı bir plân ortaya koymaktadır. Bunda iki varsayımdan hareket etmektedir: Bunlardan birincisi, komünist etkinliğin kolayca yokedilemeyeceği ve bu nedenle Almanya'nın yeniden birleşmesinin de doğrudan siyasal eylemlerle sağlanamayacağı yönünde Batı'nın verdiği hükümdür. İkincisi, Stalin'in ölümünde sonra Doğu Avrupa'da başlayan ve komünist parti yöneticilerinin, Batı Avrupa ülkelerinde başarılı komünist devrimlere olan umutlarını kaybettikleri büyük siyasal değişim sürecidir. Gerek Doğu ve gerekse Batı Avrupa'da yeni hükümlerden, bu kıtanın ayrılmış parçalarını yeniden biraraya getiren yeni perspektifler ve bununla birlikte Almanya'nın yeniden birleşmesi yönünde de yeni perspektifler oluşmaktadır.»

Dikkate değer bir şekilde, 1968 ilkbaharında Dubçek kliği tarafından, bir dizi konferans vermek üzere Prag'a ve Çekoslavakya'nın diğer şehirlerine davet edilmiş ve konferansları komünistlerce alkışlarla karşılanmış olan Profesör Brzezinski, yukarıda özetlenen politik çizgiyi ABD hükümeti için geliştirmişti. Burada, Amerika'nın «Avrupa'da yumuşama» politikasının en önemli nedenlerinden birini görmekteyiz. Federal Almanya Cumhuriyeti burada ne gibi bir rol oynamaktadır? Buna ilişkin olarak Profesör Brzesinski şunları yazıyor :

«Doğu Avrupa'da ulusal bencil çıkarlara genel komünist hedeflerin önünde bir yer verilmesi gerçeği, Doğu Almanya'nın giderek diğer Doğu Avrupa ülkeleri tarafından yalnız bırakılması yönünde doğrudan pratik bir sonuç verdi. 1963 ve 1964 yıllarında Federal Almanya Cumhuriyeti, bazı Doğu Avrupa ülkelerinin süregelen ekonomik sıkıntılarından ve Sovyetler Birliği'nin yatırım ihtiyaçlarını karşılamadaki yeteneksizliğinden yararlanmayı ve Polonya, Macaristan, Romanya ve Bulgaristan ile ticaret anlaşmaları yapmayı başardı. Doğu Avrupa'lı ortaklar bu anlaşmalarda, Batı Almanya'nın talebi olan, Batı Berlin'i şekil olarak anlaşmanın kapsamına almayı, başta bir kararsızlıktan sonra kabul ettiler. Ticaret anlaşmalarının sonucu olarak Doğu Avrupa başkentlerinde, Federal Almanya Cumhuriyeti ve Batı Berlin'i temsil eden ve tadil edilmiş diplomatik bir statüye sahip batı alman ticaret heyetleri kuruldu. Bu anlaşmalar Doğu Almanya'nın, Batı Alman hükümetinin saldırgan ve darbeci amaçlar izlediği ve Batı Berlin'in anlaşmalara dahil edilmesinin Doğu Almanya'ya yönelik olduğu yollu resmi uyarılarına rağmen yapıldı...»

Daha sonraları Brandt/Scheel - hükümetinin Doğu Anlaşmaları'yla apaçık hale gelen, «yumuşama» siya-

setinin DAC'in sırtından yapılması gerektiği yönündeki eğilim, daha o zamandan iyice belirginleşiyordu. Savaş sonrası dönemde Amerikan Sovyet gerginliğinin en yüksek noktası olan Küba-Krizi'nin, Kruşçev'in Kennedy'ye boyun eğip atom füzelerini Küba'dan çekmesi sonucunda sona ermesi, bu politikanın çıkış noktasıydı. Daha o zamandan itibaren «yumuşama» eğilimi başladı ve amerikan siyaseti, sosyalizmin temellerini daha hızlı ve daha köklü bir şekilde yıkmak ve başlamış olan kapitalist restorasyonu ilerletmek için, Sovyetler Birliği'nde kapitalizmin restorasyonunu teşvik politikası halinde gelişti. Bu süreç nasıl işledi? Bu konuda Profesör Brzezinski şöyle diyor :

«Doğu'da en çok Polonya, Macaristan ve özellikle de Yugoslavya, Batı'nın sıkı ilişki isteğine uygun ses veriyorlardı. Batı'da İngiltere, Fransa ve Almanya inisiyatifi ele aldılar. En yakın zamanda İtalya da, özellikle Balkanlar'da, bu çabalara katıldı. Fransa özellikle, fransız profesör ve doçentlerin bazı önemli kurumlarda öğretim görevlisi olarak bulundukları Polonya ve Sovyetler Birliği'nde aktifti. Almanya özellikle Çekoslavakya'yla, ama Polonya ve daha dar bir çerçevede diğer Doğu Avrupa ülkeleriyle de, bunlarla resmi kültür anlaşmalarının olmamasına rağmen —ama belki de böyle anlaşmalar yapmamış olduğundan— geniş ilişkiler kurmayı başardı.»

Yine de Profesör Brzezinski, kapitalistleri, abartılmış umutlara karşı uyarmıştı. Orta Avrupa ülkelerinde revizyonist yöneticilerin, halkın direnciyle karşılaşmaksızın, bugünden yarına kapitalizmi getiremeyeceklerini ve iyice yerleştiremeyeceklerini kavramıştı. Kitabın, «Yeni Tip Kapitalizmin, Sosyal emperyalizm Halinde Gelişmesi» bölümünde gördüğümüz gibi, bu ülkelerin

bazılarında, yeni tip kapitalizmin sağlamlaştırılmasının uzun bir süreç oluşturmasına neden olacak şekilde bazı zorluklar çıkmıştı. Her şeyden önce, kitleleri yatıştırmak için onlara maddi teşvikler vererek ekonomik durumu düzeltmek gerekiyordu. Bu nedenledir ki Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa ülkelerinin revizyonist yöneticileri özellikle Batı'nın «ekonomik Yardımı»na ilgi duyuyorlardı. Eski sosyalist ülkeler, henüz revizyonistlerce yönetilmezden önce de kapitalist devletlerle ekonomik anlaşmalar yapmışlardı, ancak sağlam bir sosyalist ideoloji temelinde. Revizyonistler marksizm - leninizmi yalnızca içerde terketmekle kalmadılar, kapitalist dışarıyla olan ilişkide tüm sosyalist ilkelere sırt çevirdiler. 1.6.1964 tarihli bir yorum, Yugoslavya ve batı lisanları temelinde Yugoslav üretimi için genişletilmiş batı kredilerinin, «sosyalizmin kuruluşu» ile uzlaşabilir olduğunu iddia ediyordu. Böylece bu ülkelere kapitalist sızma, revizyonist ülkelerle kapitalist tekeller arasındaki anlaşmalar yoluyla ekonomik olarak sürdürüldü. Daha 1964 te Romanya'nın kapitalist Batı ile dış ticareti, toplam dış ticaretinin % 35 i tutarındaydı. 1964 Haziran'ında, Amerikan kredi garantisiyle ABD' den endüstri donatımları satın almayı öngören bir Amerikan Romen anlaşması yapıldı. Yavaş yavaş rayına oturan bu gelişmeyi Profesör Brzezinski şu kelimelerle anlatıyor :

«Endüstri gelişiminin ideolojik olmayan karakteri, bugün Avrupa'nın siyasal bölünmesinin dayandığı ideolojik yapıyı tehdit etmektedir. Uluslararası politikanın, esas olarak kendi ülkelerinin ekonomik gelişmesiyle meşgul olan Doğu Avrupa'ya ve Doğu Avrupalı partilere geri dönüşü komünist bloğun, dünyanın ikiye bölünmesi şeklindeki geleneksel Leninist görüşe uyan yö-

nelimini şimdiden sarsmaktadır. 1964 te Cenevre'de yapılan Birleşmiş Milletler Dünya Ticareti Konferansı'nda Romen delegesi, üye devletlerin 'toplum ve ticaret sistemlerine bakılmaksızın, 'gelişim düzeylerine göre' gruplandırılmalarını önermişti. Yani, ideolojiden önce ekonomiye üstünlük tanıyordu... Ulusal politikanın bu artan vurgulanması, komünist (revizyonistler kasdediliyor -yaz.) yönetimlerin, ikiye bölünmüş bir dünya şeklindeki ideolojik olarak etkilenmiş bir manzarayla ve doktriner ekonomik uygulamalarla fazla uğraşmaksızın, ekonomik ikilemlerinden çıkış yolları arayacaklarını akla yakın kılmaktadır.»

Yani sosyalist ideolojinin revizyonist yöneticiler tarafından terkedilmesi, kapitalist ekonomik yardımın önşartıydı. Sonuç, revizyonist ülkelerin batı endüstri ülkeleriyle olan dışticaretlerinde, aşağıdaki rakamların da kanıtladığı gibi, önemli bir yükselmeydi. (Parantez içindekiler : toplam ihracat veya toplam ithalata olan yüzde oranı).

MİLYAR DM	1959	1969
ihracat	7,76 (16,6)	23,96 (23,8)
ithalat	9,65 (20,1)	24,44 (22,4)

1971 ortalarında Moskova'da, diğer yöneticilerle Doğu ticaretinin olanakları hakında sondajlar yapmış olan Dresdner Bank'ın yönetim heyeti sözsücü Jürgen Ponto, «Wistschaftswoche» dergisinin kendisiyle yaptığı bir görüşmede şöyle diyordu :

«Rusya'nın hedeflerine ulaşmak için, dünya ticaretiyle, dünya ekonomisiyle daha çok bütünleşmek zorunda olduğunu kaçınılmaz birşey olarak görüyorum. Böyle bir bütünleşme süreci normal olarak, bizim ekonomik düze-

nimize salt devlet ekonomisi düzeninin olduğundan daha yakın olan güçleri hür kılacaktır. Ve son tahlilde, karşılıklı olarak açılmış ekonomi alanları olmaksızın sürekli bir barış ta zaten düşünülemez.» Buna ek olarak, ekonomik sızmanın yanısıra, kültürel ilişkiler temelinde burjuva ideolojinin akışı da desteklenmeliydi. Ekonomik ve kültürel ilişkiler Amerika'nın, restorasyonu destekleme siyasetinin en önemli araçlarıydılar. Böyle bir siyaset ilk kez ancak, revizyonistler Sovyetler Birliği'nde iktidarı gaspettiklerinde başarılı olabildi. Lenin ve Stalin zamanında tüm bu gibi girişimler başarısızlığa uğramıştı. İlk olarak Kureşçev'in ihanetinden, revizyonizmin yerleştirilmesi ve SBKP XXII. Parti Kongresi'ne değin bir sistem haline getirilmesinden sonra ve Küba Krizi ile neticelenen Kruşçev macerasından ve bu krizi izleyen boyun eğmeden sonradır ki ABD'nin yeni Doğu Avrupa siyasetine fırsat doğmuştu. Brzezinski bu siyaseti şöyle karakterize ediyor :

«Birleşik Devletler'in yeni Doğu Avrupa siyaseti, salt lafta bir düşmanlığın komünist rejimi devirmeyeceği, ve Doğu Almanya ve Macaristan'daki olayların, Batı'nın zor kullanmak arzusunda olmadığını göstermiş olduğu varsayımına dayanıyordu. Birleşik Devletler, komünist hakimiyetin çökmesini beklemek yerine bundan böyle, komünist ülkelerde tek tek ve sovyet blokunda tüm olarak, evrimci değişiklikleri desteklemek istiyordu. Bu siyasetin izlenmesi sırasında, Sovyetler Birliği'yle ve bazı Doğu Avrupa ulusları ile kültürel ilişkileri güçlendirmede Batı Avrupa devletlerinden önce inisiyatifi ele aldı. Resmi bir rapora göre, Polonya ile ve daha sonra da Sovyetler Birliği ile özel olarak sıkı ilişkiler gelişti. Bunu uzun arayla diğer Doğu Avrupa devletleri izlediler...»

Burada, ekonomik siyasetin ideolojiye nasıl sıkı sı-

kıya bağlı olduğunu görmekteyiz. ABD emperyalizmi, revizyonist ülkelerde kapitalist restorasyonun yalnızca ekonomik yoldan desteklenemiyeceğini çok iyi bilmektedir. İlk olarak burjuva ideolojisiyle sızmak, kültürel ilişkiler yolundan sızmak gerekiyordu.

Kültürel ilişkiler, bilim adamları değiş-tokuşunu getirdi. Bu iş için Ford-Vakfı 1964 te yuvarlak hesap 2,3 milyon Dolar sağlamıştı. 1956 dan 1964 e değin 5 500 amerikan ve 4 600 sovyet bilim adamı değiştokuş edildi. Tüm bunlar kapitalizmin restorasyonunun teşvikine hizmet ediyordu ve karşılıklı «yumuşama politikası» temelinde işliyordu. Profesör Brezzinski şu yargıya varıyor :

«Bu nedenle Birleşik Devletler, yumuşamayı, Sovyetlerin Avrupa'nın bölünmesine olan ilgilerinin azaltılması için düşünülmüş bir siyaset **aracı** olarak görmek zorundalardı. Yumuşama, Avrupa ve Almanya'nın bölünmüşlüğüne son verecek adım, yani avrupalıların asla muhalefet edemeyecekleri bir hedef için çıkış noktası olmalıydı...

Yumuşama siyaseti, Küba Krizi'nden sonra Batı'ya, Doğu Batı ilişkileri ana sorununu ele almada daha iyi olanaklar dağladı. Amerika inisiyatifi ele alarak, Avrupa siyasetini geniş bir çerçevede gördüğünü ısrarla vurguladı ve böylece Doğu devletlerinde Doğu ve Batı arasında sıkı ilişkilere olan eğilimleri destekledi. Bu inisiyatif ekonomik alanda olmalıydı, zira ekonomi Doğu Avurapa'nın bam teliydi ve Doğu ile Batı arasında ekonomik işbirliği imkanı Doğu Avrupa'da belirli bir idcolojik saygınlık kazanmıştı...

Böyle bir girişim, Batı'nın ekonomik gücünden ve Doğu'nun ekonomik sıkıntılarından yararlanmaktaydı

-ve elbette, **Doğu Avrupa'da, komünist ideolojinin saygınlığı azaldığı ölçüde güçlenen Avrupa-düşüncesinin (burjuva ideolojisi -yaz.) büyüyen cazibesinden.** Avrupalıların, bu ortak çalışmaya katkıda bulunmaya hazır olduklarını ummak için gerekli neden vardır.» (altı yazar tarafından çizildi).

Sovyetler Birliği'nde ve diğer Doğu Avrupa ülkelerinde başlamış olan kapitalist restorasyonun ekonomik yardımla ve ideolojik araçlarla desteklenmesi ve bu revizyonist ülkelerin Batı'nın kapitalist sistemiyle birleştirilmesine başlanılması şeklindeki Amerikan siyasetini, burada tüm açıklığıyla ilân edilmektedir. Buna, giderek daha da sıkı bir işbirliği yoluyla ulaşılacaktı. Amerikan siyaseti bu plânda, bu ülkelerde kitlelerin eski sosyalist eğitimlerinin, revizyonist siyasetle aşındırıldığı yada yokedildiği ve sosyalist bilincin yerini geniş ölçüde burjuva ideolojiye bıraktığını varsayıyordu. Profesör Brzezinski bunu apaçık söylemektedir :

«Batı Avrupa ile yeniden birleşmek düşüncesi, Doğu Avrupalı halklarda büyük bir coşku uyandırıyordu. Bu plânın ekonomik olanakları, aralıksız krizlerin peşlerini bırakmadığı Doğu Avrupalı iktisatçılar için çok çekiciydi. Plânın ekonomik niteliği siyasal yönetimin de kuşkusunu azaltıyordu... Böyle çok taraflı bir ekonomik işbirliği, harekete geçirildiği ve bir kaç yıl da işlediğine göre, Avrupa'nın daha birçok siyasal sorun ve güvenlik problemlerinin barışçıl çözümü için bizzat bir temel de teşkil edebilir.»

Bunlar yazıldığından bu yana birkaç yıl geçti. Bu sürede olan nedir? Amerikan plânının adım adım gerçekleştirilmekte olduğunu anlayabilmemiz için Brandt/Scheel-hükümetinin yalnızca son yıllardaki Doğu siyasetini gözönüne getirmemiz yeterlidir. Ticaret sözleşme-

leri(Aralık 1969 da Romanya ile beş yıllık ticaret sözleşmesi; Ekim 1970 te Polonya ile ticaret anlaşması; 1970 sonunda Macaristan'la, 1971 ilkbaharında Bulgaristan ve Çekoslavakya ile ticaret sözleşmeleri), Alman Sovyet anlaşması ve Berlin sorununun «yoluna koyulması» yoluyla güçlenen ekonomik ilişkiler, yeni inisiyatifin aşamalarının niteliğini belirlemektedir. Burada, bu inisiyatifin revizyonist kesimde farklılıklar doğuracağı, Moskova'nın revizyonist pozisyonunda bir güçlenme ve Doğu Berlin'deki revizyonist yönetimin direncinde bir zayıflama hesaplanmaktadır.

Doğu Avrupa'yla ilişkiler daha da sıkılaştırılmak istenmektedir. 1970 te Alman Endüstrisi Federal Birliği'nde 80 üyeli bir Romanya-Komitesi kuruldu ,aynı komitelerden 1971 sonundan 1972 ilkbaharına kadar Çekoslavakya, Macaristan ve Bulgaristan için de öngörüldü. Bu ekonomik ilişkilerin yanısıra parlamento grupları tarafından da siyasal ilişkiler oluşturulmaktadır. Şubat 1971 de, 104 SPD, 39 CDU/CSU ve 16 FDP üyesinden oluşan bir Alman Sovyet Parlamento-Grubu kuruldu, Haziran 1971 de de 31 SPD, 25 CDU/CSU ve 6 FDP milletvekillerinden oluşan bir Alman-Romen Parlamento Grubu. Bunları, Alman Polonya ve Alman Çekoslavak milletvekili grupları izledi.

Şunu saptamaktayız: Amerikan siyasetinin, Alman tekelci sermayesinin yardımıyla desteklenmesi için, tüm revizyonist ülkelerin Batı'nın kapitalist sistemiyle giderek bütünleşmesini hazırlamak ve yürütmek için esas olarak iki yoldan yararlanılmaktadır :

a) **Batı'nın kapitalist ekonomik yardımı yoluyla ekonomik sızma.** Bu, ticaret sözleşmeleri, uzun vadeli kredi sağlama (İngiltere Sovyetler Birliği'ne, pratik ola-

rak kalkınma yardımı sayılabilecek 15 yıllık bir kredi sağladı; İngiltereyi yedi yıllık kredilerle Japonya, Danimarka ve Fransa izlediler.), sermaye yatırımları ve ortak üretim anlaşmaları (işbirliği) yoluyla olmaktadır.

Sosyalist ve kapitalist ülkeler arasında bugün olduğu gibi eskiden de ticaret ilişkileri olduğu itirazı ileri sürülebilir. Evet, eskiden de vardı, ancak, devlet dış ticaret tekelinin sıkı denetimi altında. Profesör Brezezinski bu noktada, amerikan siyasetinin yürütülmesinde önemli bir engel görüyor : «Komünist devletler, dış ticarette tekelci devlet sistemini yeniden bir gözden geçirmeye hazır olmadıkları sürece... anlamlı bir Doğu - Batı ticaretinin gelişebilmesi şüphelidir. Bu nedenle şunu talep ediyor; «Önce komünist devletlerin batılı müteşebbise gereken uygun havayı yaratmaları gerekir: ekonomik yöneticilere, ekonomik verilere kolayca yanaşabilme ve fabrikaları inceleme olanağı.» Yani ülke ekonomisi hakkında tam bir bilgi sahibi olmak. Bu konuda işler en iyi yolda yürüyor. «1970 sonunda 20 den fazla Batı Avrupa firma ve teşebbüsü, Moskova'da devamlı temsilcilikler bulundurmaktalardı» diye ifşa ediyor bize Ivan Ivanov Teknolojik kooperasyonların sayısı da durmaksızın yükselmektedir. Bu konuda Ivan Ivanov şöyle diyor : «60 yıllarının ortasından itibaren, böyle kooperasyonlara ilişkin 400 den fazla anlaşma yapıldı. Bunların 20 den fazlası, ortak şirketler kurulmasıyla neticelendi.» Bu kooperasyonların görev alanları, ortak yapım, ortak üretim, teknoloji değiş-tokuşu vs. dir. Bu arada işbirliği, araştırma, üretim ve sürüm alanlarına da genişletilmiştir. Bugün Moskova'da Batı Kapitalist ülkelerinden 35 devamlı firma temsilciliği bulunmaktadır. FAC'den Hoechst Boya Fabrikaları, Siemens ve Mannesmann A.Ş., Moskova'da yetkili büro kurma izni almışlardır.

Çok geçmeden, 60 yıllarında revizyonist ülkeler birbiri ardına dış ticaret tehditlerini gevşettiler. Bunu Profesör Brzezinski memnuniyet içinde dile getiriyor :

«Değişen bu tutumlar ,ekonomik baskının, eski komünist görüşleri ve uygulamaları temelinden değiştirmeye muktedir olduğunu göstermiştir. Gerçekte bu değişikliklerle birlikte iç siyasal reformları da oluşmaktaydı. Doğu Avrupa ve Rusya'da batılı iş adamlarını kuşatan hava, 60 yıllarında dikkate değer bir düzelme göstermiştir. Bazı Doğu Avrupa devletleri, özellikle de Polonya ve Çekoslavakya, dışticaretlerinin yapısını değiştirmeye başladılar, tüm komünist devletlerin de bu örneklere katılacakları beklenir.»

Revizyonist ülkelerde şimdiden dış ticaret tekelini çözme eğilimleri mi vardır? Evet, bu eğilimler vardır. Hattâ bunu açıkça dile getiren revizyonist iktisatçılar bile vardır. En açık konuşan da, Trencin (Slovakya) Birleşik Giyim işletmesi genel direktörü Pavol Mazanik'tir. Kendisi gelecekteki dış ticaret ilişkileri hakkında şu görüşü taşımaktadır :

«Ticaret organlarının tekel durumunun, gerek iç ve gerek dış pazarda işletmelere daha büyük sürüm olanakları sağlayacak şekilde çözüşeceği kanısındayım...

Dış ticaret ilişkilerinde işletmelere, ürünlerin yurt içinde direkt olarak satışını sağlayacak kendilerine ait bir satış-mekanizması kurma olanağının verilmesini şart saymaktayım, ve hattâ dışticaret ilişkileri konusundaki işletmeler dışındakilere de. Yurt dışı ticaret ilişkilerinin etkinliği, paramızın serbestçe tahvil edilebilir olmasına bağlı olacaktır sanmaktayım.» («Moderni Fizeni» dergisinin görüş anketinden).

Bu, sosyalist ekonominin dışticaretin devlet tekelinde olması şeklindeki en önemli temellerinden birinin ortadan kaldırılması demektir. Bu da, ferdi-kapitalist yabancı ülkelere kapı ve bacayı açmak anlamına gelir.

b) **Batı kültürünün sokulması yoluyla ideolojik sızma.** Bu sızma, kültür anlaşmaları, hünerli radyo ve televizyon yayınları, küçük burjuva yaşam biçimine özendirme (bürokrasinin ayrıcalıkları bunu kolaylaştırmaktadır), sosyalist ahlâkın aşındırılması vs. Şeklinde sürdürülmektedir. Kapitalist yurt dışından burjuva ideolojinin ülke içine girmesi kolaylaşmaktadır, çünkü revizyonizm zaten burjuva ideolojinin bir türünü temsil etmektedir. Böylece, revizyonistlerin ideolojik sorunları ekonomik çıkarlara tabî kılmalarında şaşılacak bir yan yoktur. Sosyalist ideolojinin yıkılması içten ve dıştan elele sürdürülmekte ve amerikan siyasetinin yürütülmesini kolaylaştırmaktadır.

Yurt dışı burjuvazisi, sosyalist ülkelerin varolduğundan bu yana daima, kısmen ekonomik baskı araçlarıyla, kısmen avantajlı ekonomik tekliflerle ve yanısıra propagandanın tüm olanaklarıyla, sosyalist temelleri sarsmayı denemiştir. Sovyetler Birliği'nde Lenin ve Stalin yönetiminde SBKP sosyalizmin temellerinin sağlam ve proletarya diktrtörlüğü yoluyla garantilenmiş olarak kalmasını gözettiği sürece yurt dışı burjuvazisi bu girişimlerinde elbette hiçbir başarı sağlayamamıştı. Kapitalist çevrenin ekonomik ve ideolojik araçları başarıyla kullanması ilk kez ancak, Sovyetler Birliği'nde ve diğer Doğu Avrupa ülkelerinde revizyonist bir yönetim tarafından sosyalist temellerin adım adım aşındırılması sonucunda mümkün olabilmiştir.

3. Ekim Devrimi'nden Sonra Sosyalist İdeoloji Ve Kültürün Gelişimi.

Ekim Devrimi, maddi güç-ilişkilerini değiştirerek sosyalizmin kuruluşu için gerekli politik ve ekonomik koşulları yaratmakla kalmadı, ayrıca, o zamana değin hakim olagelmiş burjuva ideoloji ve kültürü de parçalandı. Ekonomik temelin yeniden şekillendirilmesiyle, toplumun üst yapısı da adım adım değişiyordu. Maddi yaşam, insan toplumunun manevi, siyasal, kültürel, ideolojik sürecinin temelidir. Toplumsal varolma, bilinci belirler. Marx, ideoloji ve kültürün bu maddi temelini, «Politik Ekonominin Eleştirisi»ne önsözde mükemmel bir şekilde açıklar :

«Yaşamlarının toplumsal üretiminde insanlar belirli, gerekli ve kendi iradelerinden bağımsız ilişkiler, maddi üretici güçlerinin belli bir gelişme derecesine uyan üretim ilişkileri kurarlar. Bu üretim ilişkilerinin tümü, toplumun ekonomik yapısını, yani hukuki ve politik bir üstyapının onun üstünde yükseldiği ve belli toplumsal bilinç biçimlerinin ona uydukları gerçek temeli oluşturur. Maddi yaşamın üretim biçimi sosyal, politik ve manevi yaşam sürecini tamamiyle belirler. **İnsanların varlığını belirleyen onların bilinçleri değil, tersine, insanların bilinçlerini belirleyen, onların toplumsal varlıklarıdır.** Toplumun maddi üretici güçleri, gelişmelerinin belli bir aşamasında, o zamana değin içinde hareket ettikleri mevcut üretim ilişkileriyle, veya bunun yalnızca hukuki bir ifadesi olan mülkiyet ilişkileriyle çelişkiye düşerler. Bu ilişkiler, üretici güçlerin gelişim biçimleri olmaktan çıkıp, üretici güçlerin köstekleri haline gelirler. Bu durumda sosyal devrim çağı başlar. **Ekonomik temelin değişmesiyle, muazzam üst**

yapının tamamı, daha yavaş veya daha hızlı bir şekilde çöker. Devrimlerin gözlenmesinde, ekonomik üretim koşullarındaki maddi ve doğa bilimlerine sadık olarak saptanabilen devrim ile, hukuki, siyasal, dinsel, sanatsal veya felsefi, kısaca, insanların bu çelişkinin bilincine vardıkları ve sonuna dek mücadele ettikleri ideolojik biçimler arasında daima ayırım yapmak gerekir. Bir birey hakkında, onun kendini nasıl gördüğüne dayanılarak ne kadar az hüküm verilebilirse, böyle bir devrim çağı hakkında da, onun kendi bilincinden hareketle o kadar az hüküm verilebilir, aksine bu bilincin, maddi yaşamın çelişkilerinden, toplumsal üretici güçler ile üretim ilişkileri arasındaki mevcut çelişkiden hareketle açıklanması gerekir.» (altı yazar tarafından çizildi)

Sınıfsal bir toplumda, tüm insanlar için aynı olan bir ideoloji ve kültür yoktur. Mao Zedung, Yenan'da 23.5.1942 de yapılan literatür ve sanat sorunları hakkındaki konferansın kapanış konuşmasında şöyle diyor :

«Bugünkü dünyada her kültür, her edebiyat ve sanat, sınıfsal bir bağımlılık gösterir ve belli bir siyasal çizgi izler. Sanat için sanat, sınıflar üstünde bir sanat, politika dışında veya ondan bağımsız olarak gelişen bir sanat gerçekte mevcut değildir.»

İnsanların maddi yaşamları farklılıklar gösterir ve sınıfsal duruma bağlıdır. Örneğin proletaryanın ve burjuvazinin maddi yaşamları temelden farklıdırlar. Bugünkü toplumumuzda bu ana sınıfların sınıfsal çıkarları uzlaşmaz bir çelişki içindedirler. Egemen sınıf olarak burjuvazi, kapitalist toplum düzenindeki egemen düşünceleri de bizzat belirler. Üretim araçlarının sahibi olarak egemen maddi gücü ve böylece aynı zamanda da egemen manevi gücü oluşturur. Egemen maddi güç olarak burjuvazi, toplumun maddi yaşamını belirler, iş-

çileri ve diğer emekçi tabakaları sömürür. Egemen manevi güç olarak ise toplumun manevi yaşamını belirler, işçi sınıfının ve emekçi halkın fikirlerini baskı altına alır, düşüncelerini özgürce ifade etmelerini kısıtlar, sınıfsal durumları hakkında hayallere kapılmalarını teşvik eder.

Burjuvazi ile proletaryanın maddi yaşamları nasıl temelden farklıysa, manevi yaşamları da öyle kökünden farklıdır. Bu konuda, «Komünist Manifesto»da şöyle deniliyor :

«İnsanların yaşam koşullarıyla, toplumsal ilişkileriyle, toplumsal varoluşlarıyla birlikte düş güçlerinin görüşlerinin ve düşüncelerinin, tek kelimeyle bilinçlerinin de değiştiğini kavramak için derin bir anlayışlılığa gerek var mıdır? Düşünceler tarihi, maddi üretime göre şekil değiştiren manevi üretimden başka neyi kanıtlar? Bir zamanın egemen düşünceleri, daima yalnızca egemen sınıfın düşünceleriydi. Tüm toplumu devrime uğratan düşüncelerden sözediliyor; bununla yalnızca, eski toplum içinde bir yenisinin unsurlarının oluşmuş olduğu, eski düşüncelerin çözülmesinin, eski yaşam ilişkilerinin çözülmesine ayak uydurduğu gerçeği dile getirilmektedir.»

Kapitalist toplum içinde yeni düşünceler, burjuvazinin egemen manevi gücüyle uzlaşmaz bir çelişki içinde olan devrimci düşünceler oluştu. Bu, marksizm - lenizm, devrimci proletarya ideolojisidir. egemen burjuvazinin burjuva ideolojisi, ezilen işçi sınıfının proleter ideolojisiyle en şiddetli bir mücadele içindedir. Bu, sınıfsal çelişkilerin manevi alanda dile getirilişidir. İşçi sınıfının ve emekçi halkın maddi yaşamının iyileştirilmesi veya değiştirilmesi yönünde ekonomik ve siyasal

alanda verilen sınıfsal mücadele, ideolojik ve kültürel alandaki sınıfsal mücadelede yansır; ve yalnızca burjuvazinin egemenliği sırasında değil, muzaffer proletaryanın iktidarı ele geçirmesinden sonra da. Lenin, proletaryanın, burjuva ideolojisi ve kültürüne karşı sınıfsal mücadelesinin temel tutarlılığını, «Proleter Kültür Üstüne»de açık bir şekilde dile getirmektedir.

«İşçi ve köylüler Sovyet Cumhuriyetinin tüm eğitiminde —gerek siyasal eğitim ve gerekse özellikle sanat alanında— proletaryanın kendi diktatörlüğünün hedeflerinin gerçekleştirilmesi, yani burjuvazinin al aşağı edilmesi, sınıfların ortadan kaldırılması, insanların insanlar tarafından her türlü sömürülmesinin yokedilmesi yönündeki sınıf mücadelesi ruhunun etkin olması gerekir... Yakın tarihin ve özellikle 'Komünist Manifesto'nun yayınlanmasından bu yana, yarım yüzyıldan fazladır süregelen tüm ülkeler proleterlerinin devrimci mücadelesi tarihinin tüm deneyleri yalnızca marksist dünya görüşünün, devrimci proletaryanın çıkarlarının - görüşlerinin ve kültürünün doğru bir açıklanması olduğunu çürütülemez bir şekilde kanıtlamıştır.

Marksizm, devrimci proletaryanın ideolojisi olarak dünya tarihindeki önemini, burjuva devrin en değerli kazançlarını hiçbir surette reddetmemesi, tersine, insan düşüncesinin ve insan kültürünün iki bin yılı aşan gelişiminin tüm değerini benimsemesi ve işlemesi nedeniyle kazanmıştır. Proletarya diktatörlüğünün her türlü sömürüye karşı son savaşının (pratik) deneyiyle donatılmış olarak yalnızca bu temelde ve bu yönde bir çalışma, gerçek bir proleter kültür oluşumu olarak tanınabilir. »

Kitlelerin ideolojik ve kültürel gelişimi, sosyalizmin maddi temelinin kurulmasıyle elele yürüyordu. Eski,

gerici burjuva ideoloji ve kültürü, burjuva toplumunun değerli kültürel kazançları yokedilmeksizin, radikal bir şekilde parçalandı. Proletaryaya yararlı olduğunca, eski kültürde ilerici olan ne varsa değerlendirildi. Sosyalist topluma uyan daha yüksek bir kültür doğdu. Emeğin yaratıcı niteliği, proleter kültürün yaratıcı gelişmesinde yansıdı, proleter kültür, işçi sınıfının maddi - pratik ve manevi çalışmasıyla sıkı bir bağ içindeydi. Kitlelerin sosyalist bilinci ne derece yüksekse, sosyalist kültür de o ölçüde daha fazla gelişir.

Kapitalizmin emperyalizm olarak, durgunluğa, çürümeye, asalaklığa olan eğilimiyle birlikte tekelci devlet kapitalizmi yönünde gelişmesiyle burjuva kültürü, kapitalist toplumun kültürel cürufu haline geldi. Kapitalist meta üretiminde kültürel eserler, sanat ve bilim de meta haline geldiler. Seri-üretime geçilmesiyle de, emperyalist yığın-kültürü üstünlük kazandı. Bu ruhsuz yığın-kültürü bir yandan kitleleri ideolojik olarak etkilemek ve sınıf mücadelesinden alakoymak amacını güderken, öte yandan da emperyalist toplumun siyasal, dinsel, kültürel ve felsefi üst-yapısının çöküşünü yansıtmaktadır.

Sovyet iktidarının varlığından bu yana emperyalist sistem, ideolojik ve kültürel etkileme yoluyla sosyalist temeli aşındırmaya, daha doğrusu parçalamaya uğraşmıştır. Emperyalizmin sosyalizme karşı bu ideolojik mücadele stratejisi, sosyalist sistemin ne askeri eylemlerle ne de ekonomik sabotajlarla yokedilemeyeceği saptandıkça daha da büyük bir önem kazandı.

Bu şekilde örneğin, 1950 ve 1951 yıllarında Münih'te, 2 600 memurun çalıştığı Amerikan radyo istasyonları «Radio Freies Europa» («Hür Avrupa Radyosu») ve «Radio Liberty» («Özgürlük Radyosu») kuruldu. Bu

radyo istasyonları Amerikan istihbarat servisince yılda 36 milyon Dolarla desteklemekteydi. Bu radyo istasyonları özellikle «soğuk savaş» yıllarında, o zamanların sosyalist ülkelerine sistemli bir yıkıcı propaganda yayınlamaya yarıyorlardı. Sosyalist ülkelerin, Amerikan emperyalizminin bu fesatçı stratejisine karşı mücadelesi ancak, sosyalist ideolojinin, geniş kitlelerin belirli bir kültür düzeyi temelinde geliştirilmesi ve perçinlenmesiyle başarılı olabilirdi.

Bu nedenle soyalist bir kültürün yaratılması, ülkenin ekonomik kuruluşu kadar önemliydi. Mao Zedung şöyle vurgular :

«Eskiyi yıkmaksızın, yeni hiç birşey kurulamaz; eskinin yolu kapatılmazsa, yeninin yolu açılamaz; eski durdurulmazsa, yeni ilerletilemez. Eski ve yeni kültür arasındaki mücadele, bir ölüm-kalım mücadelesidir. Yeni kültür, yeni politika ve yeni ekonominin ideolojik alanda yansımasıdır, yeni politikaya ve yeni ekonomiye hizmet eder.» (Mao Zedung : «Yeni Demokrasi Üstüne», Ocak 1940)

Yine de bu yeni kültürün yaratılması, sosyalist kuruluşun tüm diğer yanları kadar zordu, çünkü Çarlık Rusyası'nda halk kitleleri eğitimsiz ve kültürsüzdü. Ekim Devrimi'nden sonra sözkonusu olan, halkı burjuva kültürüne katmak değil, yeni bir kültür yaratmaktı. Bu nedenle siyasal ve ekonomik devrim kültür devrimiyle sıkı sıkıya bağlıdır. Yeni bir kültür, sosyalist bir kültür olmaksızın proleter devrim uzun bir süre dayanamaz. Siyasal ekonomik ve kültürel devrimler bir birlik oluşturur ve birbirlerine karşılıklı etkide bulunurlar. Sosyalist kültür, sosyalist siyaset ve ekonomiyi yansıtır. Sosyalist toplum yaşamının bu yansısı, devrimci

edebiyat ve sanatta belirir. Ancak bunu yaratmak, yazar ve sanatçıların konu ve kahramanlarını halkın yaşamından seçmeleri ve onları gerçekçi bir biçimde ortaya koymalarıyla mümkündür.

Lenin, yalnız ekonomik değil kültürel koşulların da varolmaması nedeniyle Sovyet halkının henüz «sosyalizm için olgunlaşmadığı»nı iddia eden Batı Avrupa sosyal-demokrasisinin tartışmalarını reddetti. Onlara şu yanıtı veriyordu :

«Eğer sosyalizmin yaratılması için belli bir kültür düzeyi gerekliyse (hiç kimsenin bu 'kültür düzeyi'nin nasıl olacağını söylememesine rağmen), işe devrimci yoldan böyle belli bir kültür düzeyinin koşullarını kazanmaktan başlamak ve ondan sonradır ki işçi - köylü iktidarı ve Sovyet düzeni temelinde ilerlemek ve diğer halklara yetişmekten bizi ne alakoyabilir.» (Lenin : «Devrimimiz Üstüne»)

Sovyetler Birliği'nde çok büyük bir kültür çalışması başlamıştı, içerik ve biçimi sosyalist yola yöneltmek için yeniye ulaşmak yolunda bir mücadele. Klara Zetkin ile bir görüşmede Lenin şöyle söylüyordu :

Lenin, halka «yeni» olarak sunulmak istenen burjuva sanat akımlarının sızmasına karşı koyuyordu. Klara Zetkin'e «bir 'barbar' gibi görünmek cesaretine sahibim» diyordu.

«Ekspresyonizmin, futurizmin, kübizmin ve diğer izm-lerin yapıtlarını, artistik dehanın en yüce vahiyleri olarak övemem. Onları anlamıyorum. Onlardan hoşlanmıyorum.»

Çeşitli burjuva sanat akımları, «manevi» özü ortaya koymak için sanatta maddi içeriği yoketmek eğili-

mindedirler. Sanatçılar gerçek bir şeyi değil, soyut bir şeyi, hayallerinde olan bir şeyi tasvir ederler. Böylesi bir burjuva sanat, halk için bir anlam taşımaz. Halkın, kendi maddi yaşamına ilişkin bir sanata, emekçi halkın yaşamı ve mücadelesinden hareket eden ve halk tarafından anlaşılan bir gerçekçi sosyalist sanata ihtiyacı vardır. Bu nedenle Lenin şunu talebediyor :

«Sanat halkındır. En derin köklerini geniş yaratıcı kitlelerde salmalıdır. Onlarca anlaşılmalı ve sevilmelidir. Onları duygularında, düşüncelerinde ve isteklerinde birleştirmeli ve yüceltmelidir. Onlar içinde sanatçılar uyandırmalı ve geliştirmelidir...

Sanatın halkı, halkın da sanatı kazanabilmesi için önce genel eğitim ve kültür düzeyini yükseltmemiz gerekmektedir...

Bizim işçi ve köylülerimiz... gerçek büyük sanata layıktır. Bu nedenle herşeyden önce : en geniş halk öğretimi ve halk eğitimi. Bu, yeni, büyük bir sanatın, biçimleri de kendi içeriğine uygun olarak oluşturan bir komünist sanatın gelişeceği bir kültür temeli ekmeğin temin edilmiş olması şartıyla yaratacaktır.» (Klara Zetkin.: «Lenin'le Hatıralar»)

Sovyetler Birliği'nde eski üst yapının üstesinden gelinmesiyle, sosyalist üst yapı temelinde yeni bir gerçekçi sosyalist sanat doğdu ve gelişti. İncelememizin II. Kitap'ında («Yeni Kapitalist Ekonomi» başlıklı kitap -çev.) sosyalist bilincin, sosyalist emek verimliliğinin itici gücü olduğunu açıklamıştık. Sosyalist bilincin kitleleri sarması ölçüsünde, toplumun ekonomik temeli de en parlak bir şekilde gelişmişti. Sosyalist toplumun üstyapısı da, sosyalist bilincin kitleleri, manevi yaşamın tüm alanlarında kavraması ve ilerletmesi ölçüsünde ge-

lişmiş ve sağlamlaşmıştı. Bu gelişim, güvencesini, işçi sınıfının maddi ve manevi gücünde, proletarya diktatörlüğünde bulmaktaydı.

4. Sosyalist İdeoloji Ve Kültürün Tahribedilmesi Ve Burjuva İdeolojisi Ve Kültürünün Sovyet Toplumuna Sızması.

Sovyetler Birliği revizyonist yönetiminin ihanetiyle sosyalist toplumun üst yapısı değiştirildi, proletarya diktatörlüğü kaldırıldı ve sosyalist ideoloji, marksizm - leninizm değişikliğe uğratıldı. Bu, toplumun ekonomik temelinin yeni tipte kapitalizmin restorasyonu yoluyla değiştirilebilmesinin şartıydı. Bu aynı zamanda, sosyalist ideoloji ve kültürün yıkılmasının da çıkış noktasıydı.

«...ya burjuva ya sosyalist ideoloji», der Lenin «Ne Yapmalı» da, «bir orta yol yoktur burada (çünkü, nasıl ki sınıf çelişkileriyle parçalanan bir toplumda sınıflar - dışı veya sınıflar - üstü bir ideoloji asla varolamazsa, insanlık 'üçüncü' bir ideoloji de geliştirmemiştir). Bu nedenle sosyalist ideolojideki h e r düşüş, h e r s a p m a, aynı zamanda burjuva ideolojide bir güçlenme anlamını taşır.»

Bu incelemenin II. Kitap'ında, kapitalizmin ekonomik yasalarının bir kez uygulandılar mı, doğrudan toplumu etkilediklerini kanıtlamıştık. Ekonomik yasalar yalnızca ekonomik temel çerçevesinde etkide bulunmazlar, toplumun üst-yapısıyla da karşılıklı etkileşme içine girerler. Bu şekilde, kâr gütme ve maddi teşvik ilkelerinin benimsenmesiyle bu ekonomik yasalar yalnızca üretimi değil, işçi sınıfının ideolojisini de etkilerler. Şüp-

hesiz revizyonistlerin göstermek istedikleri gibi değil, oysa Grigori Gleserman, «Barış Ve Sosyalizm Sorunları»nın 3/1972 sayısındaki «Sosyalizmde Toplumsal Gelişmenin Çelişkileri» makalesinde şunu iddia ediyor: «Maddi teşvikten vazgeçme, çalışmaya olan hevesi güçlendirmez, aksine son tahlilde onu sarsar.» Revizyonist Gleserman gelişmeyi tepetaklak ediyor. Çünkü bu iddiaya göre sanki heves ilk kez maddi ilgilendirme yoluyla uyandırılmış, güçlendirilmiş ve maddi teşvikten vazgeçince de sarsılmıştır. Buna göre maddi teşviğin benimsenmesinden önce Sovyet insanlarının sosyalist bilinçlerinin az gelişmiş olması gerekirdi. Oysa durum bunun tersidir. Maddi ilgilendirmenin temel aracı olarak kâr amacı ve maddi teşvik ilkeleri, hevesi yani sosyalist bilinci sarstı, bencilliği ve yozlaşmayı doğurdu. Bu maddi ilgilendirmeden bir dönüş (kuşkusuz yalnızca sosyalizmin yeniden benimsenmesiyle mümkün olabilirdi bu) elbette sosyalist bilinci ve yüksek bir komünist ahlâkı doğrudan uyandırmayacak ve güçlendirmeyecektir, aksine buna ancak, sosyalist bilincin yükseltilmesi yönünde komünist kitle eğitimiyle ulaşılabilir.

Her egemen sınıf, kendi çıkarlarını dile getiren bir ideolojiye dayanır. Bürokrasinin iktidarı ele geçirmesiyle, işçi sınıfının **egemen** ideolojisi olan sosyalist ideolojinin temeli bozuldu. Sovyetler Birliği'nde kapitalizmin restorasyonunun adım adım yürütülmesi, sosyalist ideolojiyi de adım adım toplumun tüm alanlarından çıkarıp atıyordu. Sovyetler Birliği'ndeki yeni burjuvazi de her kapitalist sınıf gibi, egemen ideoloji olmaksızın yapamaz. Ekonominin kapitalist yasaları, Sovyetler Birliği'nde de burjuva bir ideolojiyi gerektirmektedir. Sosyalist ideolojide her bir düşüşle doğrudan burjuva ideolojisi doğuyor ve yeni burjuvazinin egemen ideolojisi ola-

rak gelişiyordu, ama elbette, «sosyalist»miş gibi ses veren tumturaklı bir söz sanatıyla gizlenmiş olarak. Yeni burjuvazi, yeni kapitalizmini «sosyalizm» yaftasıyla maskelemekteydi. Bir kez daha söyleyelim : **Sosyalist ideolojinin durduğu yerde kaçınılmaz olarak burjuva ideoloji, sosyalist bilincin aşındırıldığı yerde zorunlu bir şekilde burjuva düşünce başlar.**

Sovyetler Birliği'nde sosyalist ideolojinin bu yıkılma süreci kapitalist ülkelerce desteklendi. «Soğuk savaş» döneminin açık yıprandırma propagandası, Sovyetler Birliği ve diğer Doğu Avrupa revizyonist ülkelerindeki kapitalizmin restorasyonunun yeni koşullarına uyduruldu. «Liberal» dergisinin 1/1972 sayısında Francis Rosenstiel şöyle diyor :

«Doğu Avrupa'da olan şekliyle komünizm, daha on yıl önceki şekline oranla gayet esnek bir hale gelmiştir... Bu nedenle her haçlı-seferi ruhu, bu haçlı-seferi modern zamanın en meşhur kelimesi olan özgürlük adına yapılsa dahi, Doğu Avrupa'yla sürdürdüğümüz orijinal ilişkilerin karşılıklı çıkarları içinde ayıp sayılmalıdır.»

«Hür Avrupa Radyosu» ve «Özgürlük Radyosu» radyo istasyonları da, böylesi bir siyasetin pratik sonucu olarak, propagandalarını yeni duruma uygun bir şekilde yeniden düzenlediler. Kaba, anti komünist kışkırtmacılık, yeni Amerikan siyaseti «yumuşama»ya, yani revizyonist ülkelerde kapitalizmin restorasyonunu teşvik politikasına artık uymadığından (veya resmi Amerikan bildirilerinde olduğu şekliyle «komünizmde liberal reform çabalarının desteklenmesinin» yolunu tıkadığından), bu radyo istasyonları için verilmekte olan CIA parası kesildi. Bu radyo istasyonları bir yıl için Amerikan dışişleri bakanlığına bağlandı ve mesele şu yola konuldu : «Her iki radyo istasyonu, her bir vatandaşa (Doğu

Avrupa revizyonist ülkelerindeki -yaz.) kendi toplum sistemleri ve hür dünya hakkında gerçekçi bir haberciliği garanti eder.» Diğer bir deyişle : Amerikan dışişleri bakanlığı bu radyo istasyonları aracılığıyla revizyonist ülkelerdeki kapitalist gelişmeyi, bu etkileme sayesinde kapitalist Batı'yla ekonomik ve siyasal işbirliğini de sağlamak için, burjuva ideolojisinin propagandasının yapılması yoluyla teşvik etmektedir.

Sovyetler Birliği'ndeki yeni burjuvazi, çıkarlarını korumak ve kapitalist iktidarı sağlamlaştırmak için burjuva ideolojiyi, kendi egemenliğinin yönetici manevi gücü olarak tanımak zorundadır. Ama bu esnada, ekonomide de ortaya çıkan aynı çelişki içine düşmektedir : lafta sosyalizm - eylemde kapitalizm veya emperyalizm. Yeni burjuvazi, burjuva ideoloji ve kültürünün benimsenmesini açık olarak ilan edemez. Bu nedenledir ki revizyonist yöneticiler, kapitalist ülkelerle resmi kültür anlaşmaları yoluyla Sovyetler Birliği'nde burjuva ideoloji ve kültürün, özellikle de burjuva sanatın sızmasına kapıları açtılar.

30.10.1971 tarihli Sovyet Fransız bildirisinde her iki taraf, her iki ülke arasındaki kültürel bağları derinleştirmek amaçlarını doğruluyorlardı :

«Taraflar, kültürün her alanında -radyo, televizyon, sanat, film, eğitim, spor, bilgi- alışverişi, her iki ülke vatandaşları arasındaki ilişkileri, özellikle de gençlik örgütleri arasındaki alışverişi desteklemeye hazır olduklarını bildirmektedirler. Bu alanlarda daha şimdiden ulaşılmış olan başarılara rağmen, işbirliğinin daha da derinleştirilmesi için henüz büyük olanakların sözkonusu olduğunu saptamışlardır.» (16.11.1971 tarihli «Sowjetunion Hevte»)

Burjuva ideoloji ve kültürünün sızması bundan daha açık bir şekilde desteklenemez, üstelik «kültürün tüm alanlarında». Revizyonistler, bunun tek yanlı olmadığını, kendilerinin de kapitalist Batı'ya kültür eserleri gönderdiklerini söyleyeceklerdir. Bu sahte sosyalist kültür eserleri, proleter sanattan başka herşeye benzemektedir. Örneğin Federal Cumhuriyet'te Sovyet, Polonya, Çek veya Macar filmi olarak sinemalarda veya televizyonda gösterilenlerin, bazı örnekler bir yana, kapitalist Batı'nın burjuva filmlerinden hiç bir farkları yoktur. Daha da kötüsü, İtalya'nın, Fransa'nın, Brezilya ve Meksika'nın bazı sosyal eleştiri filmleri kadar bile olamamaktadırlar.

Sovyetler Birliği ile FAC arasındaki kültür anlaşması çerçevesinde bir film alışverişine karar verildi. Bieberstein Sovyet görüşmecilerle birlikte iki ülke arasındaki film alışverişinin düzenlenmesi hakkında resmi görüşmelerde bulundu. Bir ticaret anlaşmasının yapılmasından sonra bir de özel bir film anlaşması yapılması öngörüldü.

Sovyetler Birliği revizyonist yönetimiyle ABD emperyalizmi hükümeti arasındaki «Kültürel Alışveriş» Anlaşması, 1958 den buyana her iki yılda bir, yenilendi veya daha da genişletildi. Bu kültür alışverişi, Amerikan «yumuşama politikası» sayesinde daha da muhabbetli bir hale geldi. Amerikan caz-orkestraları birbiri ardına Sovyetler Birliği'nde konserler verdiler, hatta kısmen de Sovyet caz orkestralarıyla ortak olarak. Nixon'un özel danışmanının, Sovyet müzikçilerinin sanatlarını övmesinde şaşılacak bir yan yoktur. Bu sanatçılar ABD cazını ne de mükemmel «incelemişler»di! Revizyonistler Sovyetler Birliği'nde yıllardır ABD caz ve Amerikan moda şarkılarının teyp bantları ve plaklar halinde yayıldığını

açıkça itiraf etmektedirler. Eylül 1971 de Sovyetler Birliği turnesine başladığında Amerikan «caz kralı» Duke Ellington için Leningrad'da coşkun bir karşılama yapıldı. Revizyonist Ivetta Knyaseva, Mr. Ellington'a karşı candan bir şekilde şöyle diyordu :

«Sovyetler Birliği'nde bizler, uluslararası kültürel bir alışverişin salt artistik önemi aştığına inanıyoruz. İnanıyoruz ki kültürel bir alışveriş, halkların ortak anlayışına giden yolu da açacaktır.»

Demek ki Sovyet halkının burjuva kültür, burjuva sanat ve burjuva ideolojisine anlayış göstermesi istenmektedir.

Yabancı ülkeler burjuva yazarları Sovyetler Birliği'nde giderek daha da çok tutulmaktadır. Resmi Sovyet verilerine göre yalnızca 1969 yılında Sovyetler Birliği'nde bir baskıda 35,9 milyon kitaplık 689 çeşitli yabancı edebiyat eseri yayınlanmıştır. Almanca yayınlanan «Sowjetliteratur» dergisinin revizyonist baş redaktörü Dangulov, bir görüşmede yabancı burjuva literatürü ve yazarlarını şöyle övüyordu :

«Yabancı literatür Sovyet okurlarına, yabancı ülkelerin kitap piyasasında görünen en iyilerin bir seçmesini sunmaktadır... Sık sık yapmak fırsatını bulduğum dış yolculuklar dolayısıyla bazı edebiyatçılarla kişisel olarak ta tanıştım. Şimdi bu ilişkiyi 'Sovyet literatürü'nün yararına kullanmaya uğraşmaktayım. Çeşitli ülkeleri ziyaret eden redaktörlerimizin, daha sıkı ilişki sağlamak amacıyla, bu ülkelerin yazarlarını da ziyaret etmelerini kendimize kural edinmek istiyoruz.» (1.1.1970 tarihli «Sowjetunion Heute»den.)

Revizyonistler bunu yaparken, burjuva sanatın kitleler üzerindeki etkisini tam olarak bilmektedirler.

1.3.1971 tarihli «Sowjetunion Heute»de Grigori Nedoşivin şunları söylüyor :

«Ancak, burjuva sanat bugün, sanatsal bir 'kitle-kültürü'nün anlaşılabilir biçimlerini de benimsemektedir. Üstelik, anlaşılabilirlik ve kandırıcı çekim gücü orada artık ilke haline gelmiştir. Burjuva sanat, burjuva ideolojiyi geniş kitlelere taşıma hedefine yöneliktir. Bununla beraber, elbette gerçeği değil, gerçeğin yalnızca kaba bir tahrifatını ortaya koymaktadır.»

Buna rağmen kapılar burjuva sanatın sızmasına açılıyorsa, bu taktirde bu, bilinçli bir şekilde yapılıyor demektir : proleter kültür yıkılmalı ve yerini burjuva kültüre bırakmalı.

Yani revizyonistler kapitalizmi yalnızca ekonomik olarak değil ideolojik olarak ta restore etmişlerdir. Bu, edebiyat ve sanatta sonucunu göstermiştir. Sosyalist ve burjuva ideolojiler arasındaki, sosyalist edebiyat ve sanatla kapitalist edebiyat ve sanat arasındaki eski çelişki revizyonistlerce yalnızca bulandırılmakla kalmamış, ayrıca, sosyalistçe olan ne varsa, sistemli bir şekilde yıkılmış ve yerine burjuva ideolojisi, edebiyatı ve sanatı getirilmiştir. Yuri Savadski 18.12.1969 tarihli «Pravda»-da şöyle itiraf ediyor :

«Böylece hepimiz tek tek yazarların, çalışmalarında marksizm ve leninizme düşman görüşlerin propagandasını yapmakla kalmayıp tutumlarıyla, kapitalist toplumun sınıf açısından bize düşman eylem ve ideologlarına doğrudan yanaştıklarını da sezdiren gerçeklerin hâlâ arasıra tanıkları olmaktayız... Bizde hâlâ, zaman zaman, yazarların yaşamımıza olan değerden düşürücü tutumlarını yansıtan ve nesnel gerçeğin olumlu ve olum-

suz yanları arasındaki gerçek ilişkileri birbirine karıştıran yapıtlar yayınlanmaktadır.»

Revizyonistler kapitalist restorasyonun yürütülmesi sırasında «sosyalizm» yaftasından vazgeçemezler. Kapitalist sisteme fazlasıyla açık bir yaklaşma olan konvergenz teorisine bu nedenle karşı çıkmakta; burjuva ideolojinin fazlasıyla açık bir şekilde propagandasını yapan yazarları da yine aynı nedenle suçlamaktadırlar. Bu, edebiyatta Nobel-Ödülü kazanmış olan yazar Soljenitzin'in neden Sovyetler Birliği Yazarlar Birliği'nden çıkarılmış olduğunun da cevabıdır. Burjuva ideolojinin sokulması, revizyonistlerin isteğine göre adım adım, sistemli ve disiplinli bir şekilde sürdürülmelidir. Burjuva ideolojisinin zehiri Sovyet halkına, sezdirmeksizin aşılanmalıdır. Fazlasıyla açık bir burjuva propaganda kitleleri kuşkuya düşürebilir ve onları revizyonist yönetime karşı, yeni burjuvaziye karşı mücadeleye davet edebilirdi.

Batı'nın kapitalist ideologları bunu anlayışla karşılamaktadırlar. Bundandır ki Çek Grafiği'nin Batı'ya ihracı desteklenmekte, eski «sosyalist gerçekçilik»teki «değişiklikler» özenle kaydedilmekte, Sovyet resimciliğindeki «yeni gerçekçilik»in Amerikan manzara resimciliğinin «büyülü gerçekçiliği»ni andırdığı memnuniyetle belirlenmektedir. Sosyalist içerik, sanatta soyut bir biçim yoluyla, sezdirmeksizin yokedilmektedir. Sosyalist ideoloji, kültür ve sanat sistemli bir şekilde burjuva ideoloji, kültür ve sanat tarafından yerinden edilmektedir.

Kapitalizmin restorasyonunun, kapitalist Batı tarafından ve emperyalist sistemle bütünleşme yoluyla ekonomik ve ideolojik teşviki, emperyalizm ile sosyal emperyalizm arasındaki çelişkilerin ortadan kalktığı anla-

mını taşımaz. Bu çelişkiler eskisi gibi sürmektedirler ve Sovyetler Birliği'nin sosyal emperyalist dış siyasetinin veya ABD emperyalizminin saldırı siyasetinin artan çalışmalarıyla zorunlu olarak daha da keskinleşmektedirler. Çelişkilerin keskinleşmesi, anlamını ideolojik alanda da bulmaktadır. Emperyalistler, Sovyetler Birliği'nde kapitalizmin ekonomik ve ideolojik restorasyonunu teşvik ederken, kendi öz amaçlarını izlemektedirler. Emperyalistler, özellikle de ABD emperyalistleri, sosyal emperyalist bir Sovyetler Birliği'nin, sosyalist bir Sovyetler Birliği'nden daha zayıf olacağını, sosyal emperyalistlerin sömürge sistemlerinin Doğu Avrupa'da sosyal patlayıcı maddeyle yüklü olduğunu ve bu nedenle sosyal emperyalizmin «ittifak ortağı» olarak güvenilir olmadığını tam tamına bilmektedirler. ABD emperyalizmi bundan, çelişkilerin şiddetlenmesinde yararlanacaktır, hem de gerek ideolojik ve gerekse askeri olarak.

SOVYETLER BİRLİĞİ'NDE MARKSİST - LENİNİSTLERİN SORUNLARI

1. İşçi Sınıfının Sosyal Durumunda Değişiklik.

Sovyetler Birliği'ni sosyalist bir ülke halinden yeni tipte kapitalist bir ülke haline getiren gelişimden, Sovyetler Birliği'nde marksist - leninistleri yalnızca ideolojik mücadelede bir değişikliğe değil, ayrıca revizyonist yönetime karşı, yeni burjuvaziye karşı kararlı bir devrimci tutuma da zorlayan yepyeni sorunlar doğmaktadır. Bu arada büyük güçlüklerle karşılaşmaktadırlar. Herşeyden önce, gerçekte ne olup bittiği çoğunlukla

kavranılmamaktadır. Mao Zedung 1962 yılında ÇKP Merkez Komitesi'nin bir konferansında yaptığı bir konuşmasında şöyle diyordu :

«Sovyetler Birliği ilk sosyalist devletti. Sovyetler Birliği Komünist Partisi Lenin tarafından kurulmuştu. Sovyetler Birliği'nde Parti ve Devlet yönetimi şimdi revizyonistlerce gaspedilmiş olmasına rağmen, geniş halk kitlelerinin, Sovyetler Birliği'nin geniş parti üyeleri kitlesinin ve parti görevlilerinin iyi oldukları, devrimi istedikleri ve revizyonist egemenliğin uzun sürmeyeceği inancında ısrar etmelerini yine de tüm yoldaşlara salık veririm.»

Kapitalist egemenliklerini sürdürebilmek için Sovyetler Birliği revizyonist yöneticileri, lafta marksizm - leninizme dayanmak ve gerçekte ise komünistlere karşı eşsiz bir demagoji yürütmek zorundadırlar. Ancak bu gerçek, marksizm - leninizmin kitleler içinde hâlâ ne derin kök salmış olduğunu da kanıtlamaktadır. Revizyonistler şunu tam olarak bilmektedirler : kendilerini «Marksistler» olarak maskelemedikleri taktirde uzun boylu tutunamazlar. Kuşkusuz, bu demagojiyle şaşırtılan dürüst Sovyet komünistleri hiç te az değildir. Pek çok şeyin eskisi gibi olmadığını hissetseler dahi, revizyonist yönetimin aldığı bir çok önlemi benimsemeseler dahi yine de, Sovyetler Birliği'nin hâlâ sosyalist bir ülke olduğuna ve işçilerin hâlâ iktidarı ellerinde tuttuklarına inanmaktadırlar.

Bu nedenle revizyonist yöneticiler, demagojinin sağladığı her yolu deneyerek, kitleleri bu inanç içinde tutmaya çalışmaktadırlar. Özellikle Sovyet işçilerinin kendi durumlarının bilincine varmamaları istenmektedir. Sovyetler Birliği'nde işçi sınıfı, toplumdaki sosyal yerinin

tam olarak değiştiğini henüz tam anlamıyla kavramamıştır. Stalin 25.XI.1936 da «SSCB Olağanüstü VIII. Sovyet Kongresine Rapor»unda Sovyet toplumundaki değişiklikleri şöyle anlatıyordu :

«Örneğin SSCB işçi sınıfını ele alalım. Kendisine sık sık, eski alışkanlıkla, proletarya denmektedir. Ama proletarya nedir? Proletarya, üretim araç ve gereçlerinin kapitalistlere ait olduğu ve kapitalist sınıfın proletaryayı sömürdüğü bir ekonomi sisteminde üretim araç ve gereçlerinden yoksun bırakılmış bir sınıftır. Proletarya, kapitalistler tarafından sömürülen bir sınıftır. Ancak bilindiği gibi bizde kapitalist sınıf şimdiden yokedilmiştir, üretim araç ve gereçleri kapitalistlerden alınmış ve yönetici gücünü işçilerin oluşturduğu devlete teslim edilmiştir. Yani işçi sınıfını sömürebilecek bir kapitalist sınıf kalmamıştır. Yani bizim işçi sınıfımız üretim araç ve gereçlerinden yoksun değildir, tersine, onlara tüm halkla birlikte ortak olarak sahiptir. İşçi sınıfı üretim araç ve gereçlerine sahip olduğu ve kapitalist sınıf ortadan kalkmış olduğu için, işçi sınıfını sömürme yönünde hiçbir olanak kalmamıştır. Buna göre, bizim işçi sınıfımıza proletarya denilebilir mi? Açıktır ki, denilemez. Marx şöyle demişti : Proletarya kendini kurtarmak için, kapitalistlerin sınıfını paramparça etmeli, üretim araç ve gereçlerini kapitalistlerin elinden almalı ve proletaryayı doğuran diğer üretim ilişkilerini ortadan kaldırmalıdır. SSCB işçi sınıfının, kendi kurtuluşunun bu koşullarını şimdiden gerçekleştirmiş olduğu söylenebilir mi? Söylenebilir ve de mutlaka söylenmek zorundadır. Ama bu ne demektir? Bu, SSCB proletaryası tam anlamıyla yeni bir sınıf, SSCB'nin, kapitalist ekonomi sistemini ortadan kaldırmış, üretim araç ve gereçlerinde sosyalist mülkiyeti yerleştirmiş ve Sovyet toplumunu komünizme

giden yolda yöneten işçi sınıfı haline gelmiştir demektir. Gördüğümüz gibi SSCB işçi sınıfı, tam anlamıyla yeni, sömürüden kurtulmuş, insanlık tarihinin bir eşini daha asla tanımadığı bir işçi sınıfıdır.»

İşçi sınıfı, Sovyetler Birliği'nde egemen sınıftı ve sömürüden uzaktı. İktidarını proletarya diktatörlüğü yoluyla sürdürüyordu. Yeni işçi sınıfının özü, eskiye, Ekim Devrimi'nden önceki zamana göre tamamiyle değişmişti. Ama bugün durum nedir? İktidarın revizyonist bürokrasi tarafından gaspedilmesinden, proletarya diktatörlüğünün kaldırılmasından, Sovyetler Birliği'nde yeni tip kapitalizmin restorasyonundan sonra işçi sınıfının sosyal durumu yeni baştan köklü bir şekilde değişti, yani Ekim Devrimi'nden önceki duruma sokuldu. Yeni işçi sınıfı tekrar, özgür olmayan, sömürülen ve ezilen bir sınıf durumuna düşürüldü. Bu değişim süreci açık bir karşı devrim veya emperyalist bir dış müdahale yoluyla olmadığı, aksine, yavaş yavaş etkileyen zehir gibi, farkedilmeksizin, son derece sessiz sedasız bir şekilde cereyan ettiği için, bu süreç ve işçi sınıfının sosyal durumuna olan temel etkisi derhal anlaşılmadı. Salt görünüşte hemen hiçbir şey değişmedi. Devlet, Parti ve ekonomi yönetiminde çoğunlukla eskiden olduğu gibi aynı kişiler yer alıyorlardı. Marksist sözleri ağızlarından düşürmedikleri ve herşeyi sözümona komünizme geçiş olarak açıkladıkları için, bunların revizyonistler halinde yozlaşmış oldukları çoğu kez kolayca görülemiyordu. Revizyonist bürokrasinin demagojik oyununu anlayan ve bununla mücadele eden gerçek marksist - leninistler izlendiler ve tutuklandılar. İşçi ve memurların büyük bir kısmı maddi teşviğe kandı ve daha yüksek primler yemiyle kendi özgürlüğünü sattığını ve kendini yeni bir köle ilişkisi içine attığını farketmedi.

Bu nedenle Sovyet proletaryasının karar sürecinde

ilk ve en önemli nokta kendisinin yeniden, yeni durumu batılı kapitalist ülkelerin sömürülen ve ezilen işçi sınıfının durumuna uyan sömürülen bir sınıf haline getirildiğini, yeni sınıfsal durumunun yeni bir sınıfsal çelişkiyi ve yeni burjuvaziye karşı, buna uygun bir sınıf mücadelesini gerektirdiğini saptamaktır. Bu, kitlelerce ne kadar hızla kavranılırsa, yeni proletarya da o kadar erken şekillenecek ve kendi ekonomik ve siyasal çıkarları için yeni burjuvazinin alaşağı edilmesine ve proletarya diktatörlüğünün yeniden kurulmasına değin, mücadelesini bilinçli bir şekilde sürdürecektir.

Revizyonist yöneticiler, böyle bir gelişmede kendilerini tehdit eden tehlikeyi görmektedirler. Lenin ve Stalin zamanında bolşevik bir parti olan SBKP'ni kendi egemenliklerinin bir aracı haline getirmek için ellerinden gelen herşeyi yapmaktadırlar. Bu şekilde işçi sınıfı partisini, «tüm halkın partisi» haline dönüştürdüler. Parti içi demokrasiyi daha kolay baskı altına alabilmek ve önemli görevlere revizyonist unsurları getirebilmek için, partinin sınıfsal karakterini bozmak gerekiyordu. Sovyet basını bile zaman zaman, parti içi demokrasisinin yokedilmesinin fazlasıyla açık bir şekle büründüğü ve üyelerde hoşnutsuzluk doğduğu durumlarla ilgili, parti hayatı hakkında haberler vermektedir. Örneğin 22.11.1969 tarihli «Pravda» şöyle yazıyordu :

«Yeni seçilen Parti Bürosu'nun örgüt toplantısında güçlükler ortaya çıktı. Kadom Bölge Parti Komitesi temsilcisi, Bölge Parti Komitesi Bürosu üyesi ve Bölge Sovyeti Yürütme Komitesi başkanı W. Milovanov, Parti Bürosu üyelerinin görüşünü sormaksızın aceleyle yoldaş P. Koçekov'u Parti Örgütü Sekreterliği görevine önerdi. Ancak o, yeni Kollektif üyesi olarak iyi tanınmadığı için, başka bir öneride, yani o zamana kadarki sekreter

P. Kononov'un yeniden seçilmesi önerisinde bulunuldu. Yoldaş Milovanov'un önerisi kabul edilmeyince o da, örgüt toplantısı başkanı olarak, yoldaş Kononov'un adaylığını onaylamadı... Bu kez Bölge Parti Komitesi sekreteri Volkov toplantıya geldi. Herşeye yeni baştan başlandı. Ancak bu kez yoldaş Volkov bize bir 'açıklama' yaptı : 'Üst parti organları, seçimle gelinilmiş sorumlu görevlerde bulunan parti üyelerinin, parti örgütleri sekreterliklerine seçilemeyecekleri yönünde bir karar almışlardır. Oysa yoldaş Kononov halk yargıcıdır. Bu, seçimle gelinilmiş bir görevdir. Bölge Parti Komitesi onu bir parti örgütü sekreteri olarak onaylamayacaktır.' Yine de yoldaş Volkov, Komite'ye ne bu 'karar'ı gösterebildi ne de bu kararın tam olarak kimin tarafından ve ne zaman bildirildiğini söyleyebildi...»

Bu, kural dışı bir örnek midir? 22 Mart 1970 tarihli «Babinski Raboçi» şunları yazıyor :

«Bölge Örgütleri Kolhoz Başkanlığı görevine bir aday önerdiler. Toplantıda çoğunluk sağlanamadı. Kooperatif köylülerinden bazıları önerilen adayı şiddetle reddettiler ve toplantıyı terkettiler. Kooperatif köylüleri ertesi gün, seçilmesine karşı çıkmış oldukları adamı sekreterlik masasında oturur gördüler.»

Revizyonistlerin iktidarı ele geçirmelerinden sonra, yönetici parti organlarında köklü bir temizlik yapıldı. SBKP Merkez Komitesi üyelerinin isim listeleri arasında bir karşılaştırma, XIX. Parti Kongresi'nde (1952) seçilmiş Merkez Komitesi üyelerinin % 70 inin XX. ve XXII. Parti Kongreleri'nde görevlerinden uzaklaştırıldıklarını göstermektedir (XXI. Parti Kongresi'nde yeni seçimler yapılmamıştı). XX. Parti Kongresi'nde seçilen Merkez Komite üyelerinin yarısı da XXII. Parti Kongresi'ne dek temizlendi. Revizyonistler aynı zamanda, partinin sınıf-

sal bileşimini değiştirmek için de her türlü çabayı gösterdiler. Brejnev XXIV. Parti Kongresi'ndeki konuşmasında şöyle itiraf ediyordu :

«Parti, % 40,1 işçilerden, % 15,1 kolhoz çiftçilerinden ve % 44,8 memurlardan oluşmaktadır.»

M.I. Şaldeyev (SBKP Merkez Revizyon Komisyonu üyesi), Haziran 1970 te Berlin'de yapılan «Sosyalizm Ve Komünizmin Kuruluşu Devrimci Sürecinde Komünist Ve İşçi Partilerinin Büyüyen Rolleri» konulu uluslararası bilimsel konferansta okuduğu raporunda ise şöyle diyordu :

«Şimdilerde yönetici parti örgütlerinde ve parti komiteleri aygıtında, çeşitli ekonomi dallarından uzmanların sayısı —mühendisler, ziraatçiler, iktisatçılar, felsefeciler, tarihçiler vs.— giderek artmaktadır. Parti şehir komiteleri sekreterlerinin % 95 inden fazlası yüksek tahsil ve bunların büyük bir bölümü de teknik mühendislik eğitimi görmüşlerdir. Kırsal bölgelerde sekreterlerin % 91,1 i yüksek tahsillidir.»

Yani işçi sınıfının «halk» partisi içinde borusu giderek daha az ötmektedir. Parti, aydınların yeni burjuvaziyle sıkı sıkıya bağlı olan bölümünün denetimi altındadır. Bunlar parti komitelerini, egemen kliğin emirlerinin yürütme organı haline getirmişlerdir.

Bugün Sovyetler Birliği halkının, son derece küçük sayıda tekelci - kapitalist bürokratın aşırı derecede halk düşmanı ve anti - demokratik diktatörlüğü altında olduğu kapitalist bir devlet olduğunu incelemiş bulunuyoruz. Tekelci burjuvazi, tırnağının ucuna değin silahlanmış bir ordu, polis ve istihbarat teşkilatı sayesinde iktidarda kalabilmektedir. Her karşı akımı gaddarca ezmektedir. Bu tekelci burjuvazinin, iktidarından gönüllü

olarak vazgeçmeyeceği ve kendini hiçbir barışçı yoldan defettirmeyeceği açıktır. Sovyetler Birliği'nde komünistler, proletarya diktatörlüğünü yeniden kurmak istiyorlarsa, reformlar yoluyla eski durumun yeniden oluşturulabileceği yollu tüm hayalleri bırakmak zorundadırlar. Revizyonist parti ve yeni burjuvazinin şimdiki devlet aygıtı içinde köklü değişiklikler yapılabilmesi olanaksızdır. Gerçek komünistler, marksizm - leninizmi savunmak, sosyalist ideolojinin yıpratılmasına karşı geniş kitleler içinde mücadele etmek ve bu arada tüm yasal olanaklardan da yararlanmak zorundadırlar. İktidarın yeniden kazanılması için, Lenin'in onlara göstermiş olduğundan başka hiçbir yol olmadığını ve bu nedenle sosyal emperyalist devlet aygıtının zora dayanılarak parçalanmasına hazırlanmak gerektiğini Sovyetler Birliği işçi sınıfına anlatmak zorundadırlar.

2. Halk Kitlelerinin, Yeni Kapitalist Sınıf Sultasına Karşı Mücadelesi.

Sovyet proletaryasının en ileri bölümü zaten bu sonuca varmış ve ikinci bir Ekim Devrimi'ni gerçekleştirmeyi hedef alan marksist - leninist örgütler kurmuştur. «Sovyetler Birliği'nin Devrimci (Bolşevik) Komünistleri», «Stalin Grubu» ve diğerleri gibi grupların programatik makaleleri yurt dışına ulaşmış ve yayınlanmıştır. Bu grupların çalışmaları hakkında, çalışmalar gizli olduğu için, hemen hemen hiçbir bilgi veremiyoruz. Sovyet basını, Sovyetler Birliği'nde komünist muhalefete ilişkin tek söz söylememektedir. Sözü edilen grupların elimize geçen makalelerinden, Sovyet komünistlerini yeni bir bolşevik partide toplamayı hepsinin ivedi bir gö-

rev olarak gördükleri anlaşılmaktadır. Revizyonistlerle henüz tam olarak bozuşmamış olan diğer komünistlerin de, sosyal emperyalistlerin işlediği suçları giderek daha açık bir şekilde göreceklerinden, revizyonist sultaya daha ne kadar zaman sabır gösterecekleri sorusunu giderek daha sabırsızlıkla soracaklarından biz de emin olabiliriz.

Egemen revizyonist bürokrasiye karşı mücadelenin parlak bir örneğini Polonya işçi sınıfı vermiştir. 1970 sonunda Polonya kabinesi, besin maddeleri ve günlük tüketim mallarının fiyatlarını şiddetli bir şekilde yükselterek, başına buyruk egemenliğini aşırıya vardırmıştı. Bunun üzerine Gdansk, Gdynia, Sopot, Szczecin vs. şehirlerinde işçiler greve başladılar, talepleri için kitleler halinde gösteriler yaptılar, «Enternasyonal»i söylediler ve Szczecin'de polis merkezine saldırdılar. Revizyonist devlet aygıtı, birlikleri ve milisleri, tankları ve helikopterleri kullandı. Bunlar yoğun ateş açtılar —aynen faşist ülkelerdeki gibi— pek çok işçiyi öldürdüler ve yaraladılar. Ancak bu kitle fırtınası, revizyonist yönetici Gomulka'yı geri çekilmeye zorladı. Polonya işçileri, yeni durumlarının sömürülen proletarya olmaktan başka birşey olmadığını anlamış ve enerjik bir şekilde proleter sınıf mücadelesine başlamışlardı.

Sovyetler Birliği'nde, devrimci, marksist - leninist muhalefetin yanısıra bir de, Batı basınının dilinden düşürmediği bir burjuva muhalefet vardır. Bu, temelinde başka türden bir muhalefettir. Bu muhalefet, kapitalizmin restorasyonuna itiraz etmeyen, esas olarak açıkça anti - komünist bir tutum benimseyen ve Batı'nın burjuva demokrasilerini örnek alan burjuva ve küçük - burjuva temsilcilerinden oluşmaktadır. Tüm iktidarı gaspeden ve burjuvazinin diğer bölümüne dahi burjuva demokratik özgürlükleri sağlamak istemeyen egemen kli-

ğin terörcü önlemlerine karşı çıkmaktadırlar. Geniş, burjuva ve küçük - burjuva çevrenin, özellikle de aydınların büyük bölümünün tekelci burjuvazinin diktatörlüğüne karşı direnişi, yeni kapitalizmin genel siyasal krizinin ve egemen kliğin tam anlamıyla yalnız kalmışlığının önemli bir belirtisidir. Demokratik haklar için mücadele etmek amacıyla komünistlerin bazı sorunlarda burjuva muhalefetin demokratik bölümüyle bir ittifak oluşturmaları mümkündür.

Nihayet, Sovyetler Birliği'nde önemli bir devrim yedeği daha vardır; Rus olmayan milliyetlerin, büyük Rus şovenizmine ve egemen kliğin ulusal baskısına karşı mücadelesi. Lenin ve Stalin, her burjuva milliyetler - devletinin başarısızlığa uğrayacağını defalarca belirtmiş ve haklarda ulusal eşitliğin yalnızca sosyalizmde düşünülebilir olduğunu vurgulamışlardır. Kapitalizmi restore etmiş bir milliyetler - devletinde halkın birliği parçalanır, ulusal çelişkiler hızla keskinleşirler. Yugoslavya sürekli olarak parçalanma tehlikesi altındadır.

Sovyetler Birliği'nde ezilen milliyetlerin direnişi uzun bir süre gizli tutulamaz. Sovyet marksist - leninistleri, Lenin'in milliyetler politikası temelinde, milliyetlerin kendi kaderini kendi tayin haklarını tanımaktadırlar. Bu şekilde kuşkusuz, milliyetlerin mücadelesini kendilerince kabul edilebilir bir yöne yöneltmeye çalışan faşistler ve dış emperyalizmin hizmetindeki unsurların maskeleri düşürülmekte ve bunlar yalnız bırakılmaktadırlar; ve Sovyetler Birliği halklarının birliği daha yüksek bir aşamada yeniden oluşturulmaktadır.

Öyleyse nasıl olur da Sovyetler Birliği yanlısı olunur? AKP - Programı'nın 17. tezinde şöyle denilmekte :

«AKP, Ernst Thaelmann'ın, Sovyetler Birliği'ne karşı alınacak olumlu bir tutumun, her gerçek komünistin mihenk taşı olduğu sözüne katılmaktadır.» Bu, utanılası

bir demagojidir, çünkü Ernst Thaelmann ve dünyanın tüm devrimcilerinin, gericiliğin ve emperyalizmin tahrikine karşı ateşli bir şekilde savundukları, **sosyalist Sovyetler Birliği**'ydi. Tüm ülkelerde, ezilen milyonlarca işçi ve köylüler, eski, sosyalist Sovyetler Birliği'ne karşı bugün de olumlu bir görüş beslemektedirler. Bizzat bu nedenle, Sovyetler Birliği'nde kapitalizmin restorasyonunu gerçekleştirmiş olan revizyonist yöneticileri mahkûm etmektedirler. AKP revizyonistleri, Sovyetler Birliği'nin tekelci devlet sulta sistemi ve sosyal emperyalizmi hakknda olumlu bir görüş besleyebilirler. Ancak hiç kuşkumuz yok ki Ernst Thaelmann bu revizyonistleri kesin bir şekilde mahkûm ederdi. Bir devrimci komünistin mihenk taşı, **sosyalist Sovyetler Birliği**'ne olan dürüst ve olumlu görüşüdür. **Revizyonist Sovyetler Birliği**'ne olan dalkavukça ilişki ise, bir revizyonistin mihenk taşıdır.

Kardeşçe dayanışmamıza sahip Sovyet komünistlerinin tutmaları gereken yol, uzun ve dikenli bir yol olacaktır. Ancak biz, onların, Lenin - Stalin devrimcilerinin, tarihi görevlerini başarıyla gerçekleştireceklerinden bir an bile kuşku duymuyoruz. Bu nedenle, «Sovyetler Birliği'nde Kapitalizmin Restorasyonu» konulu incelememizi, «Sovyetler Birliği Devrimci (Bolşevik) Komünistleri Programatik Bildirisi»nin son sözleriyle bitirmek istiyoruz :

«Sovyetler Birliği komünistlerinin görevi, oportünistleri alaşağı etmek, devrimci bir hükümet kurmak ve bundan sonra bürokrasiyi bu hükümetle halk arasında, çekiç ile örs arasında bırakır gibi bırakmaktır. Biz bürokratların topluca yok edilmeleri görüşünde değiliz. Asla. Yalnızca, demokrasinin zaferine açık bir direniş gösterenler hoşgörü gösterilmeksizin ezilmelidirler. Sovyetler Birliği işçi sınıfı, iktidarı ele geçirdikten sonra, bürokrasiyi yerinden etmeli, onu, halktan çalmış oldu-

ğu herşeyi çalışarak karşılamaya ve halkın ekmeği sayesinde kazanmış olduğu bilgi ve yetenekleri çalışmasıyla geri vermeye zorlamalıdır. Genel siyasal ve ekonomik yönetim halkın iradesine göre, onun inançları ve talepleriyle uyum içinde olacak şekilde saptanmalıdır. Bu politika hiç kuşkusuz devrimci, komünist ve enternasyonalist olacaktır, böylece tüm dünyanın emekçileri: 'bu bizim politikamız' diyeceklerdir. Yaşasın kutsal kızıl bayrağımız, sosyalist devrim bayrağı, Marx, Engels, Lenin ve Stalin'in bayrağı!

Bu bayrağa çamur atmak için oportünistler hâlâ büyük çabalar gösterebilirler, ama o yine de lekesizdir. Onlar hâlâ bu bayrağı kendi düzeylerine indirmeye uğraşabilirler, yine de dünyada, onu gerekli yükseklikte tutan güçler vardır. Bu bayrağın, sosyalizmin ana yurdunda yeniden dalgalanacağı saat uzak değildir.

Yaşasın Sovyetler Birliği Bolşevik Komünist Partisi!

Tüm dünyadaki dost ve düşmanlarımızın haberi olsun : Bugün Rusya'da küller içinden bolşevizm, Phönix gibi (eski Mısır efsanesinin, ateş içinde gençleşen kuşu; hıristiyanlıkta ölümsüzlüğün sembolü -çev.) yeniden canlanmaktadır.

Biz bolşevikler, görevlerimizin ne kadar karmaşık olduğunu gayet iyi bilmekteyiz, ama işkence ve kurbanlardan da yılmayacağız.

Lenin'in düşünceleri bizimledir,
Stalin'in iradesi bizimledir,
halkımızın yüce yüreği bizimledir,
bizi kimse yenemez!»

Elinizdeki 3. ve son kitapla tamamlanan «Sovyetler Birliği'nde Kapitalizmin Restorasyonu» adlı yapıtın Sovyetler Birliği'nde kapitalizmin yeniden kuruluşuyla ilgili Türkiye'deki tartışmaya katkıda bulunduğu inancındayız.

Ancak yazar, Sovyetler Birliği'nin dünya halklarıyla, diğer emperyalist güçlerle ve sosyalist ülkelerle olan ilişkisini incelerken sosyal - emperyalizmle sosyalist Çin arasındaki çelişkinin dünyada «ana çelişki olma yönünde geliştiği» görüşündedir. Yayınevimiz yazarın bu düşüncesini paylaşmamaktadır. Bugün dünya çapında **herşeyden önce** emperyalizmle - iki süper devletle - dünya halkları arasındaki çelişki ve ikinci olarak da iki süper devlet - ABD ve Rusya - arasındaki yeni bir dünya savaşına yol açabilecek çelişki önde gelen ve her geçen gün derinleşen çelişkilerdir.

90000